

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
FAKULTA PEDAGOGICKÁ
Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

Studijní program: Speciální pedagogika
Studijní obor: Speciální pedagogika pro vychovatele
Kód oboru: 7506R029
Název bakalářské práce:

**VOLNÝ ČAS ADOLESCENTŮ V RÁMCI ZÁKLADNÍHO
STŘEDNÍHO ŠKOLSTVÍ**

**A LEISURE TIME OF ADOLESCENTS IN THE SCOPE OF
SECONDARY EDUCATION**

Autor:
Pavla Sedláčková
Zámecká 440
464 01 Frýdlant

Podpis autora: _____

Vedoucí práce: prof. PhDr. Karel Rýdl, CSc.

Počet:

stran	obrázků	tabulek	grafů	zdrojů	příloh
69	0	70	48	14	49 + 2 CD

CD obsahuje **celé** znění bakalářské práce.

V Liberci dne: 30.4.2006

vevázaná strana s formulářem zadání

Prohlášení o využití výsledků BP

Byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom(a) povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval(a) samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

Ve Frýdlantu dne: 30.4.2006

Pavla Sedláčková

Podpis:

Poděkování

Na tomto místě, bych ráda poděkovala panu profesoru Rýdlovi za jeho trpělivost, ochotu a laskavost při zpracovávání bakalářské práce.

Poděkování patří též, paní profesorce Švingalové, za její odbornou publikaci „Metodické pokyny pro zpracování bakalářské práce“. Příručka byla užitečným průvodcem jak při zahájení práce, tak při její kompletaci.

V neposlední řadě děkuji za spolupráci při získávání údajů v dotazníku a informacích o volnočasových aktivitách města, setkávacímu středisku pro mládež a rodinu a kolegům ve škole.

Název BP: Volný čas adolescentů v rámci základního stupně středního školství

Jméno a příjmení autora: Pavla Sedláčková

Akademický rok odevzdání BP: 2005/2006

Vedoucí BP: prof. PhDr. Karel Rýdl, CSc.

Resumé

Bakalářská práce zpravovala téma, využívání volného času. Cílová skupina respondentů byla dospívající mládež (adolescenti) v rámci základního středního školství v působnosti jedné dostupné školy.

Cílem práce bylo zjištění vztahu k volnému času u dostupného (výběrového vzorku dospívající mládeže). Porovnání možností volby volnočasových aktivit bylo hodnoceno ze tří hledisek. Z hlediska dojíždějících, ubytovaných na internátě a místních studentů, podle druhu pohlaví a podle typu školy, kterou respondenti navštěvují. Hodnoceno bylo využívání volného času vzhledem k nabízeným možnostem či vlastním aktivitám.

Teoretická část práce popisovala problematiku volného času všeobecně, ale i se zaměřením na adolescenty. Zaměřila se na charakteristiku adolescentů z hlediska jejich vztahu k sociálnímu prostředí a zabývala se pohledem na dospívající mládež z ontogenetického hlediska.

Vytyčené předpoklady práce vycházely z teoretické části a ze zkušeností s prací s dospívající mládeží. Celá teoretická část byla ověřována na výběrovém (dostupném) vzorku adolescentů v praktické části. V průzkumu byl použit nestandardizovaný dotazník, na základě jeho zpracování byly zaznamenány výsledky, které poukázaly na některé potřeby mládeže, a ukázaly se i nedostatky při plánování akcí pro volný čas.

Výsledky praktické části se odrazily v návrhu opatření. Navrhovaná opatření, jež jsou vyústěním bakalářské práce se týkají možností zlepšení podmínek pro využívání volného času dospívající mládeže v souvislosti se snížením rizika sociálně patologických jevů ve společnosti.

Klíčová slova

adolescent, rodina, volný čas, nestandardizovaný dotazník, střední školství

Název BP : A Leisure time of adolescents in the scope of secondary education

Jméno a příjmení autora BP: Pavla Sedláčková

Akademický rok odevzdání BP. 2005/2006

Vedoucí BP: prof. PhDr. Karel Rýdl, CSc.

Resumé

pObsah

1	Úvod	9
2	Teoretické zpracování problému	13
2.1	Adolescence	13
2.1.1	Základní vymezení období adolescence	13
2.1.1.1	Diferenciace období adolescence	15
2.1.2	Adolescence jako východisko vývojového úkolu	15
2.1.3	Adolescence jako proces učení	16
2.1.4	Adolescence a dosažení vlastní identity	17
2.1.5	Adolescence a proces socializace	18
2.1.6	Oblast vztahů adolescentů	18
2.1.7	Adolescence na počátku 21. století	19
2.2	Volný čas	21
2.2.1	Definice volného času	21
2.2.2	Obecné znaky volného času	21
2.2.3	Funkce volného času	22
2.2.4	Výchovné zhodnocení volného času	23
2.2.5	Vztah mládeže k volnému času	24
2.2.6	Aktivity a pasivity volného času	24
2.2.7	Volný čas a pedagogika volného času	25
2.2.8	Organizovanost výchovného působení	26
2.3	Použitá metoda – nestandardizovaný dotazník	27
2.3.1	Příprava a organizace průzkumu	27
2.3.2	Základní terminologie dotazníku	27
2.3.3	Struktura dotazníku	27
2.4	Základní střední školství	28
2.4.1	Rozdělení	28
2.4.1.1	Gymnázium	28
2.4.1.2	Střední odborné školy	28
2.4.1.3	Střední odborné učiliště	28
2.4.1.4	Odborné učiliště a Učiliště	29
2.4.2	Důvody ke sloučení škol	29

2.4.2.1	Vytvoření dostatečně velkých subjektů	30
3	Praktické zpracování	32
3.1	Cíl praktické části	32
3.2	Popis výběrového vzorku- dostupného výběru	32
3.2.1	Součásti Střední školy hospodářské	32
3.2.2	Konkrétní zastoupení tříd oslovených v průzkumu	33
3.2.3	Struktura školy v tabulkách	34
3.3	Předpoklady práce	35
3.3.1	Základní předpoklady	36
3.3.2	Dílčí předpoklady	36
3.4	Použité metody	37
3.4.1	Dotazník – základní metoda	37
3.4.2	Studium dostupné dokumentace – dílčí použitá metoda	38
3.4.3	Výsledky analýzy dokumentace příslušných organizací	39
3.5	Zpracování a vyhodnocení dotazníku	41
3.5.1	Shrnutí výsledků praktické části	60
4	Závěr	62
5	Opatření a návrh k možné nápravě	64
6	Informační zdroje	66
7	Seznam příloh	68

*...,„Neumění hodnotně trávit volný čas,
je projevem strachu ze svobody“...*

Gianni Toti

1 Úvod

Tato práce by měla pojednávat o využívání volného času adolescentů v jeho nejdůležitějších aspektech.

Adolescence je dospívání i mládí současně, odlišuje se od ostatních životních etap a současně je vnitřně diferencovaná (Macek, 2003, str.10).

Adolescent je na tom s volným časem špatně. Má ho subjektivně nedostatek. V zásadě zde totiž může mladý člověk vystupovat jen jako pouhý konzument, který bez hlubšího zájmu či pochopení pouze přijímá nabízené možnosti. Teprve v těch případech, kdy v rámci tohoto způsobu trávení volného času dospívající vynakládají také určité duševní úsilí, například chtějí, porozumět, nalézt hlubší souvislosti, postihnout obecnější zákonitosti, jde o pozitivní formy trávení volného času. Ke škodlivým způsobům trávení volného času se pak mohou zařadit ty, které člověka v různé míře znehodnocují jako konkrétního jedince a mohou případně poškozovat také společnost. Důsledky těchto způsobů trávení volného času poškozují každého mladého člověka, který jejich prostřednictvím usiluje o poněkud pochybenou relaxaci. (Bedrnová, 1991, str.58)

Adolescent některé své zájmy z dětství opouští a jiné prohlubuje. Přirozeně si hledá idoly a vzory – tedy ty, kteří byli v daném oboru opravdu dobří, nebo jsou i někteří jež mají vzory v rodině.

Záleží na již vybudovaných vztazích v rodině, na vzájemné důvěře v rodině, aby rodiče neztratily přehled o aktivitách svých dětí a mohli v případě potřeby pozitivně zasáhnout. Ale jsou i takové rodiny, kdy je jim osud jejich dětí lhostejný a náplň jejich volného času nikoho nezajímá; tyto děti bývají hmotně zabezpečeni, ale chybí jim vzájemná důvěra a komunikace mezi rodiči a dětmi.

Adolescent (dospívající) je sice rád, že si o svém volnu může rozhodovat a dělat co chce, ale nezájem ze strany rodičů mu přesto není lhostejný. Chybí mu možnost obhajovat si svoje názory a postoje ve svém nejbližším okolí, nemá možnost si tímto způsobem upevňovat své postavení a svou novou roli.

Adolescenti tráví stále více času mimo domov. Vlivem přechodu na jinou školu opouští dospívající své dlouhodobé zájmy a záliby; snaží se přizpůsobit novým podmínkám v novém prostředí. Někdy se to podaří se ctí a bez újmy na vlastním sebehodnocení, jindy se snaží přizpůsobit novému prostředí na úkor svých již vybudovaných hodnot. Velmi kladně hodnotí pozitivní přijetí a získání přiměřeného postavení ve skupině, a tomu jsou ochotni obětovat i část své dosavadní výchovy.

Rodiče ale i ostatní dospělí mají dojem, že jejich děti mají volného času příliš a nevyužívají ho účelně.

Rodina jako instituce vznikla na počátku lidských dějin jako ochranné společenství, které chrání před vnějším nebezpečím. Rovněž slouží jako prostředek k předávání základních duchovních a materiálních hodnot. Její ústřední rolí je ochrana a výchova dětí.

Rodina je základní jednotkou lidské společnosti, je biologicky významná pro udržení lidstva. Stálá přítomnost vysoce citově angažovaných rodičů je dnes považována za nepostradatelnou podmínku zdravého duševního i tělesného vývoje dítěte.

Další podmínkou je bezpečí domova jako stabilního a chráněného prostředí. Obojí může dítěti poskytnout jen rodina. Rodina jednotlivci umožňuje, aby v ní našel oporu, ztotožňoval se s ní, zároveň mu dává svobodu k tomu, aby si budoval a zachovával vlastní osobní odlišnost.

Ideální je, pokud rodina plní všechny své funkce (biologicko-reprodukční, ekonomicko-zabezpečovací, emocionální a výchovnou). Bohužel však dochází k tomu, že některé rodiny nefungují tak, jak by měly.

To přináší různé problémy: nedostatečné finanční zajištění rodiny, rodiče se hádají, rodiče či děti požívají alkohol, nastávají různé komplikace ve vztazích mezi členy rodiny. V současné době se stále častěji vyskytuje nadměrné pracovní vytížení rodičů, což má za následek nedostatek času na děti. V neposlední řadě, je velmi zátěžovou situací pro všechny členy rodiny rozvod.

Důležitým stmelujícím faktorem rodiny je otevřená komunikace mezi jejími členy a tvorba zdravého prostředí pro vývoj dítěte. Pro našeho adolescenta je rodina zcela určitě tím důležitým článkem, a i když si sice zakládá na svém svobodném využívání volného času, nezájem ze strany rodičů mu přesto nebývá lhostejný. Obhajobou svých názorů a postojů v nejbližším okolí si upevňuje své postavení a novou roli. (volně podle Hellebrandové 2005)

Celá BP je rozdělena do 3 základních kapitol. V teoretické části je rozpracováno názvosloví názvu BP.

Teoretická část BP pojednává o vývojovém období adolescence v návaznosti na téma volného času a seznamuje nás se současnou strukturou uspořádání středního školství, kdy se spousta škol kvůli „zeštíhlení“ slučuje do obrovských vzdělávacích celků.

Součástí teoretického zpracování je i pojednání o zvoleném typu průzkumu a jeho součásti, v tomto případě se jednalo o použití nestandardizovaného dotazníku. Dále jsou popsány výhody a nevýhody dotazníku a jeho pravidla pro sestavování.

V praktické části byla použita metoda nestandardizovaného dotazníku, ke zjištění náplně volného času u výběrového vzorku adolescentů ve věku 15 až 20 let. Jako další dílčí metoda průzkumu byla použita metoda „studium dostupných dokumentů“ v oblasti nabízených volnočasových aktivit. Bez této části průzkumu by zpracovaný nestandardizovaný dotazník neměl pravděpodobně takovou validitu, jaká od něho byla očekávána.

Tento dotazník šetřil souvislosti problematiky volného času, výhody a nevýhody dojíždějících žáků, změnu v množství studijních povinností vzhledem k prostoru volného času. Dále dotazník pomáhal zjišťovat oblíbenost restauračních zařízení v závislosti na vrstevnických vztazích. Poslední součást dotazníku se zaměřila na odhalení problematiky při trávení volného času v rámci organizovaných aktivit a nebo pasivního trávení volného času.

Porovnávání zájmů studentů středního odborného učiliště se žáky střední odborné školy bylo součástí celého dotazníku.

Součástí praktické části bakalářské práce bylo ověřování předpokladů na základě teoretických znalostí a praktických zkušeností s prací s dospívající mládeží. Srovnávání výběrového dostupného vzorku mládeže s výsledky z dotazníku v závislosti na skutečnosti, zda žák dojíždí, je místní nebo bydlí na internátě, jeho pohlaví a typu jedné části školy a třídy.

Cílem bakalářské práce bylo ověření způsobu využívání volného času adolescentů, ale i zjištění názoru, na úroveň nabídky organizovaného volného času školou, ale i městem, kde škola sídlí. Průzkum měl odhalit nedostatky a další potřeby adolescentů pro uspokojivé trávení a využití volného času.

Vyústěním celé bakalářské práce bylo zaměřeno na návrhy a opatření k možné nápravě v rámci volného času adolescentů.

2 Teoretické zpracování problému

2.1 Adolescence

Tato část bakalářské práce by měla pojednávat o důležitém vývojovém období člověka, popisuje význam biologického, kognitivního (poznávacího), emocionálního a psychosocionálního dozrávání jedince. Jejich interakce vede ke specifické interpretaci jejich významu v různých etapách období adolescence. Z tohoto hlediska se vývojové charakteristiky neustále aktualizují.

Časově vyplňuje adolescence především druhé desetiletí života. V této práci se budeme nejčastěji pohybovat v té druhé části tohoto období. Adolescence je dospívání i mládí současně, odlišuje se od ostatních životních etap, svou bouřlivostí vývoje. (volně podle Macka 2003)

Jde o velmi obtížné vývojové období, neboť jedinec v tomto věku prochází zcela zásadní změnou jak fyzickou, tak psychickou.

V období pozdního dospívání (17 a více let) se zmírňuje egocentrismus a jednatel je schopen se vcítit do jiné osoby, vnímat a chápat její jednání, přemýšlet konstruktivně o budoucnosti. Přijímá vzorce chování dospělých, je flexibilní, akceptuje i jedince odlišné od standartu. Vztahy se mění od kolektivních k individuálním, adolescenti tohoto věku získávají i sexuální zkušenosti. (volně podle www.pediatre.cz adolescent).

Dospívající vyhledává nové prožitky, které jsou dynamičtější a proměnlivější. Žije intenzivněji a rád riskuje. Výrazným rysem adolescentů je absence potřebné trpělivosti k dosažení určitého uspokojení. Někdy jednají překotně a bez rozmyslu, což vede často i k trestné činnosti.

2.1.1 Základní vymezení období adolescence

Období adolescence nelze zcela přesně ohraničit věkově. Jedná se o široké rozmezí s velkou variační šíří u jednotlivců (10 – 20 let).

Jde o velmi obtížné vývojové období, neboť dítě prochází zcela zásadní změnou jak fyzickou (rychlý růst a zrání tělesné), tak psychickou (osamostatňování, individualizace a separace). (volně podle www.pediatric.cz adolescent)

Jde o dynamické, náročné, přechodné období mezi dětstvím a dospělostí. Na počátku této vývojové fáze jde o dítě, později o dospívajícího a na jejím konci o dospělého jedince.

Období dospívání lze charakterizovat na jedné straně jako úsek vymezený prvními známkami pohlavního zrání (první sekundární pohlavní znaky) a akcelerací růstu, na druhé straně dovršením plné pohlavní zralosti (plné reprodukční činnosti) a dokončení tělesného růstu.

Základním rozlišením tohoto období jsou tři fáze:

- časná adolescence – je to rozmezí zhruba od 10- 13 let
- střední adolescence ta je vymezena přibližně obdobím 14- 16 let
- pozdní adolescence – zahrnuje období od 17- 20 let, někdy i déle.

Každá z těchto etap má svoje charakteristické znaky. Z ontogenetického hlediska je jejím základním atributem dokončení pohlavního dozrávání, fyzický a duševní růst a sociální učení. Výrazněji se rozvíjejí základní schopnosti člověka – symbolizace, anticipace, zástupné učení, sebereflexe a seberegulace. Zejména sebereflexe a sebehodnocení nabývají na významu a stávají se pro adolescenty významnou hodnotou. (Macek, 2003, str.10).

Vývojové přechody jsou období, charakterizována významnými změnami v biologické či sociální sféře života. Biologické změny a významné sociální změny navozují novou životní situaci v níž se člověk učí orientovat, porozumět a nakonec ji i akceptovat.

Právě adolescence je obvykle definována jako vývojový přechod s významnými změnami jak v biologické, tak sociální sféře. Nakupení mnoha vývojových změn do jednoho okamžiku výrazně zhoršují adaptaci, výkon, pohodu a sebehodnocení adolescentů. Nejvýznamnějším obdobím tohoto poločasu života je právě puberta. (Macek, 2003, str.42)

2.1.1.1 Diferenciace období adolescence

V časně adolescenci datované od 10 do 13 let, dominují pubertální změny. Projevem prvních biologických a fyzických změn je pohlavní dozrávání. Některé psychické a sociální změny lze považovat za důsledek pubertálních změn. Typické pro toto období je zvýšený zájem o vrstevníky druhého pohlaví. Dochází i k vývoji kognitivních procesů.

Střední adolescence, datovaná s věkem 14 až 16 let je obdobím, kdy je vlastní dospívání nejčastěji objektem úvah a hodnocení. V tomto období se adolescenti snaží výrazně odlišovat od svého okolí. Jinak se oblékají, poslouchají specifickou a navíc hlasitou hudbu atd. Mají svůj specifický osobní styl, a nám nezůstává mnoho prostoru pro změny k obrazu našemu, ale snažíme se je tolerovat a koordinovat. Je to období hledání vlastní identity.

Pozdní adolescence datovaná věkem 17 až 20 let někdy i více je fáze, která nejvíce směřuje svým dozráváním k dospělosti. Většina dospívajících v této době dokončila přípravu na budoucí povolání a vstupují do nové role. Ze žáka, studenta se z nich stává pracující, nebo v dnešní době se snadno mohou zařadit i do řad nezaměstnaných. V daleko větší míře než v dřívějších fázích vývoje se adolescent zamýšlí nad svou osobní perspektivou, uvažuje o budoucích cílech a plánech a to jak ve vztahu k profesi, tak i v oblasti partnerských vztahů. Je to období uzavírání manželství a ekonomické samostatnosti. (volně podle Macka 2003.str.34-35) .

2.1.2 Adolescence jako východisko vývojového úkolu

Každá konkrétní společnost nabízí určité osvědčené vzorce chování a ne jinak je to i v našem případě (Macek, 2003,str.17.) I náš adolescent rádobý dospělý jedinec se musí vyrovnat s množstvím nabízených skutečností nabízených majoritní společností. A přijmout je za své při plnění vývojového úkolu.

- Přijetí vlastního těla, fyzických změn, včetně pohlavní zralosti a pohlavní role.
- Kognitivní komplexita a abstraktní myšlení – schopnost aplikovat intelektový potenciál v běžné každodenní zkušenosti. Tento úkol je z hlediska vývoje kontinuální, začíná již v dětství a v období adolescence je završen.
- Uplatnění emocionálního a kognitivního potenciálu ve vrstevnických

vztazích, schopnost a dovednost vytvářet a udržovat vztahy s vrstevníky obojího pohlaví.

- Změna vztahu k dospělým (rodičům, a dalším autoritám) – autonomie, popř. vzájemný respekt a kooperace nahrazuje emocionální závislost. Tento vývojový úkol je specifický právě pro adolescenci. Někdy ho lze promeškat a nebo naopak předběhnout. Obojí přináší problémy.
- Získání představy o ekonomické nezávislosti a směřování k určitým jistotám, které s ní souvisejí – k volbě povolání, k získání základní profesní kvalifikace, k ujasnění představ o budoucí profesi.
- Získání zkušeností v erotickém vztahu, příprava pro partnerský a rodinný život.
- Rozvoj intelektu, emocionality a interpersonálních dovedností zaměřených ke komunitě a společnosti- tj. získání kompetence pro sociálně zodpovědné chování.
- Představa o budoucích prioritách v dospělosti- důležitých osobních cílech a stylu života.
- Ujasnění hierarchie hodnot, reflexe a stabilizace vlastního vztahu ke světu a k životu.

Plnění vývojového úkolu v adolescenci není jednoduchá a hladká záležitost, střetává se při ní řada protichůdných tendencí, vnitřních a vnějších vlivů. (Macek,2003.str.17)

2.1.3 Adolescence jako proces učení, poznávání a přijímání nových rolí

Charakteristické pro toto období obecně, je přijímání nového sociálního učení. V adolescenci se povaha učení mění. Je to dáno mentální schopností dospívajícího, jeho rozvojem abstraktního myšlení a rozmanitostí a složitostí nových situací, do kterých se adolescent dostává. Je to období biologického i sociálního zrání.

Nejdůležitější roli v tomto období sehraává vrstevnický vztah. Ten se během adolescence posouvá a mění. Zpočátku jde o vzájemnou přítomnost druhých, mohou se poslouchat a srovnávat s druhými, později se utváří již kvalitnější a trvalejší přátelské a partnerské vztahy. (Macek, 2003, str.24)

Adolescent je v každém prostředí konfrontován s jiným souborem požadavků a jiným repertoárem rolí. Pro adolescenci je charakteristické, že přijímá nové role a ty jsou vnitřně propojeny se subjektivním poznáním a hodnocením interpersonální situace. Adolescenti jsou v řadě povinností a rolí považováni již za dospělé, ale v oblasti práv a privilegií však dosud ne. (Macek, 2003, str.25)

Adolescenční vývoj je jedinečnou konstelací biologických faktorů, nereflektované a reflektované osobní zkušenosti, aktuálních potřeb, interakce s důležitými osobami (rodiče, vrstevníci, přátelé). To vše jsou důležité vlivy, které determinují adolescentovu představu o sobě samém, sebehodnocení a vědomí vlastní hodnoty a perspektivy. (Macek, 2003, str.27)

2.1.4 Adolescence a dosažení vlastní identity

Pro zdárné utváření a fungování identity, jako seberegulačního činitele je důležité, aby si jedinec osvojil dostatečně široké spektrum chování, které bude zajišťovat kontinuitu aktivit v nečekaných a obtížných životních situacích, a také v těch situacích, kdy se na cestě životem otvírají nové dosud nepoznané možnosti.

Pro adolescenta je navíc důležité, aby našel správný poměr mezi experimentováním s atraktivními rolemi, které jsou spojeny s příjemnými prožitky a prospektivně orientovanými rolemi.

V seberegulační úloze identity se významně uplatňují i procesy kompenzace. Představují schopnost umět zacházet s výsledky, které člověk svým jednáním produkuje. Jde o interpretaci úspěchu ale i neúspěchu, v této fázi jde především o způsob zvládání svého chování.

Mezi sociální faktory, které mohou vědomí vlastní účinnosti adolescentů posilovat nebo utlumovat, patří styl výchovy a způsob vzdělávání. Jde o to , jak vnímají, interpretují a hodnotí svoje konkrétní postavení a prostředí, jaké mají pocity v novém životním prostoru.

Problém hledání vlastní identity sice nelze zúžit jenom do období adolescence, ale řada autorů ho považuje právě v této fázi za akutní. Snad nejvýznamnější a nejvlivnější je v tomto směru dělení vývoje podle myšlenek E.Eriksona, který považoval ujasnění vztahu k sobě a hledání vlastní identity za základní vývojový úkol období adolescence. (volně podle Macka 2003)

2.1.5 Adolescence a proces socializace

Toto období není jen důležitým mezníkem pro jedince, ale má i společenskou hodnotu. Socializace je definována jako proces vývoje osobnosti v konkrétním materiálním a sociálním prostředí. Vztah mezi jednotlivcem a společností je určován právě společností. Dospívající si v něm sice stanovuje vlastní zákony, ale přesto se ohlíží na normy a hodnoty autorit a institucí.

Macek cituje Heluse a podle něho se dá socializace rozdělit do čtyř období:

- *Hodnotově normativní složka* - tvoří ji normy a hodnoty uznávané majoritní společností.
- *Složka mezilidsky vztahová* – konkrétní interakce mezi lidmi je ovlivněna normativními činiteli. Na této úrovni velice často dochází právě u dospívajících ke konfliktům.
- *Rezultativní složka systému* - je to výsledek kooperační činnosti mezi interakcí lidí a normami hodnotami společnosti.
- *Osobnostní složka* - jedná se o souhrn osobnostních charakteristik jednotlivce. Sebereflexe vede k seberegulaci, což v důsledku znamená, že jedinec socializuje sám sebe.

Adolescent je stále více akceptován jako dospělý jedinec a zároveň se od něho vyžaduje odpovídající chování. Uvažuje o morálních principech a zaujímá k nim vlastní stanovisko. K těmto vlastním stanoviskům je nekompromisní. (Macek, 2003, str. 37)

2.1.6 Oblast vztahů adolescentů

Změny ve vývoji, v novém způsobu myšlení a novými emocionálními prožitky s sebou přináší i velké změny ve vztazích. Postoje i vztahy k sobě samému, tak i k ostatním lidem a ke světu vůbec se vzhledem k těmto skutečnostem mění.

Předmětem sebehodnocení se například často stávají výkonové charakteristiky a výsledky nejrůznějších činností. Základem celkového pozitivního sebehodnocení je uznání vlastní hodnoty, také dalším důležitým předpokladem je možnost svobodného vyjádření.

Způsobilost adolescenta obstat ve vzájemných vztazích je zdrojem jeho sebedůvěry, pocitu autonomie a vědomí vlastní účinnosti a také kritériem samostatnosti při jeho rozhodování.

Rozvoj komunikačních dovedností je v období adolescence velice důležité pro jeho další rozvoj, touto dovedností se dokáže vyrovnat jak se slušným chováním a úctou k druhým tak také s vnitřním napětím a agresivitou.

- Vztahy s rodinou zůstávají zpravidla vlivným faktorem socializace a individualizace dospívajícího po celé toto složité období. Konflikty nevadí v případě, že mají adolescenti pocit svobodného vyjadřování svých názorů a že se na ně bere ohled.
- Vztahy se sourozenci mívají alespoň jednu stejnou rovinu, jsou příslušníky stejné generace a mívají stejnou adolescenční kulturu. Rozdíly jsou ve stáří a věkovém rozdílu sourozenců.
- Vztahy mezi vrstevníky a skupinou, mají zvláštní význam. Umožňují vzájemné poskytování názorů, pocitů a vzorců chování tzv. „zkoušení“ bez větších závazků. Vrstevníci plní funkci komunikačních a interakčních prostorů, kde může dospívající testovat sám sebe. Velice dobře tu funguje učení nápodobou.
- Vztahy erotické patří zcela určitě také do popředí vztahů mezi jednotlivci v tomto náročném životním období. Navazování a rozvoj partnerských vztahů je projevem psychosexuálního vývoje adolescentů. Zasahuje do celého období a bývá rozdělen do několika vývojových fází. Podstatné je, že neprobíhá odděleně od uspokojování dalších potřeb (především potřeby blízkosti, bezpečí a potřeby vzájemného vztahu, který je založený na porozumění a spolupráci).

(Macek, 2003, str.50-53)

2.1.7 Adolescence na počátku 21. století

V posledních desetiletích se obraz, průběhu a význam adolescence výrazně změnil. Většina současných adolescentů již nepocítuje svoje dospívání jako období plné krizí, konfliktů, střetů s autoritami a společenskými normami. Častěji si ho uvědomuje jako volný prostor, který je třeba naplnit a zaplnit. Adolescent experimentuje s rolemi a sociálním chováním, ale i s prožitky, hodnotami, smyslem pro zodpovědnost. Z tohoto

hlediska to může být někdy velmi rizikové jak pro dospívajícího, tak pro jeho sociální okolí. Tento přechod do dospělého reality všedního dne není vždy jednoduchý a pro někoho ani přitažlivý, ale nevyhne se mu téměř nikdo ze zdravé populace.
(volně podle Macka 2003 str.53)

Styl života současné mládeže, charakterizuje relativně vysoká míra individuální svobodné volby, je však také doprovázena vyšší mírou osobní a sociální nejistoty. Nabývá na významu vlastní autonomie a důležitost rovnocenných vrstevnických vztahů. Adolescence vyjadřuje určitý životní styl, který není společensky ceněn jako méně hodnotný než jiné styly. Typické charakteristiky jsou dnes žádány a ceněny i jinými věkovými kategoriemi. Působí na to zejména masové sdělovací prostředky. V adolescenci se zakládá pocit autorství vlastního života, prohlubuje se vědomí vlastní hodnoty a jedinečnosti. (Macek,2003,str.118)

2.2 Volný čas

Volný čas je dnes významnou oblastí života a výchovy, časem očekávání a rizik.

2.2.1 Definice volného času

Volný čas je tou dobou, ten časový prostor, v němž jedinec nemá žádné povinnosti vůči sobě ani druhým lidem a v němž se pouze na základě svého vlastního rozhodnutí věnuje vybraným činnostem. Tyto činnosti ho baví, přinášejí mu radost a uspokojení, nikdy obavy či pocity úzkosti. (Slepičková, 2000, str.12)

Volný čas je čas, kdy člověk nevykonává činnosti pod tlakem závazků, jež vyplývají z jeho sociálních rolí, zvláště z dělby práce a nutnosti zachovat a rozvíjet svůj život. (Hofbauer, 2004, str.13)

Charakteristikou volného času může být i to, že jedinec od něho očekává zážitky a uspokojení jeho potřeb. Vstupuje do této činnosti za účelem regenerace, zábavy a rozvoje své osobnosti.

Lidé jsou zvyklí vnímat a hodnotit události ve společenském dění, ale i své vlastní aktivity a své zážitky a svůj život téměř vždy ve spojitosti s časem. Čas je tak pojmem prostupující naším životem.

2.2.2 Obecné znaky volného času

- Volný čas jako záležitost svobodné volby – v tomto případě je volný čas chápán jako osvobození od práce, zbavení se pracovních povinností.
- Volný čas jako časový prostor – volný čas v tomto případě je jakousi dobou navíc. Lidé se mohou věnovat svobodně vybraným činnostem a to po splnění pracovních povinností, a potom co byly zajištěny veškeré jejich biologické nezbytnosti. Je to svobodný výběr k osobnímu uspokojení.
- Volný čas jako forma činností – předpokládá se, že tento volný čas přináší naplnění přání jedince nezávisle na pracovních a jiných povinnostech. Této činnosti se jedinec věnuje za účelem odpočinku, zábavy a rozvoje své osobnosti.

- Volný čas jako symbol sociálního postavení – kdo má hodně volného času a hodně peněz, může si vybrat cokoliv, čemu se v této době bude věnovat. Tito lidé jsou schopni se prostřednictvím způsobu trávení volného času, zařadit do jiné sociální vrstvy, než ke které skutečně patří.
- Volný čas jako prostředek sociální pomoci – slouží k uspokojování potřeb lidí, kteří se nacházejí ve složitých či nepříznivých životních podmínkách. Sociálně slabé rodiny nemají vždy dostatek financí na uspokojování potřeb svých dětí. Výrazná je zde úloha volného času v prevenci negativních sociálních jevů které mají původ právě v potížích jedinců s uspokojováním jejich potřeb.
- Volný čas jako funkce sociální skupiny – V sociální skupině vyrůstáme, učíme se a vyvíjíme se. Máme podobné zájmy, životní styl a jiné faktory jako je rodina, věk, pohlaví a místo bydliště.)
- Volný čas může být naplněn řadou činností od nicnedělání (vlastně nečinností) a prázdného povídání, přes takové aktivity jako je zahrádkaření, intenzivní aktivita sportovní, kulturní a společenská, ale též poslech rádia, televize či návštěva divadla nebo kina. (Slepíčková, 2000, str. 9 až 11)

2.2.3 Funkce volného času

Činnosti volného času jsou buď oddychové a zábavní nebo zájmové. Zájmové činnosti jsou důležité pro formování osobnosti, bývají většinou dlouhodobé a předpokládají silnou motivaci. Jsou to cílevědomé aktivity zaměřené na uspokojování individuálních potřeb a zájmů. Zájmy souvisí úzce s vlohami a schopnostmi jedince, které jsou důležité pro rozvíjení a zdokonalování jeho zájmů. I zájmová činnost může mít rozdílnou intenzitu. Intenzitou zájmů se určuje jejich kvalita. Z časového pohledu jde o zájmy krátkodobé nebo trvalé. Dále je lze rozdělit na zájmy jednostranné i mnohostranné. Zájmová činnost rozvíjí celou osobnost a podporuje seberealizaci. Bývá prostředkem relaxace, duševní i fyzické regenerace sil.

Oddychové a zábavní činnosti ve volném čase mají rovněž důležitou roli. Pomáhají odstranit únavu a kompenzují jednostranné zatížení studentů ve škole. Formou odpočinku si má každý volit sám, protože je to činnost velice individuální. Někomu stačí načerpání nových sil v rámci aktivního relaxačního pohybu, jiný čerpá sílu klidnou činností. (Pávková, 2002, str. 41)

2.2.4 Výchovné zhodnocení volného času

Volný čas není pouze záležitostí jedince, ale souvisí s životem celé společnosti. Umění dobře prožít svůj volný čas se jedinec musí učit.

Rodina jako primární sociální skupina, je pro rozhodující většinu dětí a mládeže prvotním prostředím volnočasových aktivit a výchovy. Zde se zásadně formuje jejich osobnost. Rodina pro dítě a mladého člověka zůstává prvním prostředím, které pro jejich volný čas vytváří příznivé podmínky.

Aktivity volného času vstoupily do všech pracovních dnů žáků i dospělých, do jejich víkendů dovolených či prázdnin. Staly se nedílnou součástí všech fází lidského života od dětství, přes dospívání, dospělost a seniorský věk. Jejich účastníky jsou příslušníci všech sociálních a zájmových skupin společnosti. Ta poskytuje mladým účastníkům mnoho možností rozvoje, klade na ně však také nároky a jejich připravenost.

Zpočátku se děti setkávají s volným časem v rodině, do níž se narodily, pak ve škole, kterou povinně navštěvují. Tady už mají šanci poznat úskalí volného času a získávají v tomto ohledu své zkušenosti. Zatímco o své příslušnosti k jednotlivým prostředím výše zmiňovaných případech nemohli děti vnášet vlastní ambice a přání, mohou postupně v nových prostředích samy rozhodovat. Rozhodují o svém praktickém konání, kterým rozvíjejí vlastní osobnost i prostředí, v němž žijí. Nacházejí při tom zdroje nového poznání, vytvářejí sociální vztahy a poznávají samy sebe. Prožívají radost z úspěchů i zklamání z nezdarů. Je to zároveň dobré pro rozvoj vlastních zájmů a sociálních kontaktů. Spoluvytvářejí si svůj program. (volně podle Hofbauera 2004)

2.2.5 Vztah mládeže k volnému času

Snahou nás všech je, aby se volný čas mladí lidé naučili zvládat. Cílevědomě a smysluplně ho využívat ve prospěch rozvoje sebe samých, nebo blízkého prostředí i celé společnosti. Přesto se však podmínky života některých z nich staly složitými a řešení jejich vztahu k volnému času obtížnější.

Prohlubuje se společenská nerovnost. Zhoršující se situace nemalé části dospělé populace, rostoucí životní nejistoty a klesající schopnost pokrýt finanční náročnost se promítá do života rodin a jejich dětí ve volném čase.

Překonávat neschopnost a nepřipravenost dětí a mládeže, pozitivně realizovat svůj volný čas proto vyžaduje vytvářet pro ně dostatek přitažlivých nabídek, odstraňovat nezájem a učit je, jak těchto možností využívat. Vše by mělo směřovat k tomu, aby si mládež aktivně podílela na tvorbě programu svého volného času, aby se uměli spoléhat sami na sebe.

Někteří mladí lidé volný čas po škole nebo po práci skutečně mají; mohli a případně i chtěli by ho účelně využívat, v jeho nabídkách ani možnostech vlastní účasti se však neumějí orientovat.

2.2.6 Aktivita a pasivita volného času

Poměr mezi aktivní a pasivní složkou trávení volného času, aby člověk obnovil své síly, a tak se dál rozvíjel, je potřeba tyto složky co nejvhodnějším způsobem zkombinovat. Je totiž nepochybné, že k tomu je potřeba, aby volný čas obsahoval obě složky.

Výhradně aktivní odpočinek by jedince unavil a změnil by se ve svůj protiklad, byla by to vlastně další specifická forma záměrné činnosti, jiná forma práce. Z mladých lidí však pochopitelně málokdo podobný způsob trávení volného času volí. Nesmíme zapomínat, že aktivní způsob trávení volného času musí jedince nejen namáhat, ale i bavit.

Ne vždy lze zcela přesně určit co je pasivní a co je aktivní forma odpočinku. Přitom však mezi oběma záležitostmi nemusí být velký rozdíl. Někdy i sledování televizního přenosu může patřit mezi aktivní činnost, zvláště jedná-li se například o vzdělávací pořady, v takové případě se takto strávený čas zhodnocuje a má rozvíjející

moment. Naopak za „pasivní“, aktivity lze považovat například schůzky part, alkoholické dýchánky a jiná toxická opojení. V tomto momentě se sice jedná o zájmy a koníčky jež jsou některými mladými lidmi velice vyhledávány a preferovány. Zde se jedinec aktivně zapojuje ale má to negativní důsledky, je to forma trávení volného času velice škodlivá.

V celkové struktuře volného času by se poměr mezi pasivitou a aktivitou trávení volného času měl vyrovnávat. Je potřeba, aby aktivita, kterou adolescent vyvíjí byla užitečná a rozvíjející se, společensky hodnotná konaná i ve prospěch druhých lidí(např.práce v domácnosti, péče o mladšího sourozence...). Pasivita při trávení volného času je hodnocena kladně v tom případě, pokud si jedinec po aktivním odpočinku vybere jako další svoji činnost přiměřené kompenzování předešlé aktivity. (volně podle Bedrnové, 1991, str.53 až 57).

2.2.7 Volný čas a pedagogika volného času

Za souhrnný pojem v této souvislosti pokládáme výchovné zhodnocování volného času, které zahrnuje několik oblastí:

- **výchova ve volném čase** – sem patří veškeré působení v časovém prostoru, který neslouží realizaci základních biologických potřeb ani školních nebo pracovních povinností. Dobrovolnost účasti na volnočasové činnosti umožňuje do výchovného procesu včleňovat samy děti a mladé lidi jako jeho aktivní činitele.
- **Výchova prostřednictvím aktivit volného času**- utváří individuální rysy účastníka, působení mezi druhými lidmi. Východiskem i cílem aktivit je osvojovat si nové znalosti, dovednosti a kompetence „uvnitř“ oblasti volného času.Někdy však tyto kompetence volnočasové aktivity tuto oblast v mnohém překračují např. přechodem od individuální zájmové orientaci k volbě budoucího povolání.
- **Výchova k volnému času** – zahrnuje cílevědomé odkrývání a využívání obsahů činností a různých způsobů jeho využívání. Naskýtá se možnost otevírání nových možností a aktivit rozvoje člověka. Je motorem, který celému úsilí dává potřebnou orientaci a dynamiku.

Analýza dosavadního vývoje v právě uvedených oblastech to je poslání pedagogiky volného času. Naučit se vhodným aktivitám, správně volit a zvládat způsoby realizace volného času, ve prospěch sebe sama, ale i jejich sociálního okolí, společnosti, přírody. (Hofbauer, 2004, str. 17)

2.2.8 Organizovanost výchovného působení

Jedná se o pojmy vyjadřující různou míru výchovného působení ve volném čase.

- činnost spontánní – uplatňuje se ve skupině nebo individuálně, podle aktuálního zájmu účastníků. Pedagogický pracovník zde vystupuje jako rádce, konzultant nebo motivující činitel, zajišťuje bezpečnost účastníků.
- zájmová činnost příležitostná – zahrnuje jednorázové organizované, rekreační, oddechové nebo vzdělávací aktivity. Je časově ohraničena a je přímo vedena pedagogem, podněcuje spoluúčast dětí a mládeže.
- zájmová činnost pravidelná – pravidelně, celoročně se uskutečňující se činnost pod vedením kvalifikovaného odborníka.

(Hofbauer, 2004, str. 21)

2.3 Použitá metoda nestandardizovaný dotazník

2.3.1 Příprava a organizace průzkumu.

Průzkum začíná vymezením zkoumaného problému. V našem případě se jednalo o problematiku volného času adolescentů. Sestavení dotazníku má svá pravidla, a ta by se měla dodržovat. Při průzkumu se teorie vyvrací nebo potvrzuje. Nejlepší způsob, jak se s tímto problémem srovnat je vypracování předpokladů na základě teorií a ty potom potvrzovat nebo vyvracet pomocí testů, nebo dotazníků z průzkumu. Předpoklady rozvíjejí naše poznání tak, že potvrzují nebo zpochybňují určitou teorii, a tím ji připravují na empirické prozkoumávání. (Gavora, 2001, str.13)

Při výběru zkoumané skupiny se vychází z různých pravidel pro vznik zkoumaného vzorku populace. V našem případě byl zvolen případ „dostupného výběru“. Jednalo se o školu v místě bydliště a v jejím zastoupení se našly téměř všichni účastníci základní středního školství.

2.3.2 Základní terminologie dotazníku

Respondentem se rozumí osoba jež dotazník vyplňuje.

Prvkem jsou otázky, nebo položky.

Administrace je zadávání dotazníku.

2.3.3 Struktura dotazníku

Dotazník má mít promyšlenou strukturu. Základní otázky by se měli rozdělit do několika okruhů s cílem potvrzení nebo vyvrácení vzniklých předpokladů.

Dotazník by se měl skládat alespoň ze tří částí. *Vstupní část* se skládá většinou z hlavičky (získání základních dat o respondentovi, a naopak respondent by měl vědět, kdo a proč dotazník zadává). *Druhá část* obsahuje vlastní otázky od lehkých po složitějších a *na závěr* se zařazují otázky spíše faktografické. (Gavora, 2001, str.99)

Úplně na konci dotazníku by mělo být poděkování respondentovi za spolupráci. Pravidla při sestavování dotazníku jsou závazná, při snaze o validitu práce.

2.4 Základní střední školství

2.4.1 Rozdělení

Základními druhy středních škol jsou gymnázia, střední odborné školy (SOŠ), střední odborná učiliště (SOU), odborná učiliště (OU), učiliště (U). Většina škol sdružuje pod jedno ředitelství více druhů škol (nejčastěji SOŠ a SOU), proto je třeba rozlišovat počet ředitelství a počet těchto druhů, tzv. součástí.

2.4.1.1 Gymnázia

Gymnázia jsou všeobecně vzdělávací vnitřně diferencované školy, které připravují žáky především pro studium na vysokých školách. Gymnázium má čtyři, šest nebo osm ročníků.

2.4.1.2 Střední odborné školy

Střední odborná škola připravuje žáky především pro výkon odborných činností, zejména technickohospodářských, ekonomických, pedagogických, zdravotnických a sociálně právních. Absolventi, kteří úspěšně absolvují maturitní zkoušku ve střední odborné škole, se mohou hlásit ke studiu na vysoké škole. Denní studium trvá nejvýše čtyři roky.

2.4.1.3 Střední odborná učiliště

Střední odborná učiliště vyučují nejen široké spektrum tříletých učebních oborů ukončených závěrečnou zkouškou, ale i celou řadu odborně zaměřených čtyřletých studijních oborů ukončených maturitní zkouškou. Pro absolventy učebních oborů nabízejí nástavbové studium ukončené maturitní zkouškou, a to dvouleté denní studium nebo v rámci celoživotního vzdělávání tříleté studium dálkové nebo večerní.

2.4.1.4 Odborná učiliště a učiliště

Vyučují se zde dvouleté a tříleté učební obory s menší náročností pro zvládnutí učebních osnov. Pokud mají zájem je studentům umožněno vzdělávání se na dalším stupni středního učňovského školství po kvalitním absolvování předcházející školy. Při uplatnění na trhu práce je nabídka pro absolventy vcelku široká, v základních dělnických profesích najdou uplatnění právě tito absolventi, kde není potřeba vyššího vzdělání. (volně podle www.kr-vysocina.cz)

2.4.2 Důvody ke sloučení škol

Rychlý rozvoj vědeckých poznatků a jejich technologické aplikace a růst kvartérního sektoru (kvalifikovaných služeb) podstatně zvyšují nároky zaměstnavatelů na lidské zdroje. V průměru vyžadují pracovní pozice vyšší úroveň znalostí, větší rozsah používaných znalostí a dovedností, nové pracovní postupy a metody, přizpůsobení se rychlosti vývoje poznatků a metod. Tyto skutečnosti mají zásadní důsledky pro středoškolské vzdělávání:

- v počátečním vzdělávání nelze zvládnout všechno(středoškolské vzdělávání se stále více soustřeďuje na rozvoj tzv. klíčových kompetencí)
- odborné (kvalifikační) vzdělávání se posunuje do vyšších stupňů (rozvíjí se terciární vzdělávání; středoškolské vzdělávání získává více všeobecný charakter; posunuje se věková hranice rozhodování o profesní orientaci)
- další vzdělávání se stává nezbytností (středoškolské vzdělávání se stává součástí celoživotního vzdělávání, a to tím, že poskytuje obsahový i „metodický“ základ pro vzdělávání v dalších letech a vytváří organizační předpoklady pro další vzdělávání dospělých jednak vhodným uspořádáním počátečního vzdělávání (certifikované moduly), jednak různými formami dalšího vzdělávání)
- zvyšuje se nákladnost vzdělávání (v souladu s technologickým vývojem rostou náklady na vybavení, rovněž vzrůstají náklady na mzdy a

vzdělávání řídicích, pedagogických i ekonomických pracovníků; tím vzrůstá tlak na výši veřejných financí, což vyvolává snahy alespoň část prostředků nepřidělovat plošně, ale účelově prostřednictvím programů; při získávání těchto zdrojů si střední školy konkurují nejen mezi sebou, ale i s dalšími neškolskými vzdělávacími institucemi) vzrůstá potřeba mezinárodní komunikace (střední školy mohou značnou měrou přispět k připravenosti mladých lidí komunikovat s okolním světem a podporovat tím jejich mobilitu, sebevědomí a pocit rovnocennosti).
(volně podle www.kr-vysocina.cz)

2.4.2.1 Vytvoření dostatečně velkých subjektů:

Vytvoření dostatečně velkých subjektů vede k následujícím bodům:

- podstatně zvyšuje šanci na zachování různých forem středoškolského vzdělávání i v menších městech kraje,
- vytváří podmínky pro zachování společensky potřebných málopočetných oborů středních škol,
- vytváří podmínky pro integraci studijních a učebních oborů, pro modulové uspořádání výuky a navazující další vzdělávání dospělých,
- umožňuje větší přizpůsobení vzdělávací cesty individuálním potřebám (například získání dvojí kvalifikace) a zvýšení horizontální propustnosti (snazší možnost přechodu na jiný směr či typ studia umožňuje odsunout definitivní rozhodnutí o profesní volbě a snižuje studijní neúspěšnost),
- umožňuje lepší využití kapacity a potenciálu škol - budov, vybavení i odbornosti učitelů – a tím i snížení jednotkových provozních nákladů,
- zvyšuje možnost přímého vzájemného obohacování jednotlivých směrů či druhů studia a také odstraňování dosavadních bariér mezi nimi,
- umožňuje těsné propojení počátečního a dalšího vzdělávání (např. vytvářením silných regionálních center odborného vzdělávání), zvýšení

významu a úlohy škol v obci a mikroregionu, jejich těsnější vazbu na podniky,

- zvyšuje dostupnost dalších finančních zdrojů, kvalifikované zázemí pro získávání prostředků z grantových programů nebo evropských strukturálních a rozvojových fondů,
- zvyšuje kvalifikační a organizační předpoklady pro zapojení škol do mezinárodní komunikace,
- zvyšuje kvalifikovanost řídicích, správních a ekonomických činností a usnadňuje strategické řízení škol.

Společenskou potřebou je **minimalizovat počet žáků přicházejících na trh práce pouze se základním vzděláním**, a to jak péčí o přechod žáků ze základních škol do středních, tak zamezováním předčasných odchodů žáků ze středního vzdělávání. Jednou z cest bude podpora integrace středních odborných škol a středních odborných učilišť, učilišť a odborných učilišť, která usnadní prostupnost mezi studijními a učebními obory, popřípadě aplikace některých integračních modelů organizace výuky a snížení rizika školního neúspěchu.

(volně podle www.kr-vysocina.cz)

3 Praktické zpracování

3.1 Cíl praktické části

Cílem praktické části bakalářské práce bylo zjistit a vyhodnotit výběrový vzorek (dostupný vzorek) adolescentů a jejich vztah k volnému času a to s ohledem na dojíždějící, internátně ubytované a místní studenty, na jejich pohlaví a typ navštěvované součásti školy. Cílem práce bylo také částečné zmapování nabídek organizovaného volného času školou a jinými organizacemi sídlícími ve stejném městě jako škola.

Cílem této bakalářské práce nebylo prokazovat nějakou nepravost, nebo novost již zjištěných skutečností, ale šlo o ilustraci a pro mě cestu k ověření mých znalostí a dovedností při zpracovávání empirického průzkumu formou dotazníku.

Získané výsledky by mohly sloužit jako podklady k návrhům a opatřením pro školu a odbor prevence a sociálních věcí Městského úřadu ve Frýdlantu.

3.2 Popis výběrového vzorku –dostupného výběru

Tento dostupný výběr mládeže byl vybrán na Střední škole hospodářské, která vznikla sloučením několika škol v jednom městě. Škola má nový název od začátku tohoto kalendářního roku. Dřívější název v sobě zahrnoval názvy jednotlivých sloučených škol a to, Střední odbornou školu, Střední odborné učiliště, Odborné učiliště, Učiliště a Praktickou školu.

3.2.1 Součásti Střední školy hospodářské:

- 1. Střední odborná škola a to Obchodní akademie a Škola zemědělská se zaměřením na agropodnikání (*dále již jen SOŠ*).
- 2. Střední odborné učiliště s různými tříletými učebními obory, s označením „H“ na výučním listě a možnost pokračování v maturitním nástavbovém studiu po úspěšném absolvování tříletého oboru (*dále již jen SOU*).
- 3. Odborné učiliště, kde jsou na tento obor přijímáni absolventi Základní školy speciální (dříve Zvláštní školy) a nebo žáci s ukončenou školní

docházkou v nižším stupni základní školy. Na výučním listě mají označení „E“(*dále již jen OU*).

- 4. Učiliště, které umožňuje další vzdělávání absolventům Základní školy speciální v méně náročných dvouletých učebních oborech. Na výučním listě mají též označení „E“(*dále již jen U*).
- 5. Praktická škola, která umožňuje další vzdělávání absolventům Základní školy praktické a speciální v jednodušších učebních oborech(*dále již jen Pr.š.*).

Jedná se tedy o studenty jedné školy, kde jsou zastoupeny téměř všechny stupně středního školství. V tomto případě byli osloveni studenti prvních ročníků této školy. Věkově jsou si velice blízcí, výjimku tvoří pouze 1. ročník nástavbového studia, kde jsou respondenti již ve věku 18 až 20 let.

3.2.2 Konkrétní zastoupení tříd oslovených v průzkumu:

- Střední zemědělská škola se zaměřením na agropodnikání – 1. ročník-absolventi Základní školy s dokončenou devítiletou povinnou školní docházkou, chlapci i dívky (*dále již jen SŠZ*).
- Maturitní studium nástavbové – 1. ročník – absolventi tříletých učebních oborů chlapci i dívky (*dále již jen NS*).
- Tříletý učební obor „Provoz služeb“ – 1. ročník – absolventi Základní školy, dokončená devítiletá povinná docházka, pouze dívky (*dále již jen PS*).
- Tříletý učební obor „Pečovatelské práce“ – 1. ročník – absolventi Základní školy speciální, dokončená devítiletá školní docházka ve většině případů studují tento obor pouze děvčata, ale v tomto případě se zde vyskytují i chlapci (*dále již jen PP*).
- Dvouletý učební obor „Kuchařské práce“ – 1. ročník – absolventi Základní školy speciální, dokončená školní docházka – chlapci i dívky (*dále již jen KP*).

Tento dostupný výběr o celkovém počtu 100 studentů zahrnoval 42 chlapců a 58 dívek. Jejich věkové rozvrstvení se lišilo pouze u nástavbového studia, kde se jejich věk pohyboval v rozmezí 18 až 20 let, počet těchto respondentů byl 20 bez rozdílu pohlaví. V ostatních ročnících se věková hranice pohybovala v rozpětí 15 až 17 let a jejich počet byl 80 bez rozdílu pohlaví.

Tato cílová skupina tvořila 16,31 % z celkového počtu studentů studujících na těchto součástech školy. Výsledky tohoto šetření nelze zobecňovat, protože zde nejsou zahrnuti studenti všech dostupných tříd na této škole.

3.2.3 Struktura školy v tabulkách:

Tabulky nám přiblížily strukturu jednotlivých součástí školy a názorně předvedly zastoupení v počtech studentů.

Škola celkem	613
Dívky	361
Chlapci	252

Struktura podle bydliště	celkem	613	Z toho z 1.ročníků
místní (Frýdlant)		215	55
bydlí na DM		56	20
dojíždějí		342	167

Žáci 1.ročníků	
Celkem	Z toho dívek
242	149

Čtyřleté maturitní obory SŠZ a OA		
	Celkem	Z toho dívek
1.roč.	61	48
2.roč.	45	36
3.roč.	47	39
4.roč.	43	33
Celkem	196	156

Nástavbové dvouleté denní studium NS		
	Celkem	Z toho dívek
1.roč.	27	15
2.roč.	28	19
Celkem	55	34

Tříleté učební obory H		
	Celkem	Z toho dívek
1.roč.	102	62
2.roč.	64	26
3.roč.	87	45
Celkem	253	133

Tříleté učební obory E		
	Celkem	Z toho dívek
1.roč.	37	17
2.roč.	23	5
3.roč.	19	8
Celkem	79	30

Dvouleté učební obory E		
	Celkem	Z toho dívek
1.roč.	15	7
2.roč.	8	1
Celkem	23	8

Z tabulek je patrné, že největší počet dojíždějících je z prvních ročníků, to vypovídá o dobrém náboru žáků pro školu i z nejbližšího okolí. Nejsilnější součástí školy je Střední odborné učiliště, jeho studenti tvoří 41,27% osazenstva školy.

3.3 Předpoklady práce

Stanovení předpokladů vycházely z poznatků, které jsou o zkoumané problematice (tj. adolescenti a jejich volný čas) známy z teoretického zpracování problému a částečně vycházely z praktické zkušenosti. Tyto teoretické poznatky a praktické zkušenosti se při tomto průzkumu buď potvrdí nebo vyvrátí. Předpoklady vlastně rozvíjejí poznání daného problému tím, že jej potvrzují nebo zpochybňují. V tomto případě jde spíše o vyvozování předpokladů ze všeobecnější teorie a praxe.

Předpoklady práce byly rozděleny do tří základních předpokladů a dalších předpokladů dílčích, které pomohly při zpracování získaných informací.

3.3.1 Základní předpoklady:

1. Lze předpokládat, že většina adolescentů tráví svůj volný čas se svými vrstevníky a ti mají významný podíl na jejich postoji k okolí (tento předpoklad je posuzován z pohledu otázky č. 9) .
2. Lze předpokládat, že velká část adolescentů spojuje volný čas s pobytem v restauračních zařízeních (herny, diskotéky, taneční zábavy) - (tento předpoklad je posuzován z pohledu otázky č. 8).
3. Lze předpokládat, že respondenti SOŠ, SOU umí lépe hospodařit s volným časem a kvalitněji ho prožít oproti studentům OU a U(tento předpoklad je posuzován z pohledu otázek č.1,2,3,15,16 v dotazníku a to v části, která se zabývá náhledem na volný čas posuzovaný podle součástí školy)

3.3.2 Dílčí předpoklady:

1. Lze předpokládat, že výhodnější postoj k tvorbě a využívání svého volného času mají studenti místní a internátní, než denně dojíždějící (tento předpoklad je posuzován z pohledu otázek č. 12,3, a 4).
2. Lze předpokládat, že většina adolescentů nebude spokojena a nebude využívat nabízené aktivity školou ani městem (tento předpoklad je posuzován z pohledu otázky č. 4,11,13).
3. Lze předpokládat, že se způsobem trávení svého volného času je větší část adolescentů spokojena (tento předpoklad je posuzován z pohledu otázek č.3, 12,15,10).
4. Lze předpokládat, že změnou ve skladbě svých povinností a úkolů směrem k prostoru volnočasových aktivit se změnil i hodnotový žebříček posuzovaných respondentů (tento předpoklad je posuzován z pohledu otázek 5 až 7).
5. Lze předpokládat, že dívky jsou oproti chlapcům pasivním příjemcem a uživatelem volného času (tento předpoklad je posuzován z otázek 1,5,11,15)
6. Lze předpokládat, že minimální počet adolescentů využívá nabízené aktivity, nebo se na nich samostatně aktivně podílí (tento předpoklad je posuzován z pohledu otázek č. 11.12.16).

3.4 Použité metody

- a) Dotazník – jako základní metoda ke zjišťování informací.
- b) Studium dostupné dokumentace – jako dílčí metoda k doplnění informačních zdrojů, při zjišťování základních informací z dotazníku.

3.4.1 Dotazník – základní metoda

Dotazník byl použit jako základní metoda, která slouží k hromadnému zjišťování potřebných údajů. Jeho cílem bylo získat podklady pro ověření nastavených předpokladů v rámci způsobu využívání volného času adolescentů. Vzhledem k tomu, že byli osloveni studenti z pěti součástí jedné školy, se porovnáním z hlediska pohlaví a typu jednotlivých součástí školy a třídy, a z hlediska toho zda je respondent dojíždějícím, ubytovaným nebo místním, podařilo získat za poměrně krátký čas vcelku velké množství informací.

Respondenti odpovídali na 16 otázek. Tyto otázky byly seřazeny možná trochu netématicky, ale pro potvrzení nebo vyvrácení zvolených předpokladů se toto řazení jevílo jako optimální. Jednotlivé zaměření na problém při posuzování volnočasových aktivit bylo rozděleno do 4 tématických bloků. Otázky uzavřené byly doplněny otázkami otevřenými, ty měli za úkol doplnit a dokreslit předchozí položené otázky.

Schéma dotazníku:

Otázka č. 1 měla za úkol zjistit převládající aktivitu či pasivitu při využívání volného času.

Otázka č. 2 a 3 měla za úkol posoudit zájmy a uspokojení respondentů při využívání volného času.

Otázka č. 4 zjišťovala zájem o využívání školních a městských aktivit.

Otázka č. 5 sledovala volbu a frekvenci jednotlivých činností ve volném čase.

Otázka č. 6 dokreslovala danou situaci vlastním zájmem respondentů o nabízené možnosti aktivit a vlastní volbou svých zájmů.

Otázka č. 7 se zabývala rozdílem mezi povinnostmi školní a vlastním uspokojením využívání možností ve volném čase.

Otázka č. 8 posuzovala frekvenci návštěv restauračních zařízení a účel těchto návštěv

Otázka č. 9 a 10 se zaměřila na význam přátelství mezi vrstevníky a jejich vliv a postoj k okolí.

Otázka č. 11 a 12 měla za úkol zjistit, kterému druhu činnosti dávají adolescenti přednost, zda organizované činnosti a nebo vlastním nápadům a proč.

Otázka č. 13 a 14 se zaměřila na zjišťování spokojenosti s nabízenými aktivitami a podmínkami volnočasových aktivit nabízených školou a městem.

Otázka č. 15 a 16 zjišťovala míru lhostejnosti a možnosti při spoluúčasti na vytváření programu pro volný čas.

3.4.2 Studium dostupné dokumentace - dílčí použitá metoda

V rámci zjišťování možností a využívání volného času adolescentů byly prostudovány i nabízené aktivity školou a ostatními organizacemi ve městě.

Mimoškolní aktivity nabízené školou, internátem a městem jsou podle získaných informací dosti široké, vychází se především ze spolupráce všech úseků školy (teoretické výuky, odborného výcviku a výchovy mimo vyučování) a s městskou organizací prevence.

Tyto aktivity se obměňují (rozšiřují) dle aktuálního zájmu studentů. A tak kromě nosných sportů (*fotbal, basketbal, nohejbal, volejbal, florbal, aerobik, posilovna, tenis, jezdecký kroužek při jezdeckém oddílu*), které jsou v kompetenci *školy a internátu* se studentům nabízí možnost využívat i nabídky *města* - městských organizací (*turistiky, lezení na umělé stěně, softbal, iniciativní hry v potkávacím středisku, práce v keramické dílně, dramatický a taneční kroužek v hudební škole, vazačský, košíkářský, bruslení a posilovna v sokolovně*).

Prioritou není sportovní výkonnostní vyústění. Jedná se spíše o pravidelné volnočasové aktivity, které jsou zaměřeny na studenty pohybově méně nadané a mimo školu neorganizované. Vždyť nuda a stále se opakující absence smysluplné činnosti ve volném čase bývají příčinou toho, že studenti podlehnou sociálně patologickým jevům.

Financování volnočasových aktivit je největším problémem. Některé nabízené aktivity (plavání, bowling, bruslení) jsou hrazeny žáky.

A tak dochází k tomu, že vzhledem k finanční situaci v rodině na tyto činnosti někteří nedosáhnou!

Z těchto nabízených aktivit je plavání a bowling mimo město a je spojen nejen s dojížděním mimo obec, ale i s cenou vstupu a to nese s sebou samozřejmě ještě větší finanční zatížení. V nabídce volnočasových aktivit tyto možnosti zůstávají, ale právě pro tuto jejich slabost jsou využívány jen při společných školních akcích, například v rámci dnů pro zdraví.

3.4.3 Výsledky analýzy dokumentace příslušných organizací

<i>Sportovní oblast a její možnosti</i>	využití adolescenty	skutečná kapacita
• tělocvična, hřiště školy	45 %	50 +50 žáků
• zimní stadion	25 %	50 žáků
• horolezecká stěna	5 %	6 žáků
• posilovna	19 %	15 žáků
• sauna v areálu školy	8 %	10 žáků
• sokolovna a posilovna	25 %	30 + 10 žáků
• tělocvična na Judo	14 %	25 žáků
• turistika a přírodovědné procházky	12 %	40 žáků
• jezdecký klub	35 %	15 žáků
 <i>Výchovná oblast a její možnosti</i>	 využití adolescenty	 skutečná kapacita
• práce na počítači – možnosti školy	70 %	20 žáků
• videotéka	55 %	40 žáků
• setkávání středisko POSEC	5 %	10 žáků
• taneční a pohybový klub	10 %	30 žáků
• dramatická společnost - ochotnický klub	4 %	20 žáků
• filmová představení – kino	10 %	100 žáků
• přednášková činnost	6 %	30 žáků

Podklady o možnostech a stavu organizovaného volného času mládeže byly čerpány z dostupné dokumentace odboru výchovně vzdělávacím a sociálním města Frýdlantu a konzultací s vychovateli internátu školy a z jejich zkušeností s využíváním volného času jejich výchovných skupin.

Následující nabídka aktivit pro volný čas, spadá do působnosti Domova mládeže (internátu). Každý den v týdnu je vyhrazen pro určité volnočasové aktivity, kterých se mohou účastnit nejen ubytovaní žáci, ale i ostatní studenti školy.

Výsledky využívání nabízených aktivit na internátě školy:

Tělocvična - Pondělí - basketbal – využití 40%

Úterý – odbíjená – využití 35 %

Středa – nohejbal – využití 40 %

Čtvrtek - florbal – využití 30 %

Posilovna - Pondělí – fit centrum – využití 10 %

Středa – Breake dance – využití 5%

Klubovna - možnosti videa dle vlastního výběru, a poslech hudby dle uvážení.

Další možnosti v nabídce internátu a školy jsou hudební kroužek a keramická dílna, tyto aktivity bývají využívány nárazově, tudíž je jejich využívání minimální. Výchovná oblast zahrnuje různé debatní a klubové večery vyvolané aktuální potřebou respondentů.

Podle zkušeností vychovatelů internátu jsou sportovní aktivity využívány stále stejnou skupinou a výchovná oblast v rámci volného času vyvolává spíše neochotu adolescentů vůbec něco vytvářet a konat. Videotéka a poslech hudby bývá doprovázen většinou spokojeností klientů.

3.5 Zpracování a vyhodnocení dotazníku

Jednotlivé dotazníkové otázky a jejich odpovědi jsou zpracovány v procentech, pro přehlednější porovnání získaných údajů a porovnání z různých hledisek jsou znázorněny v grafech a tabulkách. V interpretačním textu je zhodnocení jednotlivých otázek dotazníku.

Základní předpoklad č.1 posuzovaný z pohledu otázky č.9.

Lze předpokládat, že většina adolescentů tráví svůj volný čas se svými vrstevníky a ti mají významný podíl na jejich postoji k okolí

Přehled podle pohlaví

Otázka č.9. S kým trávíš většinu volného času ?		
Odpovědi v %	Dívky	Chlapci
a) s kamarády	44	69
b) s přítelem, přítelkyní	28	12
c) s rodinou	22	7
d) s nikým	6	12

Interpretace výsledků: Výsledky tohoto průzkumu potvrzují teoretické i praktické zkušenosti, že adolescenti ve většině případů vyhledávají pro svou společnost a trávení volného času své vrstevníky. Je vcelku lhostejné zdali se jedná o děvčata či chlapce. Oboje pohlaví je na tom vcelku stejně. Snad pouze chlapci inklinují v tomto věku více přátelům než partnerce. Rodinu potřebují obě pohlaví, děvčata jsou asi citlivější a potřebují větší pocit zázemí a to se projevuje i v náklonnosti k rodině. Z výsledku je i patrné, že chlapci jsou častěji samotáři.

Přehled podle toho zda je respondent dojíždějící, internátní nebo místní

Otázka č. 9. S kým trávíš většinu volného času ?			
Odpovědi v %	Dojíždějící	Internátní	Místní
a) s kamarády	56	68	52
b) s přítelem (s přítelkyní)	26	12	32
c) s rodinou	16	20	13
d) s nikým	2	0	3

Interpretace výsledků: Z tohoto pohledu průzkumu se potvrzuje opět teoretická i praktická zkušenost, že adolescenti inklinují v tomto věku hlavně ke svým kamarádům a vrstevníkům. Nic jim nebrání v tom, aby se se svými kamarády setkávali i v době, kdy dojíždí do školy, či jsou ubytovaní na internátě. Buď si vytvoří nové kamarádské a vrstevnické vztahy, nebo se při návratech domů zdržují více ve společnosti vrstevníků nežli rodiny.

Přehled podle součásti školy a jednotlivých tříd v 1. ročnících

Otázka č. 9. S kým trávíš většinu volného času ?					
Odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP
a) s kamarády	59	58	66	58	45
b) s přítelkyní	27	25	21	15	35
c) s rodinou	14	17	13	20	10
d) s nikým	0	0	0	7	10

Interpretace výsledků: Z tohoto výběrového (dostupného vzorku) je patrné, že bez ohledu jaký typ školy adolescenti navštěvují, jak jsou rozumově vyspělí, nejčastěji svůj volný čas tráví mezi kamarády a svými vrstevníky. Pouze v učebním oboru *KP* se v dotazovaných respondentů vyrovnaně projevoval zájem o partnera nebo partnerku, kamaráda, vrstevníka.

Pravděpodobně to vychází ze skutečnosti, že tito studenti vyhledávají citový a blízký vztah ke svým vrstevníkům, protože většina z nich nemá doma tak dobré citové zázemí

Předpoklad č.1 byl potvrzen, u celkového výběrového (dostupného) vzorku mládeže, průzkum potvrdil, že adolescenti (mladí lidé) ve věku 15 až 20 let nejvíce času tráví se svými vrstevníky.

Základní předpoklad č.2 posuzovaný z pohledu otázek č. 8. Posouzení ze všech sledovaných kritérií

- Lze předpokládat, že velká část adolescentů spojuje volný čas s pobytem v restauračních zařízeních.

Podle sledovaného pohlaví

8) Za jakým účelem navštěvuješ restaurační zařízení, pokud je vůbec navštěvuješ ?		
Odpovědi v %	Dívky	Chlapci
a) tanec a disko	39	12
b) posezení s přáteli	36	57
c) konzumace alkoholu	12	29
d) nechodím tam vůbec	3	2

Podle respondentů dojíždějících, ubytovaných a místních

8) Za jakým účelem navštěvuješ restaurační zařízení, pokud je vůbec navštěvuješ ?			
Odpovědi v %	Dojíždějící	Internátní	Místní
a) tanec a disko	5	4	32
b) posezení s přáteli	67	65	52
c) konzumace alkoholu	22	27	16
d) nechodím tam	6	4	0

Podle součástí školy a jednotlivých tříd v 1. ročnících

8) Za jakým účelem navštěvuješ restaurační zařízení, pokud je vůbec navštěvuješ ?					
Odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP
a) tanec a disko	21	38	29	52	62
b) posezení s přáteli	59	55	52	25	25
c) konzumace alkoholu	20	7	15	19	13
d) nechodím tam	0	0	4	4	0

Interpretace výsledků: Podle dostupného (výběrového) vzorku je potřeba posezení s přáteli v restauračním zařízení vyhledávána právě pro onu potřebu, být se svými vrstevníky. Z pohledu všech posuzovaných hledisek je právě přátelství a kamarádství pro adolescenty opravdu to nejcennější a nejhodnotnější, a tyto potřeby se našim respondentům v restauracích nejčastěji a nejsnadněji splňují.

Na druhém místě je oblíbená záliba diskoték a tím spojená i návštěvnost a posezení v restauracích. V neposlední řadě ani konzumace alkoholu není nepodstatná, neboť jim dodává kuráž a pocit uvolnění.

Stanovený **předpoklad č.2 se potvrdil** u celkového výběrového (dostupného) vzorku adolescentů je volný čas spojován právě s pobytem v restauračních zařízeních za účelem výše zmiňovaných nabídek.

Základní předpoklad č.3 posuzovaný z pohledu otázek č.1,2,3,15,16 pouze podle součástí školy a jednotlivých tříd v 1. ročnících

Lze předpokládat, že respondenti SOŠ umí lépe hospodařit s volným časem a kvalitněji ho prožít oproti studentům OU a U.

1) Jak nejraději trávíš svůj volný čas?					
odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP
a) aktivně	79	48	12	41	40
b) pasivně	21	52	88	59	60

2) Svůj volný čas máš možnost využívat dle svých zájmů ?					
Odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP
a) ano	31	42	45	21	54
b) někdy ano	47	38	54	63	46
c) někdy ne	0	20	0	5	0
d) ne	22	0	1	11	0

3) Využívání volného času tě uspokojuje ?					
Odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP
a) ano	58	30	72	41	38
b) někdy ano	22	59	10	29	28
c) někdy ne	12	6	10	12	14
d) ne	8	4	18	18	20

15) Je ti lhostejné co budeš ve svém volném čase podnikat ?					
Odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP
a) ano	22	12	10	75	77
b) ne	78	88	90	25	23

16) Spolupracuješ s okolím při vytváření programu pro volný čas ?					
Odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP
a) ano	82	29	33	20	27
b) někdy	18	49	0	66	52
c) nikdy	0	22	67	14	21

Interpretace výsledků: Ze získaných výsledků průzkumu je patrné, že studenti náročnějších studijní oborů jsou se svým způsobem využívání volného času spokojenější a využívají ho aktivněji a účelněji, než studenti méně náročných oborů, pravděpodobně to vychází z jejich lepšího a uváženějšího myšlení, co s volným časem a jak ho co nejlépe využít.

Své zájmy se daří uspokojovat někdy všem, ale z průzkumu je patrné, že mají přece jenom studenti maturitních oborů méně času na své zájmy, než studenti SOU a OU. Vychází to ze skutečnosti, že je na střední škole přece jenom více povinností a studium je náročnější. Tito studenti bývají školou více zaneprázdněni. Středoškoláci se zajímají o to co se bude dít, a co budou dělat víc než studenti OU a U. U těchto studentů je patrna větší lhostejnost a nevyhraněnost svých zájmů.

Spolupráce na tvorbě a přímá účast respondentů na akcích ve volném čase je velice rozdílná. Největší procento účasti je u studentů SŠZ, ti také mají největší podíl na aktivním využívání volného času. Je pravděpodobně, že se zde sešla společnost studentů s pozitivním vztahem ke zdravému životnímu stylu. Vysoké procento neúčasti na tvorbě volnočasových aktivit u třídy PS je pravděpodobně zapříčiněno skladbou třídy. Jedná se o dívčí třídu, která upřednostňuje své zájmy o vlastní osobu, před společnými aktivitami využívání volného času ve zdravém životním stylu.

Na základě porovnání výsledků z dotazníku **se stanovený předpoklad č.3 potvrdil**. Studenti maturitních oborů a nástavbového studia na SOŠ přistupují ke svému volnému času zodpovědněji, než studenti méně náročných oborů OU a U.

Dílčí předpoklad 1. posuzovaný z pohledu otázek č.2, 3, 5, 7. Podle toho zda se jedná o respondenty dojíždějící, internátní nebo místní.

- Lze předpokládat, že výhodnější postoj k tvorbě a využívání svého volného času mají studenti místní a internátní, nežli denně dojíždějící.

2) Svůj volný čas máš možnost využívat dle svých zájmů?			
Odpovědi v %	Dojíždějící	Internátní	Místní
a) ano	42	21	12
b) někdy ano	38	37	57
c) někdy ne	20	21	0
d) ne	0	21	31

3) Využívání volného času tě uspokojuje ?			
Odpovědi v %	Dojíždějící	Internátní	Místní
a) ano	43	22	48
b) někdy ano	22	38	10
c) někdy ne	10	0	0
d) ne	25	40	42

5) Jakou činností se ve svém volném čase nejčastěji zabýváš ?			
Odpovědi v %	Dojíždějící	Internátní	Místní
a) sport	42	20	32
b) kultura	21	12	11
c) čtení, studium	0	25	21
d) počítač(hry)	23	0	14
e) počítač(programy)	0	0	0
f) restaurace, herna	15	43	22
g) jiné	0	0	0

7) Jak často tuto oblíbenou aktivitu provozují ?			
Odpovědi v %	Dojíždějící	Internátní	Místní
a) každý den	52	32	59
b) 1 až 2x v týdnu	10	38	22
c) 1x za týden	12	22	11
d) 1x za 14 dní	16	8	0

Interpretace výsledků: Ačkoliv jsou dojíždějící studenti částečně v nevýhodě vzhledem k času, který stráví právě dojížděním do školy, jsou jejich výsledky z průzkumu pozitivní, jsou se svým volným časem nejvíce spokojeni, nejčastěji se věnují sportu a to v podstatě každý den.

Studenti internátní jsou se svým využíváním volného času spokojeni jen někdy a také jen někdy mají možnost využívat svůj volný čas dle svých zájmů. To právě vyplývá z jejich povinnosti a nutnosti bydlet na internátě, ale na druhou stranu mají zase možnosti se účastnit i pozdních odpoledních aktivit, nejen sportovních, ale i kulturních realizovaných školou.

Místní studenti jsou z pohledu tohoto výzkumu asi nejvíce nespokojeni a nejméně se zapojují do společných aktivit a nenacházejí ani uspokojení ve svých zálibách, pro které mají nejlepší podmínky, a to přesto, že jsou v místě bydliště a téměř bez časového omezení.

Vysoké procento studentů navíc navštěvuje místní herny a restaurace, ale to pravděpodobně kopíruje tu skutečnost, že se navzájem vyhledávají a toto zařízení jim poskytuje určitou anonymitu při navazování svých neformálních vztahů.

Přehled podle součástí školy a jednotlivých tříd v 1. ročnících

Otázka č.4 Nabízené školní aktivity využívám ?					
Odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP
a) ano	12	0	10	0	0
b) někdy	54	54	22	12	5
c) ne, nevím že nějaké jsou	34	46	68	88	95

11) Máš rád organizovaný způsob zábavy ?					
Odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP
a) ano	12	0	12	38	69
b) někdy	79	59	65	29	11
c) ne	9	41	23	23	20

13) Myslíš si, že škola, ale i město vytváří uspokojivé podmínky pro využívání volného času ?					
Odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP
a) ano	0	0	49	29	79
b) nabídka je malá	78	81	27	31	9
c) ne	22	19	24	40	12

14) Co by jsi nabízel ty pro mladé, kdybys k tomu měl příležitost?					
Odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP
a) sport	58	62	0	45	42
b) kulturu	22	23	46	20	27
c) disco tance	2	5	24	12	21
d) neví	14	20	30	23	10

Interpretace výsledků: I z tohoto pohledu průzkumu vycházejí podobné výsledky. Nabízené aktivity volného času všichni respondenti využívají alespoň někdy. O tom, že je špatná informovanost jsem se přesvědčila již v předešlé části průzkumu. Nabízené aktivity sice nevyužívají, ale ani sami žádné aktivity nevymyslí a ani nezrealizují, to je také zajímavé zjištění.

Markantní rozdíl v zájmu a spokojenosti s nabízenými aktivitami vyšel mezi studenty SOŠ a OU a U. Tady se pravděpodobně projeví schopnosti studentů průměrných a studentů na hranicích průměru až podprůměru

Studenti „od přírody nadanější“ jsou méně spokojeni s možnostmi nabídek volnočasových aktivit.

Z hlediska posuzovaného výběrového (dostupného) vzorku **se stanovený dílčí předpoklad č.1 nepotvrdil**. Bez ohledu na překážky, které studentům dojíždějícím denní režim přináší nejsou tito studenti touto skutečností znevýhodněni. Ba naopak, protože se pravděpodobně jedná o jejich vnitřní potřebu, tak se ve svém využívání volného času neomezují.

Dílčí předpoklad č.2 posuzovaný z pohledu otázky č.4,11,13,14 posuzovaný podle všech kritérií.

- Lze předpokládat, že většina adolescentů nebude spokojena a nebude využívat nabízené aktivity školou ani městem

Přehled podle pohlaví

4) Nabízené školní aktivity využívám ?		
Odpovědi v %	Dívky	Chlapci
a) ano	22	33
b) někdy	36	42
c) ne, nevím že nějaké jsou	42	25

11) Máš rád organizovaný způsob zábavy ?		
Odpovědi v %	Dívky	Chlapci
a) ano	24	48
b) někdy	27	30
c) ne	49	22

13) Myslíš si, že škola, ale i město vytváří uspokojivé podmínky pro využívání volného času ?		
Odpovědi v %	Dívky	Chlapci
a) ano	27	44
b) nabídka je malá	42	32
c) ne	31	26

14) Co by jsi nabízel ty pro mladé, kdyby jsi k tomu měl příležitost ?		
Odpovědi v %	Dívky	Chlapci
a) sport	8	48
b) tanec	27	5
c) kultura	29	15
d) počítače	8	21
e) neví	22	11

Interpretace výsledků z pohledu pohlaví:

Rozdíly ve využívání nabídek organizovaného volného času a spokojenost s jeho možnostmi vychází pozitivně spíše pro chlapce. Jsou více sportovně založeni, ve sportu se, tak se jim nabízené aktivity, kde je poměrně sport široce zastoupen, líbí. Při možnosti něco sami nabídnout, vyšli děvčata i chlapci podobně, jsou bez nápadů a fantazie. Je patrné, že nabízené aktivity přijímají, ač s výhradami raději, než sami něco vytvářet a vymýšlet.

Přehled podle toho zda je respondent dojíždějící, internátní nebo místní

4) Nabízené školní aktivity využívám ?			
Odpovědi v %	Dojíždějící	Internátní	Místní
a) ano	8	29	12
b) někdy	25	27	33
c) ne, nevím, že nějaké jsou	67	44	55

11) Máš rád(a) organizovaný způsob zábavy ?			
Odpovědi v %	Dojíždějící	Internátní	Místní
a) ano	41	32	38
b) někdy	21	28	22
c) ne	38	40	40

13) Myslíš si , že škola nebo město vytváří dostatečně uspokojivé podmínky pro využívání volného času ?			
Odpovědi v %	Dojíždějící	Internátní	Místní
a) ano	49	42	0
b) nabídka je malá	10	51	44
c) ne	41	7	56

14) Co by jsi nabízel ty pro mladé, kdybys k tomu měl příležitost ?			
Odpovědi v %	Dojíždějící	Internátní	Místní
a) sport	38	42	48
b) kultura	26	25	38
c) debatní kroužky	10	23	5
d) neví	26	8	9

Interpretace výsledků:

Z průzkumu je patrné , že ať se jedná o studenty dojíždějící, internátní nebo místní jsou velice málo informováni o možnostech organizované činnosti. A proto je nevyužívají. Příčinou je tedy špatná informovanost.

Dojíždějící a internátní studenti jsou naopak vcelku spokojeni s tím co se jim nabízí, i přesto, že studenti dojíždějící ztratí velkou část svého volného času právě dojížděním, jsou schopni se zapojit.

Jako nespokojení a nevyužívající organizovaný volný čas z tohoto průzkumu vyšli studenti místní, ti jsou téměř bez zájmu o organizovanou činnost. Dalším zajímavým zjištěním bylo, že ačkoliv se mohli vyjádřit a sami nabídnout nějakou vhodnou aktivitu , tak jich poměrně mnoho nevědělo, co nabídnout.

Přehled podle součásti školy a jednotlivých tříd v 1. ročnících

4) Nabízené školní aktivity využívám ?					
Odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP
a) ano	12	0	10	0	0
b) někdy	54	54	22	12	5
c) ne, nevím že nějaké jsou	34	46	68	88	95

11) Máš rád organizovaný způsob zábavy?					
Odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP
a) ano	12	0	12	38	69
b) někdy	79	59	65	29	11
c) ne	9	41	23	23	20

13) Myslíš si, že škola, ale i město vytváří uspokojivé podmínky pro využívání volného času?					
Odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP
a) ano	0	0	49	29	79
b) nabídka je malá	78	81	27	31	9
c) ne	22	19	24	40	12

14) Co by jsi nabízel ty pro mladé, kdybys k tomu měl příležitost?					
Odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP
a) sport	58	62	0	45	42
b) kulturu	22	23	46	20	27
c) disco tance	2	5	24	12	21
d) neví	14	20	30	23	10

Interpretace výsledků: Nabízené aktivity využívají alespoň někdy všichni dotazovaní respondenti. To že je nabídka malá pravděpodobně opět vychází z celkové neinformovanosti o nabízených aktivitách. Větší využívání nabízených volnočasových aktivit v případě středoškoláků svědčí pravděpodobně jejich pozitivní vztah ke kvalitnímu životnímu stylu.

Na základě porovnávání výsledků všech získaných údajů lze konstatovat, že **se stanovený dílčí předpoklad č.2 daným šetřením přímo nepotvrdil**. Výsledky získané na základě odpovědí mohou být částečně zkreslené vlivem ne právě srozumitelných variant nabídek odpovědí. Odpovědi s možnou variantou slova, *někdy*, nedávají přesnou možnost vyhodnocení.

Dílčí předpoklad č.3 posuzovaný z pohledu otázek č. 3, 10, 12, 15.Posuzováno podle všech sledovaných kritérií.

- Lze předpokládat, že se způsobem trávení svého volného času je větší část adolescentů spokojena.

Podle pohlaví

3) Využívání volného času tě uspokojuje ?		
Odpovědi v %	Dívky	Chlapci
a) ano	22	58
b) někdy ano	23	12
c) někdy ne	25	20
d) ne	30	10

10) Proč jsi nejraději právě s nimi ?		
Odpovědi v %	Dívky	Chlapci
a) stejné zájmy	64	54
b) nenudím se	36	46

12) Proč ti tento způsob vyhovuje nejvíce ?		
Odpovědi v %	Dívky	Chlapci
a) nerad se podřizuji	32	27
b) vyhovuje mi připravený program	28	42
c) nenudím se	25	31

15) Je ti lhostejné co budeš ve svém volném čase dělat ?		
Odpovědi v %	Dívky	Chlapci
a) ano	56	48
b) ne	44	52

Interpretace výsledků: Z tohoto hlediska vyšli chlapci jako více spokojeni s možnostmi a náplní volného času, častěji se zapojují a kamarády vyhledávají z důvodu stejných zájmů.Chlapcům též více vyhovuje ji ž nějak připravený program, to je podle mne dáno již dispozicí chlapců, je jednodušší pouze přijímat již vymyšlené.

Podle toho zda jsou respondenti dojíždějící, internátní nebo místní

3) Využívání volného času tě uspokojuje ?			
Odpovědi v %	Dojíždějící	Internátní	Místní
a) ano	43	22	48
b) někdy ano	22	38	10
c) někdy ne	10	0	0
d) ne	25	40	42

10) Proč ti tento způsob vyhovuje ?			
Odpovědi v %	Dojíždějící	Internátní	Místní
a) stejné zájmy	98	95	64
b) láska	2	5	36

12) Proč ti tento způsob vyhovuje nejvíce?			
Odpovědi v %	Dojíždějící	Internátní	Místní
a) je to pohodlnější	42	34	40
b) vlastní nerozhodnost	24	25	23
c) nevyhovuje vůbec	34	41	37

15) Je ti lhostejné co budeš dělat ve svém volném čase ?			
Odpovědi v %	Dojíždějící	Internátní	Místní
a) ano	52	39	27
b) ne	48	61	73

Interpretace výsledků: V tomto případě je skupina dojíždějících studentů spokojenější a vyrovnanější, než studenti internátní. Místní studenti jsou v tomto případě též spokojeni a se svými vrstevníky se setkávají též pro stejné zájmy a potřebou být spolu, s kamarády. Největší část svého volného času adolescenti tráví právě nejčastěji v přítomnosti vrstevníků a přátel a jsou velice spokojeni s tímto stavem volby volnočasové aktivity.

Podle součástí školy a jednotlivých tříd v 1. ročnících

3) Využívání volného času tě uspokojuje ?					
Odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP
a) ano	58	30	72	41	38
b) někdy ano	22	59	10	29	28
c) někdy ne	12	6	10	12	14
d) ne	8	4	18	18	20

10) Proč jsi nejraději s nimi?					
Odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP
a) stejné zájmy	78	45	23	30	40
b) láska	12	32	52	26	42
c) stejný druh nudy	10	23	25	44	18

12) Proč ti tento způsob vyhovuje nejvíce ?					
Odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP
a) je to pohodlné	45	42	65	42	71
b) nevyhovuje mi to vůbec	0	34	20	30	18
d) nenučím se	55	24	15	28	11

15) Je ti lhostejné co budeš ve svém volném čase podnikat ?					
Odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP
a) ano	22	12	10	75	77
b) ne	78	88	90	25	23

Interpretace výsledků: Ani v tomto případě se nepotvrdila žádná výjimečnost. Dotazovaní respondenti jsou vcelku spokojeni s nabízenými aktivitami a způsob využívání volného času plně vyhovuje jejich představám. Velice neradi se příliš angažují při nabízených aktivitách.

Na základě výše zjištěných dat lze soudit, že **stanovený dílčí předpoklad č.3 se potvrdil**, nadpoloviční většina respondentů je spokojena s trávením volného času téměř bez výhrad.

Dílčí předpoklad č.4 posuzovaný z pohledu otázek č. 5 a 7. Posuzováno podle všech sledovaných kritérií.

- Lze předpokládat, že změnou ve skladbě svých povinností a úkolů směrem k prostoru

volnočasových aktivit se změnil i hodnotový žebříček posuzovaných respondentů

Podle pohlaví

5) Jakou činností se ve svém volném čase nejčastěji zabýváš ?		
Odpovědi v %	Dívky	Chlapci
a) sport	12	22
b) kultura	21	8
c) čtení, televize, studium	11	9
d) počítač (hry)	20	15
e) počítač (programy)	2	8
f) posezení v restauraci nebo herně	29	18
g) jiné	5	10

7) Jak často tuto oblíbenou aktivitu provozuji ?		
Odpovědi v %	Dívky	Chlapci
a) každý den	42	68
b) 1 až 2x v týdnu	22	10
c) 1x za týden	12	12
d) 1x za 14 dní	24	10

Interpretace zjištěných výsledků: Chlapci se nejčastěji ve svém volném čase věnují sportu, počítačovým hrám a posezením v restauracích, to vše vychází pravděpodobně z nabízených možností a vlastních volnočasových aktivit. Ve sportu aktivně relaxují od povinností, v restauracích se sejdou s přáteli a na počítačích pasivně naplňují svoji představu neohroženého hrdiny.

Dívky jsou pasivnějším příjemcem, a tak se ve sportování zase tak nevyžívají a dávají přednost posezení s přáteli v restauracích a hrám na počítačích. Tyto aktivity ale provozují téměř každý den jak chlapci tak děvčata.

Hodnotový žebříček je nejasný. Co dříve, zda povinnosti, nebo zábava, je patrné, že zábava a relaxace je upřednostňována na úkor povinností, minimum studentů se věnuje přímému učení než zábavě s vrstevníky. Při rozhodování zda zábava, relaxace nebo povinnost zvítězí ve většině případů první dvě zmiňované varianty.

Podle toho zda jsou respondenti dojíždějící, internátní nebo místní

5) Jakou činností se ve svém volném čase nejčastěji zabýváš ?			
Odpovědi v %	Dojíždějící	Internátní	Místní
a) sport	42	20	32
b) kultura	21	12	11
c) čtení, studium,	0	25	21
d) počítač(hry)	23	0	14
e) počítač(programy)	0	0	0
f) restaurace, herna	15	43	22
g) jiné	0	0	0

7) Jak často tuto oblíbenou aktivitu provozují ?			
Odpovědi v %	Dojíždějící	Internátní	Místní
a) každý den	52	32	59
b) 1 až 2x v týdnu	10	38	22
c) 1x za týden	12	22	11
d) 1x za 14 dní	16	8	0

Interpretace výsledků: Z tohoto hlediska je patrné, že velké rozdíly mezi výše uváděnými studenty, zase tak nejsou. Všichni oslovení respondenti se snaží částečně využívat volný čas sportovními aktivitami a také využívají kulturní nabídky a vlastní akce. Do restaurace či herna si zajdou občas všichni, největší podíl v návštěvnosti restaurací mají internátní studenti, prý z nedostatku jiných vhodných, či jimi uznávaných aktivit a možností. Že by se tito studenti nechali nějak omezovat při vlastní zábavě, či využívání svého volného času, není z průzkumu patrné. Na své záliby a

zábavu si najdou čas téměř vždycky. Co se týče samotného studia, tedy povinností vůči škole, vyšli v tomto průzkumu dobře studenti ubytovaní, ale to jen z toho důvodu, že mají povinné studijní hodiny přímo vyplývající z režimu internátu.

Podle součástí školy a jednotlivých tříd v 1. ročnících

5) Jakou činností se ve svém volném čase zabýváš?					
Odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP
a) sportem	45	20	8	16	42
b) kulturou	18	32	22	0	18
c) čtením, studium	0	0	10	0	0
d) počítačem (hry)	31	0	28	0	0
e) počítačem (programy)	0	0	0	0	0
f) posezení v restauraci	6	18	32	15	40
g) televize	0	0	0	69	0
h) záliby	0	30	0	0	0

7) Jak často tuto oblíbenou aktivitu provozuji ?					
odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP
a) každý den	77	32	50	49	48
b) 1 až 2x v týdnu	23	52	50	21	18
c) 1x za týden	0	16	0	30	0
d) 1x za 14 dní	0	0	0	0	34

Interpretace výsledků: V tomto případě je větší procento omezení ve využívání volnočasových aktivit patrné spíše u studentů učiliště. Minimum času, ale věnují školním povinnostem.

Studenti odborného učiliště se jeví jako konzumenti pasivního využívání volného času, Kdežto středoškoláci při možnostech výběru činností se více zapojují v aktivním způsobem (sportem nebo kulturní nabídkou), ač mají dalece více školních povinností.

Většina respondentů **stanovený dílčí předpoklad č.4 nesplnila**. Bez ohledu na to, zda jsou nebo nejsou v dohledu nějaké překážky, který jim přináší denní režim studenta, jsou schopni si pro své volnočasové aktivity najít čas, ba dokonce je upřednostňovat vůči školním povinnostem.

Dílčí předpoklad č.5 posuzovaný z pohledu otázek č.1,5, 11, a 15. Posuzováno podle kritéria o jaké se jedná pohlaví

- Lze předpokládat, že dívky jsou oproti chlapcům pasivním příjemcem a uživatelem volného času

1) Jak nejraději trávíš svůj volný čas ?		
Odpovědi v %	Dívky	Chlapci
a) aktivně	44	78
b) pasivně	56	22

5) Jakou činností se ve svém volném čase nejčastěji zabýváš ?		
Odpovědi v %	Dívky	Chlapci
a) sport	12	22
b) kultura	21	8
c) čtení, televize, studium	11	9
d) počítač (hry)	20	15
e) počítač (programy)	2	8
f) posezení v restauraci nebo herně	29	18
g) jiné	5	10

11) Máš rád organizovaný způsob zábavy ?		
Odpovědi v %	Dívky	Chlapci
a) ano	24	48
b) někdy	27	30
c) ne	49	22

15) Je ti lhostejné co budeš ve svém volném čase dělat ?		
Odpovědi v %	Dívky	Chlapci
a) ano	56	48
b) ne	44	52

Interpretace výsledků: Z tohoto průzkumu vychází zájem o aktivní využívání volného času opravdu ve prospěch chlapců oproti dívkám . Pravděpodobnost tohoto zjištěného faktu je dána věkem těchto respondentů . Slečny v tomto věku toho více prozahálí a více se věnují hlavně sami sobě, to jak vypadají a s kým právě teď chodí, a kdo si co vezme na sebe, je pro ně podstatnější, než zdravý životní styl v podobě aktivně využívaného volného času.

V tomto případě **dílčí předpoklad č.5 se splnil** bez výhrad a připomínek.

Dílčí předpoklad č. 6 posuzovaný z pohledu otázek č.11,12,16. Posuzováno podle všech kritérií

- Lze předpokládat, že minimální počet adolescentů využívá nabízené aktivity, nebo se na nich samostatně aktivně podílí.

Podle pohlaví

11) Máš rád organizovaný způsob zábavy ?		
Odpovědi v %	Dívky	Chlapci
a) ano	24	48
b) někdy	27	30
c) ne	49	22

12) Proč ti tento způsob vyhovuje nejvíce ?		
Odpovědi v %	Dívky	Chlapci
a) nerad se podřizuji	32	27
b) vyhovuje mi připravený program	28	42
c) nenudím se	25	31

16) Spolupracuješ s okolím při vytváření programu pro volný čas ?		
Odpovědi v %	Dívky	Chlapci
a) ano	12	41
b) někdy	35	23
c) nikdy	53	36

Interpretace výsledků z pohledu pohlaví: Z tohoto pohledu průzkumu je patrné, že dívky jsou pohodlnější. línější a vlastní iniciativu při vytváření programu pro využívání volného času si nechávají na činnosti jim bližší, nežli je společná nabízená aktivita.

Podle toho zda jsou respondenti dojíždějící, internátní nebo místní

11) Máš rád(a) organizovaný způsob zábavy ?			
Odpovědi v %	Dojíždějící	Internátní	Místní
a) ano	41	32	38
b) někdy	21	28	22
c) ne	38	40	40

12) Proč ti tento způsob vyhovuje nejvíce?			
Odpovědi v %	Dojíždějící	Internátní	Místní
a) je to pohodlnější	42	34	40
b) vlastní nerozhodnost	24	25	23
c) nevyhovuje vůbec	34	41	37

16)Spolupracuješ s okolím při vytváření programu pro volný čas ?			
Odpovědi v %	Dojíždějící	Internátní	Místní
a) ano	22	42	27
b) někdy	13	39	31
c) nikdy	65	19	42

Interpretace výsledků: Z tohoto hlediska mají organizovaný způsob zábavy nejraději dojíždějící, je to pravděpodobně z toho důvodu , že mají nejméně času, něco kvalitního a hodnotného si sami připravit a pak to ještě využívat. Naproti tomu nejvíce se při organizování těchto aktivit zapojují studenti internátní, pro ně je to naopak pravděpodobně jediná šance se někde více zviditelnit.

Podle součástí školy a jednotlivých tříd v 1. ročnících

11) Máš rád organizovaný způsob zábavy ?					
Odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP
a) ano	12	0	12	38	69
b) někdy	79	59	65	29	11
c) ne	9	41	23	23	20

12)Proč ti tento způsob vyhovuje nejvíce ?					
Odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP
a) je to pohodlné	45	42	65	42	71
b) nevyhovuje mi to vůbec	0	34	20	30	18
d) nenudím se	55	24	15	28	11

16) Spolupracuješ s okolím při vytváření programu pro volný čas ?					
Odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP
a) ano	82	29	33	20	27
b) někdy	18	49	0	66	52
c) nikdy	0	22	67	14	21

Interpretace výsledků: Z tohoto průzkumu je patrné, že studenti jednotlivých součástí školy jsou stejnou měrou zainteresováni ve způsobu využívání nabízených aktivit, pokud je využívají, tak všichni protože se jedná většinou o pohodlnější způsob relaxace a navíc je zde většinou příznivé zázemí. Největší podíl na přípravě programů pro volný čas vyšel podle odpovědí studentům SŠZ, ti jsou pravděpodobně spokojenější a aktivnější při vytváření i programu. Naopak téměř nikdy se nezapojují studentky oboru PS , jedná se o dívčí třídu, a zde se projevuje kritický pohled na společně využívaný volný čas, a navíc ještě nějaká tvorba a realizace programu pro druhé.To se pravděpodobně vůbec vymyká dívčímu myšlení v tomto věku.

Na základě porovnání se **stanovený dílčí předpoklad č.6 při šetření přímo nepotvrdil**. Studenti se sice všeobecně neradi něčemu podřizují, ale v případě volnočasových aktivit jsou leckdy nerozhodní a nejistí co s volným časem, a tak raději přijímají aktivity nabízené, než aby se nudili a sami něco vymýšleli.

3.5.1 Shrnutí výsledků praktické části

Praktická část měla za úkol ověřit stanovené předpoklady, které vycházely z teoretických poznatků v oblasti volného času adolescentů a současné praktické zkušenosti s mládeží v tomto věku.

Ze tří základních předpokladů a šesti dílčích předpokladů se stanovené předpoklady potvrdily, či nepotvrdily následovně :

- základní předpoklady : č. 1 posuzovaný z pohledu otázky č.8 **se potvrdil**
č. 2 posuzovaný z pohledu otázky č.9 **se potvrdil**
č. 3 posuzovaný z pohledu otázek č. 2,3,15,16 **se potvrdil**
- dílčí předpoklady : č. 1 posuzovaný z pohledu otázek 2,3,5,7 **se nesplnil**
č. 2 posuzovaný z pohledu otázek 4,11,13,14 **se přímo nepotvrdil**
č. 3 posuzovaný z pohledu otázek 3,10,12,15 **se potvrdil**
č. 4 posuzovaný z pohledu otázek č. 5,7 **se nesplnil**
č. 5 posuzovaný z pohledu otázek 1,5,11,15 **se potvrdil**
č.6 posuzovaný z pohledu otázek 11,12,16 **se přímo nepotvrdil**

Pro daný průzkum byla zvolena metoda zjišťování dat pomocí nestandardizovaného dotazníku. Dotazník se především zaměřoval na způsob využívání volného času respondentů, jeho kvalitu a vlastní hodnocení postojů ke svému volnému času. Vyhodnocení odpovědí odhalilo několik nedostatků, při volbě otázek a jejich uvedených možností k odpovědím.

Ty otázky, které nabízely možnost odpovědi typu: „někdy“, zkreslovaly skutečnost zjištěných dat. V pokynech při oslovení respondentů v dotazníku byla dána možnost označit jednu i více možností, nebo dokonce nabídku doplnit. Část dotazovaných uváděla často více odpovědí i na otázky, které byly postaveny pouze na

jednoznačnou odpověď. Například otázka č. 1 (*Jak nejraději trávíš svůj volný čas?*), na tu byli respondenti zvlášť upozorňováni protože, již při prvním zadávání u první skupiny studentů, se tato otázka ukázala jako zavádějící, část respondentů označila možnosti obě.

Při vyhodnocení otázky č.13 (*Myslíš si, že škola, ale i město vytváří uspokojivé podmínky pro využívání tvého volného času ?*), nebyla dána možnost odpovědi pro respondenty, kteří z různých důvodů neznají situaci v této oblasti. Týkalo se to především studentů, kteří nejsou z města, nebo nejbližšího okolí, dojíždí, nebo zde mají přechodné bydliště. A také se ukázalo, že někteří se příliš nezajímají o dění ve škole ani městě.

Při zpracování otázky č. 4 (*Nabízené školní aktivity využívám?*) se odhalila špatná informovanost studentů o možných volnočasových aktivitách nabízených školou, ale i městem.

K celkovému hodnocení této metody přispěl i osobní kontakt s respondenty při zadávání dotazníku. Lze konstatovat, že pokud se podařilo být přímým zadavatelem dotazníku, pak se dotazník takovéto skupiny lépe vyhodnocoval, neboť byla známa atmosféra ve třídě. Jen v jednom případě zadání dotazníku prováděl kolega a pak následné zpracování bylo místy nepřehledné.

Bez dílčí metody studium dostupných dokumentů týkajících se aktivit ve volném čase, by se špatně vytvářely nějaké konkrétní závěry. A navíc bylo potřeba zkombinovat vlastní dotazník se znalostí možností volnočasových aktivit nabízených studentům v rámci volného času. Analýza představovala seznámení se s programem volného času nabízeného mládeži, a byla doplněna přehledem volnočasových aktivit se skutečným využíváním daných možností.

Pravda je ale taková, že některé nabídky využívají i jiní mladí lidé nežli adolescenti naší výše zmiňované školy a údaje o využívání jsou potom zčásti zkreslené.

4 Závěr

Tématikou bakalářské práce byla otázka volného času adolescentů a způsoby jeho využívání. Jako východisko pro celou bakalářskou práci byla odborná literatura zabývající se touto problematikou.

Vlastní průzkum a zkušenosti odhalil souvislosti mezi patologickými jevy ve společnosti a využíváním volného času adolescentů. Praktické zkušenosti nám dokázaly, že ne každý období adolescence zvládá dobře a bez problémů. A s tím je právě spojena i otázka volby volnočasových aktivit. Velmi mnoho mladých lidí se ve svém volném čase nudí, a to je leckdy uvádí v pokušení páchat věci nepřístojné. Dospívající také ve svém volném čase bývají velice neradi sami. Jen málo mladých lidí se dokáže zabavit, tak že se obejdou bez kamarádů, rodičů či jiných osob. Problémy to obvykle nedělá těm dospívajícím, kteří byli od mala vedeni k tomu, jak trávit volný čas užitečně.

V průběhu zadávání dotazníku respondentů se ve většině případů projevovala ochota se spoluprací a zájem o něco nového. Takovéto aktivity se ve škole zase tak často nekonají a navíc bylo pro dotazované ve většině případů velice pozitivní zjištění, že dotazník je časově rozvržen téměř do celé vyučovací hodiny, tudíž se nebude klasicky vyučovat. To pravděpodobně vedlo i k vcelku důkladnému vyplňování zadaných otázek.

Nevyhraněnost, povrchnost a značná proměnlivost zájmů bývá pro mladé lidi typická. Naučit se překonávat překážky a obtíže nebývá jen v oblasti studijních či pracovních činností, ale leckdy i v zájmových aktivitách. Volný čas, to je časové období, které je považováno za něco nepovinného i když jsou v jeho rámci účastníci nějak usměrňováni a kontrolováni.

Průzkum potvrdil i obecně platné tvrzení, že adolescenti (mladí lidé ve věku 16 až 20 let) nejvíce času tráví se svými vrstevníky, zde snadněji nacházejí vlastní identitu. Přátelství svým zaměřením odpovídá potřebám a ideálům současného mladého člověka. Přátelství jako vztah, je daleko svobodnější a neformálnější než například vazby v rodině, a to též mladým lidem imponuje. Z vývojového (ontogenetického) hlediska lze konstatovat, že identifikace se skupinou vrstevníků, poskytuje dospívajícímu jedinci tzv. „dočasný azyl“ v období jeho vnitřního hledání. Tato skutečnost mu umožňuje konfrontovat své hodnoty, postoje a vztahy k okolnímu světu, jakož i k sobě samému.

Přijetí jedince do skupiny je spojeno s přidělením určitého statusu a role ve skupině. Ta bývá důležitá pro jedince, který je v oblasti školy či jinak neúspěšný, tato skutečnost mu umožňuje zvýšit si sebevědomí. Způsoby chování dospívajících odrážejí sklon k určitým hodnotovým preferencím, akceptování či zavrhování některých norem je odrazem životního stylu.

Zájmy dospívající mládeže jsou velice malé a ve většině případů se stávají pasivními spotřebiteli nabídek. Ale v případě, že jejich vnitřní potřeba je motivací, pak bez ohledu na překážky, které jim klade denní režim jsou schopni trávit svůj volný čas aktivně a smysluplně.

Z pohledu bakalářské práce vychází jako nejlepší alternativy sportovní nabídky, s nejvyšší návštěvností volnočasových aktivit, ač jsou mezi respondenty děvčata a ta mají raději pasivní druh zábavy. Sportovní vyžití jako vlastní možnost užití volného času uváděla též velká část dotazované mládeže. Na druhém stupni co se týče aktivity a vlastní účasti je pravděpodobně kulturní vyžití nabídek volného času. Zdaleka ne všechny nabízené možnosti pro využívání volného času jsou přijímány a aktivně využívány, je snahou všech zúčastněných nabídky aktuálně pozměňovat dle aktuálního zájmu možností organizací města a školy.

Snaha o naprostou svobodu při volbě náplně svého volného času a částečně i přirozená lenivost se odráží v malém zájmu o mimoškolní organizovanou činnost. Adolescenti se sice organizovaným činností částečně brání, ale v zásadě je nakonec přijímají jako východisko z nudy.

Cílem bakalářské práce bylo porovnání a zmapování volného času studentů dojíždějících, internátních a místních. Zjistit názor adolescentů na úroveň možností a nabídky školy a města. Pokusit se odhalit eventuelní nenaplněné potřeby mládeže.

Kvalitní a dobře využívaný volný čas napomáhá k odstraňování patologických jevů. Na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, rizikových projevů sebepoškozování a jiných patologických jevů participuje škola i odbor pro prevenci ve městě. Pokud se žákům a studentům nabídne určitá možnost činností ve volném čase, jež se jeví jako pozitivní a tudíž přijatelná, většinou se tak omezí negativní jevy v chování adolescentů.

S prevencí sociálně patologických jevů by se mělo začít již útlém dětství. Vzhledem k dnešní hektické době bývá, ale problém s nadměrným pracovním vytížením rodičů, právě v neprospěch společně tráveného volného času s dětmi. Ti pak bývají podstatě pány svého volného času a leckdy volí nevhodné aktivity. Úkolem

rodičů a vychovatelů by mělo být omezení přijímání pasivní zábavy zprostředkované televizí a jinými masmédií. Virtuální nereálný svět počítačových her také není nejvhodnější náplní volného času mladých lidí. Začínat s prevencí sociálně patologických jevů v období dospívání, bývá již často provázeno s již nastartovaným nepříznivým vývojem v chování .

Závěrem lze konstatovat, že období dospívání je hledáním identity, realizací vlastních nápadů a aktivit, ne vždy s úspěšným cílem. Je doprovázeno hledáním vzorů pozitivních i negativních. Je to období upevňování vztahů a naplňování vlastních představ přímou realizací, doprovázenou leckdy spoustou pokusů a omylů, ale to vše je učení, potřebné pro další zdravý životní styl. Umění vyhrávat i prohrávat, je také součástí životní kariéry každého z nás, tedy i adolescentů. Volba správně využívaného volného času může být jedním z vodítek v další kapitole života - dospělosti.

5 Opatření a návrh k možné nápravě

- ***Zřízení relaxačního a kulturního centra***

Většina mladých lidí by si přála více možností pro volný čas a jeho aktivní využívání. Pravdou je, že se město, škola i sportovní organizace snaží umožnit a nabídnout co nejvíce volnočasových aktivit v zájmu zdravého životního stylu mladých . Ale přesto jsme malé město, které nemá vymoženosti větších měst, a tak zde přeci jenom něco chybí, například: krytý bazén, či nové možnosti sportovního využití jako je bowling a větší možnosti fit center.

Tělocvičen a sokoloven je ve městě dostatek a tak s návrhem na možnost využití pro modernější způsoby sportovního užití byly seznámeny sportovní organizace města a přislíbily jisté úpravy podlahových krytin tělocvičen pro tyto aktivity.

V neposlední řadě je zde i nedostatek kulturních příležitostí. Je zde kino, ale pravděpodobně prodělává krizi nejen v návštěvnosti, ale i v atraktivních nabídkách, ale to jsou pravděpodobně spojené nádoby. Odbor kultury města přiznal určitou stagnaci, ale nic moc nového slíbit nemohl. V tomto směru se nedostává financí.

- ***Zřízení potkávacího klubu pro mladé***

Návštěvnost restauračního zařízení je u mladých tolik oblíbená, protože podle průzkumu je to jediné místo, kde mohou být vrstevníci a přátelé nerušeně a jakkoli dlouho spolu i za nepříznivého počasí. Což jim ve většině jiné prostory podle nich neumožňují. V těchto prostorách, je ale bohužel předpoklad, že návštěvníci si budou nejen povídat, ale též konzumovat alkoholické nápoje a sedět v zakouřeném prostoru restaurací.

Mohl by tedy vzniknout klub pro mladé, s možností posedět a popovídat si s přáteli, poslouchat oblíbenou hudbu, a to vše v prostředí nekuřáckém a s možností konzumace nealkoholických nápojů. K tomuto účelu by se ve městě zcela jistě našly prostory (například bývalá družina při mateřské školce – oboje je v současné době mimo provoz).

V současné době funguje ve městě pouze potkávací středisko „POSEC“, slouží hlavně rodinám, rodičům a dětem i adolescentům v případě potřeby řešit nepříznivé životní situace (rozpad rodiny, změna prostředí při přechodu na jinou školu, užívání návykových látek, řešení šikany...), čili již vzniklé problémy. Právě možností zřízení potkávacího klubu pro mladé by se možná dalo předcházet výše zmiňovaným problémům, nebo je alespoň částečně omezit.

S tímto návrhem byl seznámen odbor školství, oddělení prevence při konzultaci na téma „volný čas mládeže“, ale i potkávací středisko „POSEC“. Byl nejen přijat, ale i zařazen do aktuálního plánu prevence patologických jevů .

- ***Zřízení klubovny s možností využívat internet a počítačové programy***

V tuto chvíli pracuje ve městě úspěšně internetová kavárna, ale ta je bohužel pro spousty mladých lidí nedostupná z důvodu vcelku vysokého povinnostního vstupného a navíc jeho kapacita téměř neodpovídá požadavkům dospívající mládeže. Návrh tohoto opatření, ale naráží na otázku investičních prostředků, připojení k síti internetu a počítačové vybavení je finančně náročné a správce sítě také nepracuje zadarmo. Prostory pro klubovnu tohoto typu bychom našli v areálu školy. Ale pro výše zmiňovanou finanční náročnost se realizace návrhu odsunou do daleké budoucnosti, leda by se našel silný sponzor pro tuto aktivitu.

6 Informační zdroje

- BEDRNOVÁ, E. *Včera děti, zítra dospělí*. Praha: Avicenum, 1991. 231 s.
ISBN 80-201-0132-2
- HELUS, Z. *Osobnost a její vývoj*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7290-125-7
- HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. 173 s.
ISBN 80-7178- 927- 5
- GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. 207 s.
ISBN 80-85931-79-6
- HELLEBRANDOVÁ, K. *Dítě na útěku*. Praha: Sdružení linky bezpečí, 2005. 31 s.
80-2395-641-8
- MACEK, P. *Adolescence*. Praha: Portál, 2003. 141 s. ISBN 80-7178-74-7
- NĚMEC, J. *Kapitoly ze sociální pedagogiky volného času*. Brno: Paido, 2003. 118 s.
ISBN 80-7315-012-3
- PÁVKOVÁ, J. a kolektiv. *Pedagogika volného času*. Praha: Portál, 1999. 231 s.
ISBN 80-7178-569-5
- SLEPIČKOVÁ, I. *Sport a volný čas adolescentů*. Praha: UK, 2001. 127 s.
ISBN 80-86317-13-7
- ŠVINGALOVÁ, D. *Metodické pokyny pro zpracování bakalářských prací*. Liberec: TU Liberec, 2003. 43 s. ISBN 80-7083-704-7
- VÁGNEROVÁ, M. *Psychologie problémových dětí a mládeže*. Liberec: TU Liberec. 2000. 125 s. ISBN 80-7083-369-6
- VAŽANSKÝ, M. *Základy pedagogiky volného času*. Brno: Paido, 1995. 176 s.
ISBN 80-9017-379-9

www.pediatie.cz adolescent

www.kr-vysocina.cz Oficiální stránky Kraje Vysočina

7 Seznam příloh

Grafy k otázkám z dotazníku podle pohlaví

Příloha č. 1. Graf k otázce č. 1 Jak nejraději trávíš svůj volný čas?

Příloha č. 2. Graf k otázce č. 2 Svůj volný čas máš možnost využívat dle svých zájmů?

Příloha č. 3. Graf k otázce č. 3 Využívání volného času tě uspokojuje?

Příloha č. 4. Graf k otázce č. 4 Nabízené aktivity využívám?

Příloha č. 5. Graf k otázce č. 5 Jakou činností se ve svém volném čase nejčastěji zabýváš?

Příloha č. 6. Graf k otázce č. 6 Proč mám tuto činnost nejraději?

Příloha č. 7. Graf k otázce č. 7 Jak často tuto oblíbenou aktivitu provozuji?

Příloha č. 8. Graf k otázce č. 8 Za jakým účelem navštěvuješ restaurační zařízení, pokud je vůbec navštěvuješ?

Příloha č. 9. Graf k otázce č. 9 S kým trávíš většinu volného času?

Příloha č. 10. Graf k otázce č. 10 Proč jsi nejraději právě s nimi

Příloha č. 11. Graf k otázce č. 11 Máš rád(a) organizovaný způsob zábavy(využívání

Příloha č. 12. Graf k otázce č. 12 Proč ti tento způsob vyhovuje nejvíce?

Příloha č. 13. Graf k otázce č. 13 Myslíš si že škola, ale i město vytváří uspokojivé podmínky pro využívání volného času?

Příloha č. 14. Graf k otázce č. 14 Co by jsi nabízel ty pro mladé, kdybys k tomu měl příležitost?

Příloha č. 15. Graf k otázce č. 15 Je ti lhostejné co budeš ve svém volném čase podnikat?

Příloha č. 16. Graf k otázce č. 16 Spolupracuješ s okolím při vytváření programu pro volný čas?

Grafy k otázkám z dotazníku podle toho zda respondenti dojíždějí, jsou na internátě,

Příloha č. 17. Graf k otázce č. 1 Jak nejraději trávíš svůj volný čas?

Příloha č. 18. Graf k otázce č. 2 Svůj volný čas máš možnost využívat dle svých

Příloha č. 20. Graf k otázce č. 4 Nabízené aktivity využívám?

Příloha č. 21. Graf k otázce č. 5 Jakou činností se ve svém volném čase nejčastěji zabýváš?

Příloha č. 22. Graf k otázce č. 6 Proč mám tuto činnost nejraději?

Příloha č. 23. Graf k otázce č. 7 Jak často tuto oblíbenou aktivitu provozuji?

Příloha č. 24. Graf k otázce č. 8 Za jakým účelem navštěvuješ restaurační zařízení, pokud je vůbec navštěvuješ?

Příloha č. 25. Graf k otázce č.9 S kým trávíš většinu volného času?

Příloha č. 26. Graf k otázce č. 10 Proč jsi nejraději právě s nimi

Příloha č. 27. Graf k otázce č. 11 Máš rád(a) organizovaný způsob zábavy(využívání volného času organizovaně)?

Příloha č. 28. Graf k otázce č. 12 Proč ti tento způsob vyhovuje nejvíce?

Příloha č. 29. Graf k otázce č. 13 Myslíš si že škola, ale i město vytváří uspokojivé

Příloha č. 30. Graf k otázce č. 14 Co by jsi nabízel ty pro mladé, kdybys k tomu měl příležitost?

Příloha č. 31. Graf k otázce č. 15 Je ti lhostejné co budeš ve svém volném čase ?

Příloha č. 32. Graf k otázce č. 16 Spolupracuješ s okolím při vytváření programu pro volný čas?

Grafy k otázkám z dotazníku podle typu školy a třídy

Příloha č. 33. Graf k otázce č. 1 Jak nejraději trávíš svůj volný čas?

Příloha č. 34. Graf k otázce č. 2 Svůj volný čas máš možnost využívat dle svých zájmů?

Příloha č. 35. Graf k otázce č. 3 Využívání volného času tě uspokojuje?

Příloha č. 36. Graf k otázce č. 4 Nabízené aktivity využívám?

Příloha č. 37. Graf k otázce č. 5 Jakou činností se ve svém volném čase nejčastěji zabýváš?

Příloha č. 38. Graf k otázce č. 6 Proč mám tuto činnost nejraději?

Příloha č. 39. Graf k otázce č. 7 Jak často tuto oblíbenou aktivitu provozuji?

Příloha č. 40. Graf k otázce č. 8 Za jakým účelem navštěvuješ restaurační zařízení, pokud je vůbec navštěvuješ?

Příloha č. 41. Graf k otázce č. 9 S kým trávíš většinu volného času?

Příloha č. 42. Graf k otázce č. 10 Proč jsi nejraději právě s nimi

Příloha č. 43. Graf k otázce č. 11 Máš rád(a) organizovaný způsob zábavy(využívání volného času organizovaně)?

Příloha č. 44. Graf k otázce č.12 Proč ti tento způsob vyhovuje nejvíce?

Příloha č. 45. Graf k otázce č. 13 Myslíš si že škola, ale i město vytváří uspokojivé podmínky pro využívání volného času?

Příloha č. 46. Graf k otázce č. 14 Co by jsi nabízel ty pro mladé, kdybys k tomu měl příležitost?

Příloha č. 47. Graf k otázce č. 15 Je ti lhostejné co budeš ve svém volném čase podnikat?

Příloha č. 48. Graf k otázce č. 16 Spolupracuješ s okolím při vytváření programu pro volný čas?

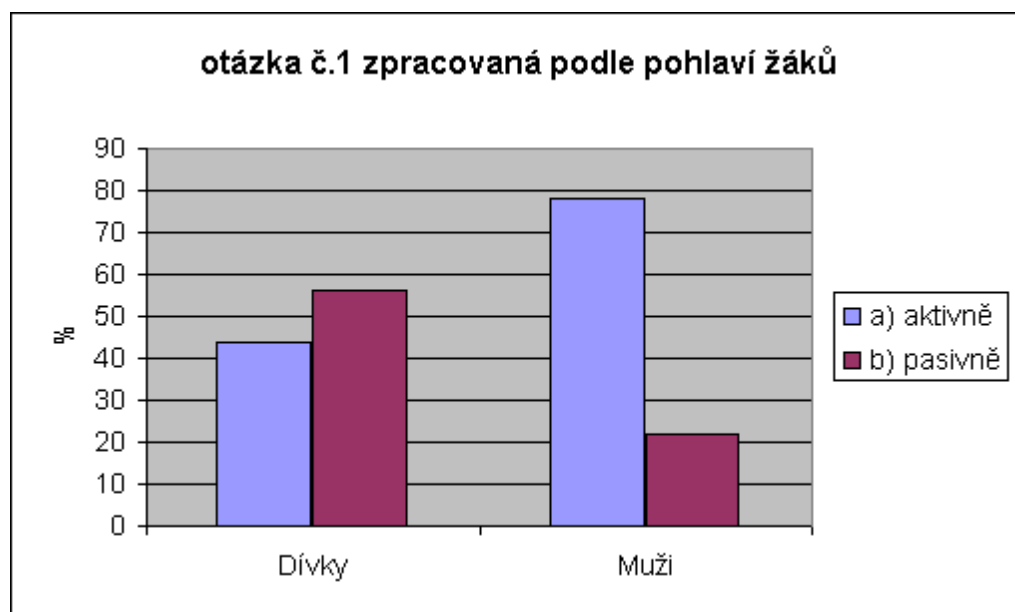
Příloha č. 49. Dotazník

Přílohy

Grafické zpracování dotazníkových otázek 1 až 16 z hlediska pohlaví

Příloha č. 1

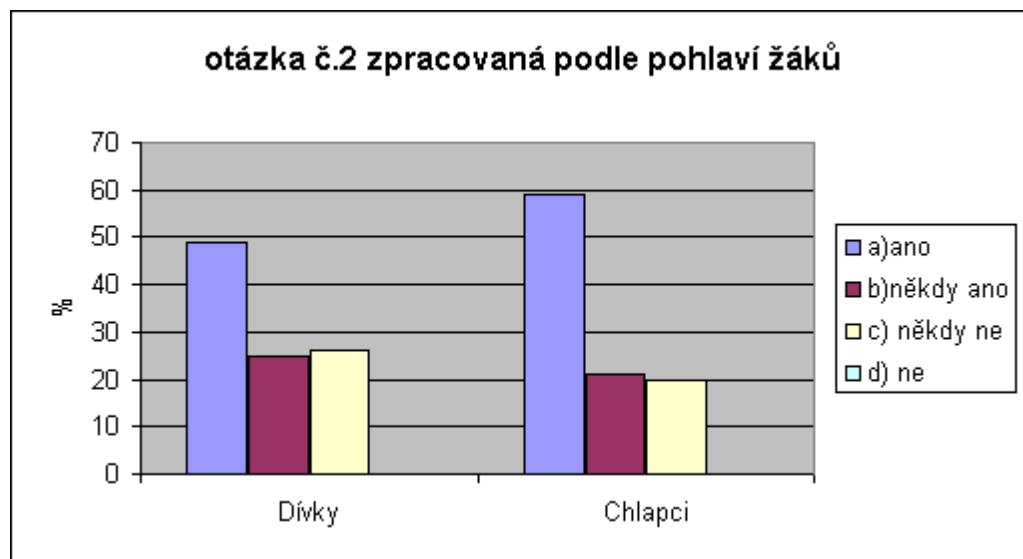
1) Jak nejraději trávíš svůj volný čas ?		
Odpovědi v %	Dívky	Muži
a) aktivně	44	78
b) pasivně	56	22

Zdroj: Vlastní dotazník

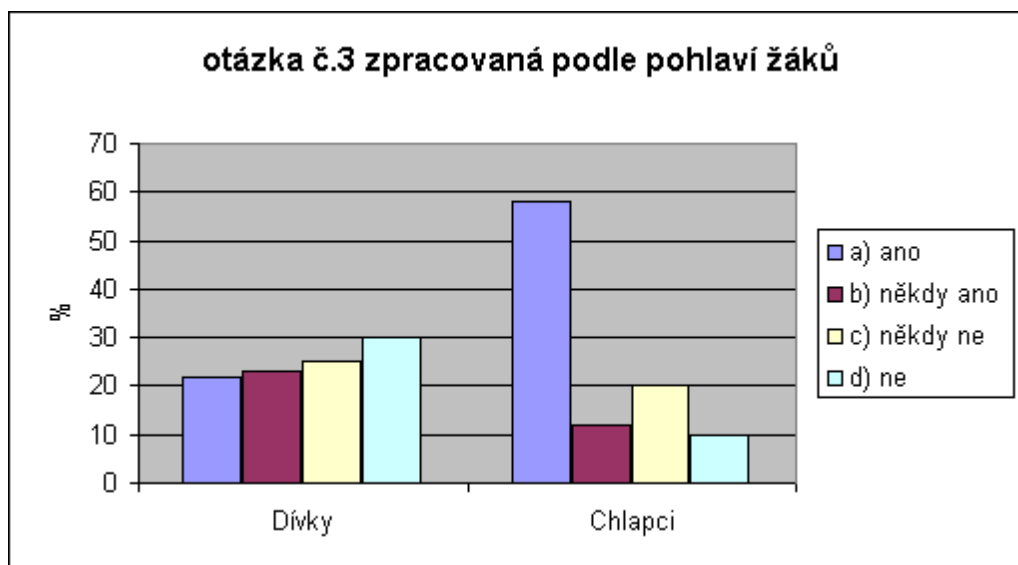
Příloha č. 2

2) Svůj volný čas máš možnost využívat dle svých zájmů?		
Odpovědi v %	Dívky	Chlapci
a) ano	49	59
b) někdy ano	25	21
c) někdy ne	26	20
d) ne	0	0

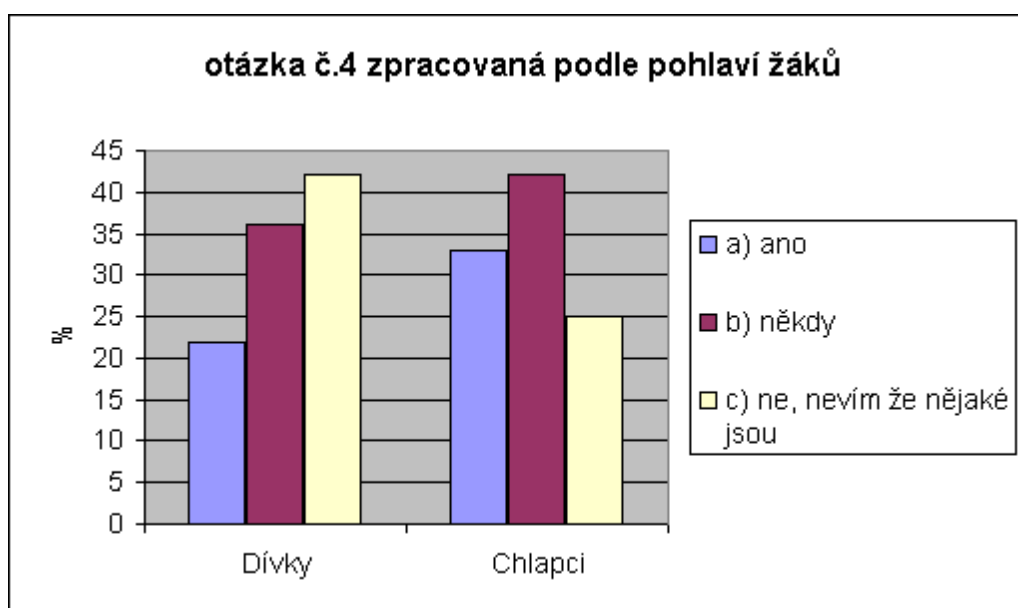
Zdroj: Vlastní dotazník

3) Využívání volného času tě uspokojuje ?		
Odpovědi v %	Dívky	Chlapci
a) ano	22	58
b) někdy ano	23	12
c) někdy ne	25	20
d) ne	30	10

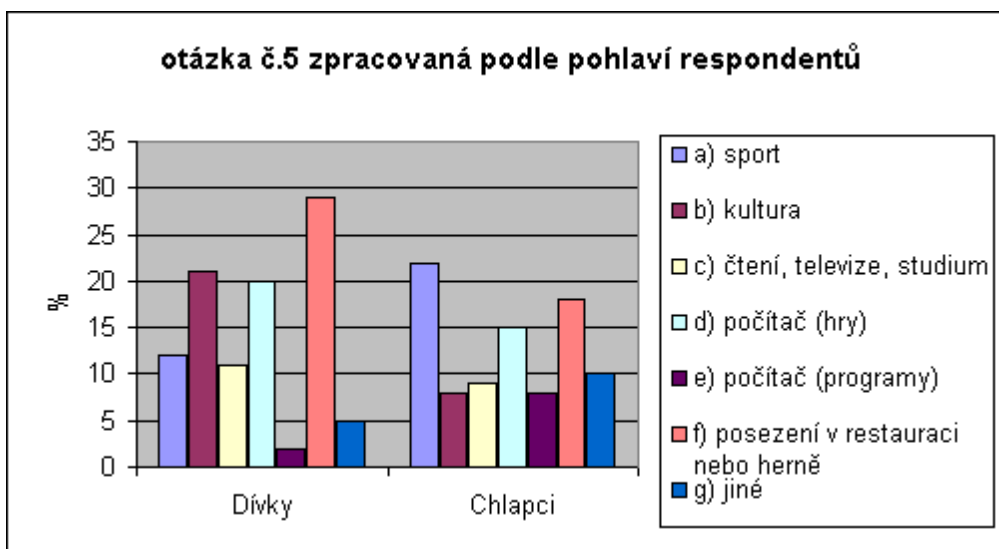
Zdroj: Vlastní dotazník

4) Nabízené školní aktivity tě uspokojují ?		
Odpovědi v %	Dívky	Chlapci
a) ano	22	33
b) někdy	36	42
c) ne, nevím že nějaké jsou	42	25

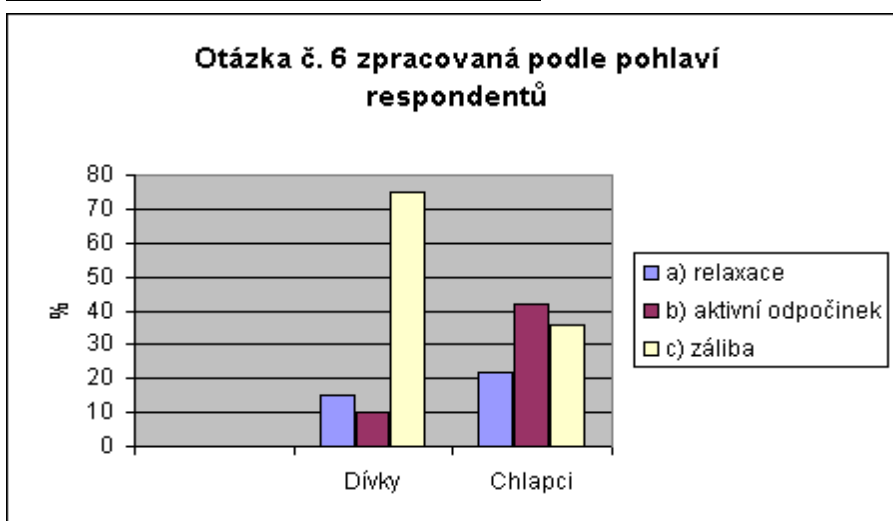
Zdroj: Vlastní dotazník

5) Jakou činností se ve svém volném čase nejčastěji zabýváš ?		
Odpovědi v %	Dívky	Chlapci
a) sport	12	22
b) kultura	21	8
c) čtení, televize, studium	11	9
d) počítač (hry)	20	15
e) počítač (programy)	2	8
f) posezení v restauraci nebo herně	29	18
g) jiné	5	10

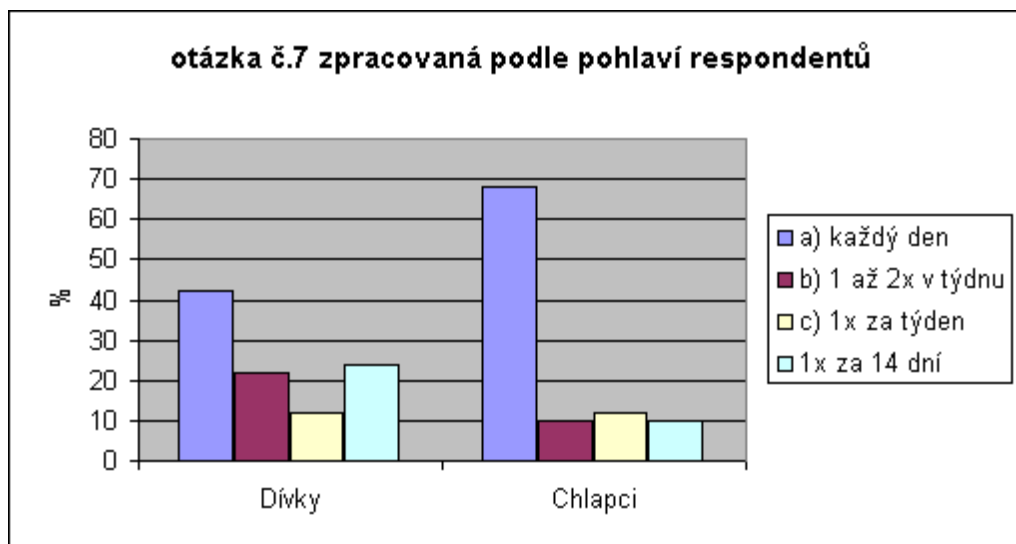
Zdroj: Vlastní dotazník

6) Proč mám tuto činnost nejraději ?		
Odpovědi v %	Dívky	Chlapci
a) relaxace	15	22
b) aktivní odpočinek	10	42
c) záliba	75	36

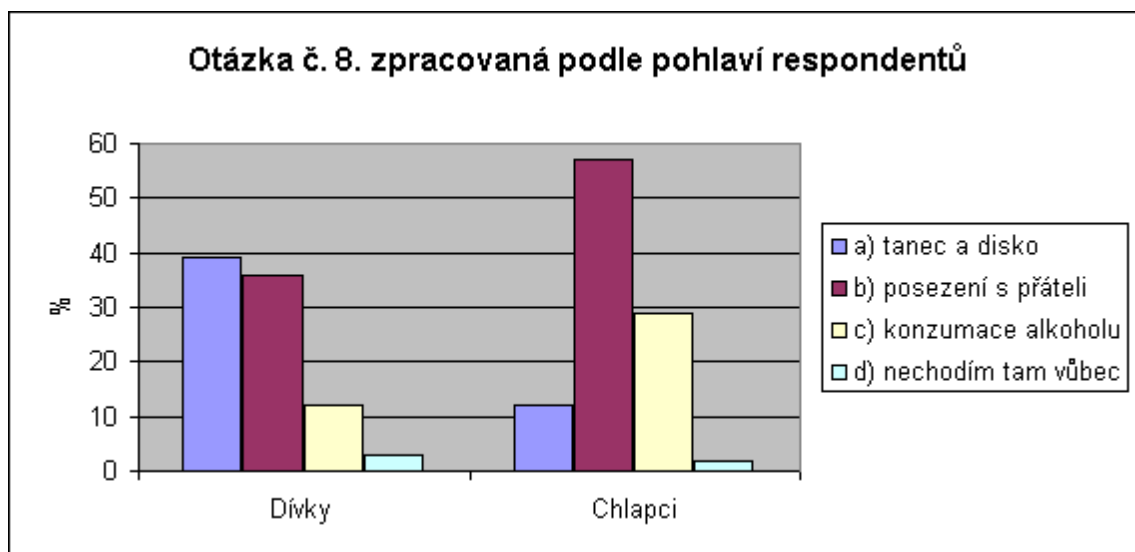
Zdroj: Vlastní dotazník

7) Jak často tuto oblíbenou aktivitu provozuji ?		
Odpovědi v %	Dívky	Chlapci
a) každý den	42	68
b) 1 až 2x v týdnu	22	10
c) 1x za týden	12	12
d) 1x za 14 dní	24	10

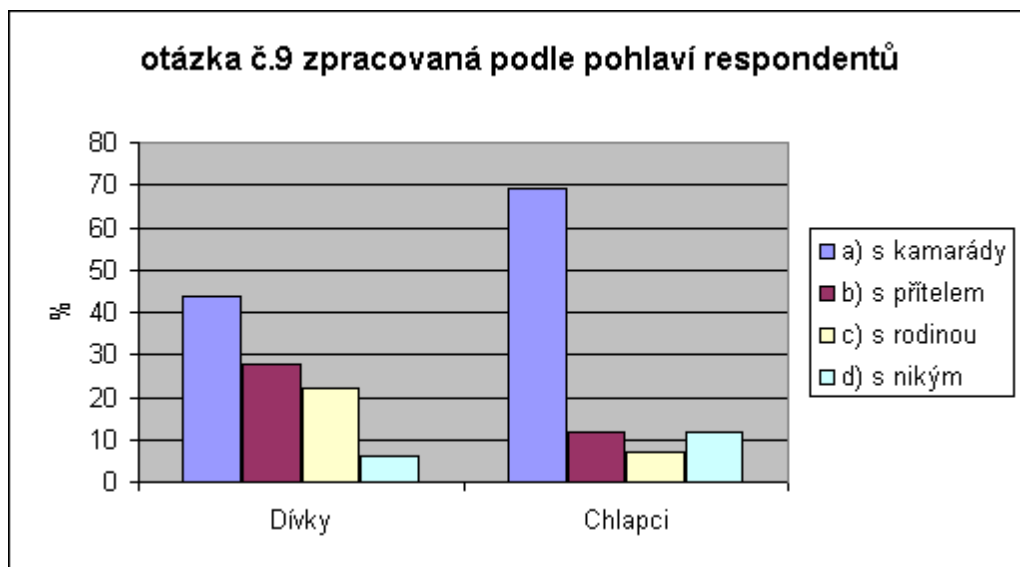
Zdroj: Vlastní dotazník

8) Za jakým účelem navštěvuješ restaurační zařízení, pokud je vůbec navštěvuješ?		
Odpovědi v %	Dívky	Chlapci
a) tanec a disko	39	12
b) posezení s přáteli	36	57
c) konzumace alkoholu	12	29
d) nechodím tam vůbec	3	2

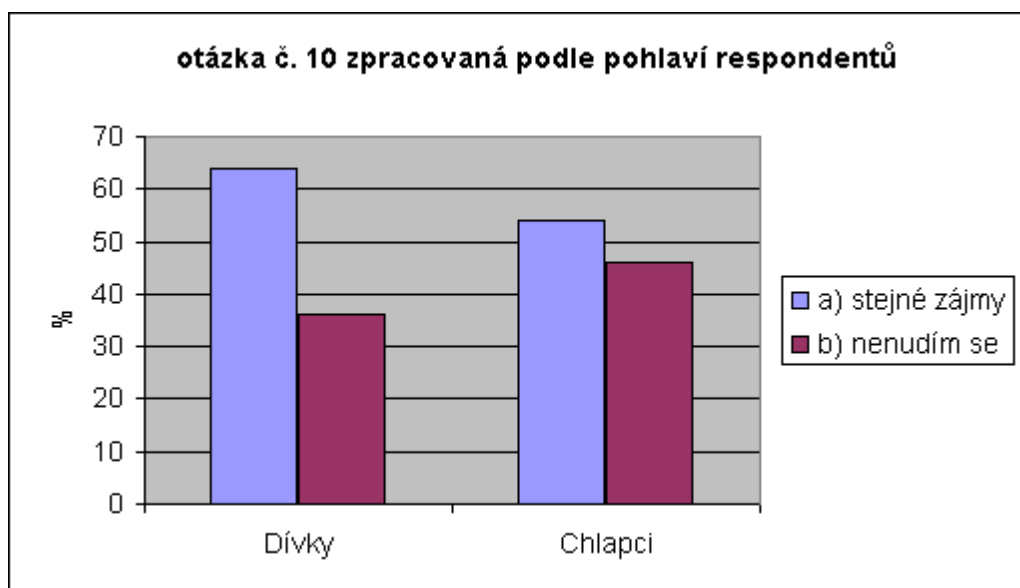
Zdroj: Vlastní dotazník

9) S kým trávíš většinu volného času ?		
Odpovědi v %	Dívky	Chlapci
a) s kamarády	44	69
b) s přítelem	28	12
c) s rodinou	22	7
d) s nikým	6	12

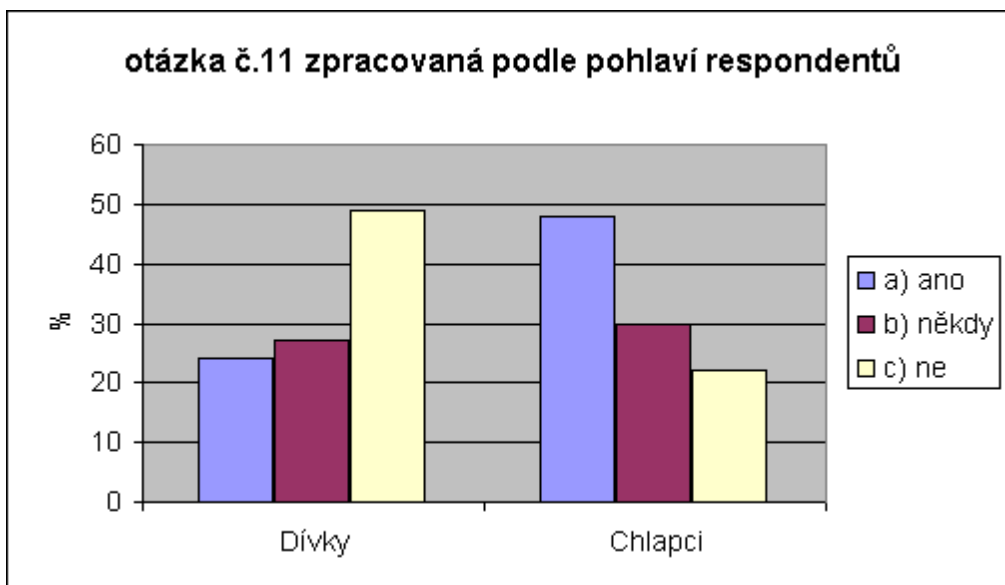
Zdroj: Vlastní dotazník

10) Proč jsi nejraději právě s nimi ?		
Odpovědi v %	Dívky	Chlapci
a) stejné zájmy	64	54
b) nenudím se	36	46

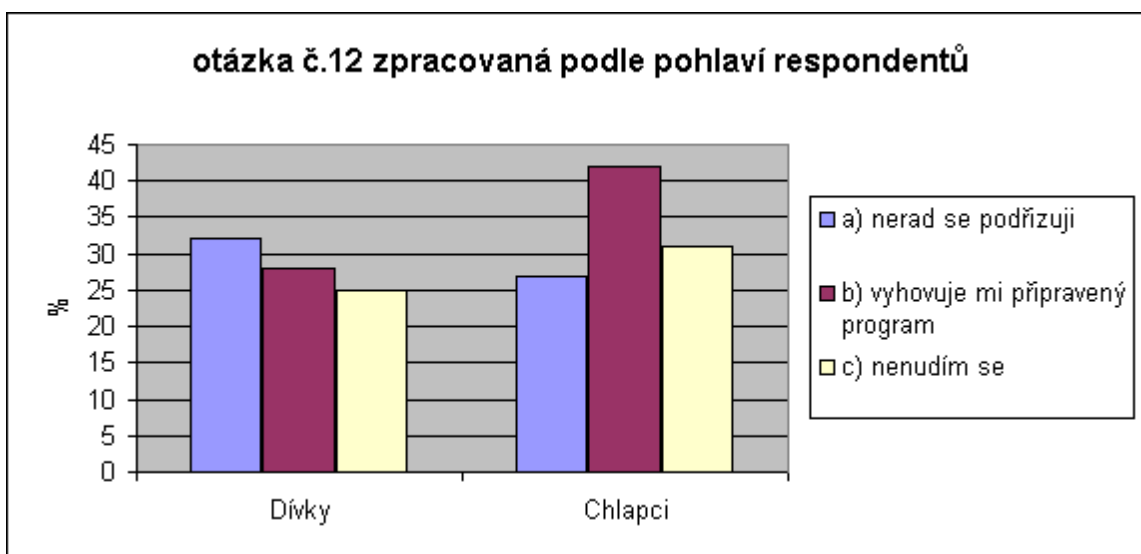
Zdroj: Vlastní dotazník

11) Máš rád organizovaný způsob zábavy ?		
Odpovědi v %	Dívky	Chlapci
a) ano	24	48
b) někdy	27	30
c) ne	49	22

Zdroj: Vlastní dotazník

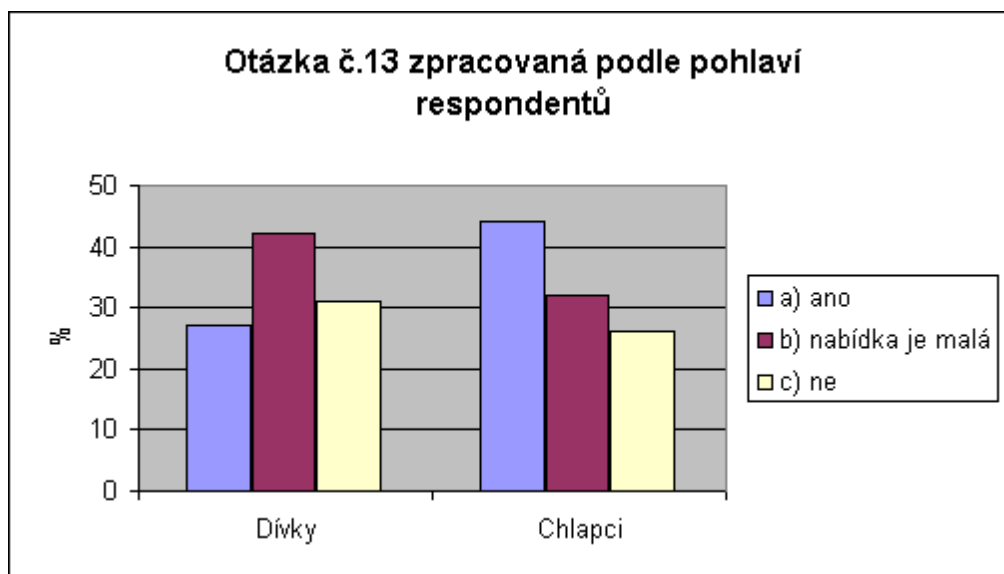
12) Proč ti tento způsob vyhovuje nejvíce ?		
Odpovědi v %	Dívky	Chlapci
a) nerad se podřizuji	32	27
b) vyhovuje mi připravený program	28	42
c) nenudím se	25	31

Zdroj: Vlastní dotazník

13) Myslíš si, že škola, ale i město vytváří uspokojivé podmínky pro využívání volného času ?

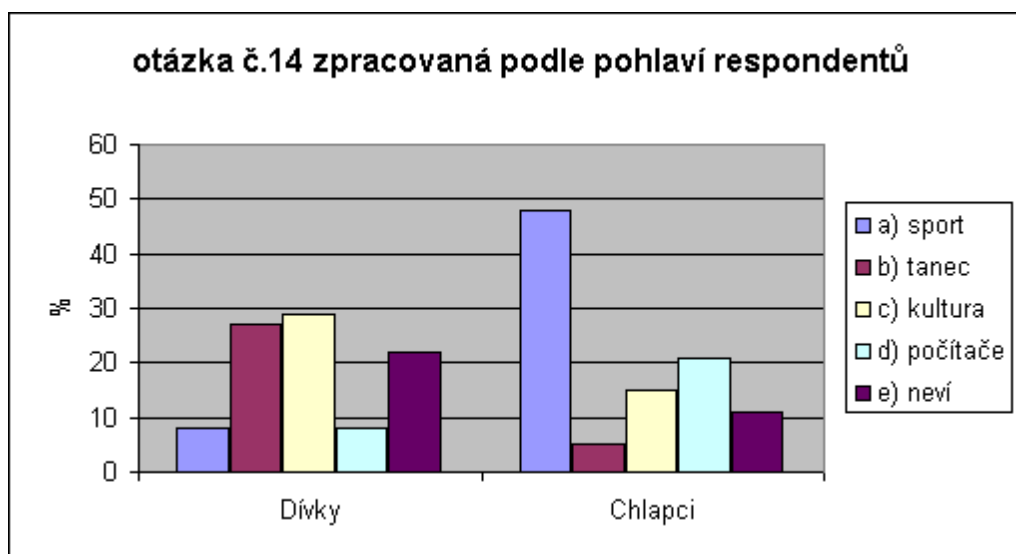
Odpovědi v %	Dívky	Chlapci
a) ano	27	44
b) nabídka je malá	42	32
c) ne	31	26

Zdroj: Vlastní dotazník

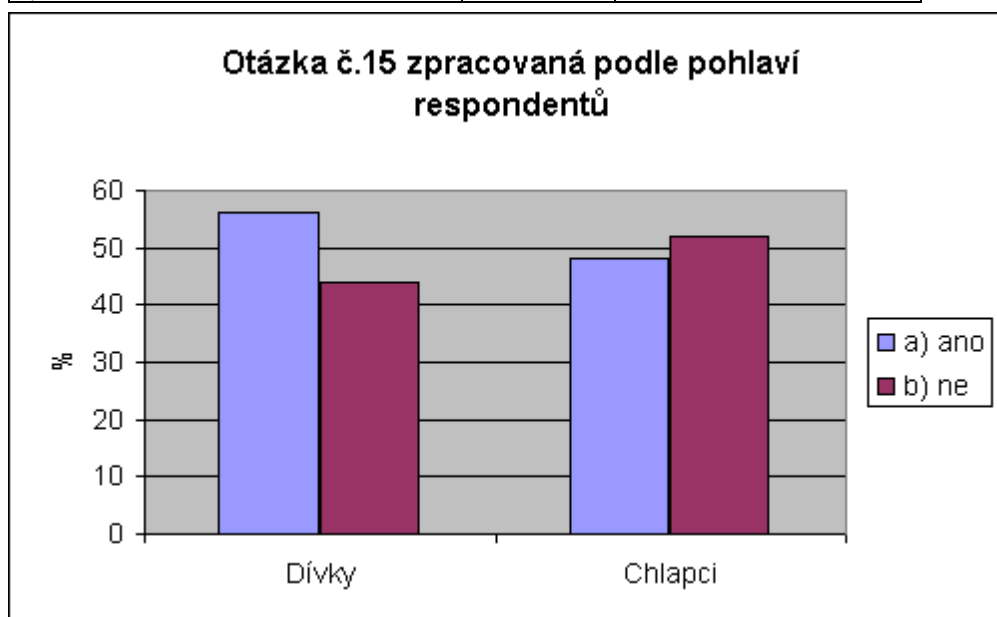
14) Co by jsi nabízel ty pro mladé, kdyby jsi k tomu měl příležitost ?

Odpovědi v %	Dívky	Chlapci
a) sport	8	48
b) tanec	27	5
c) kultura	29	15
d) počítače	8	21
e) neví	22	11

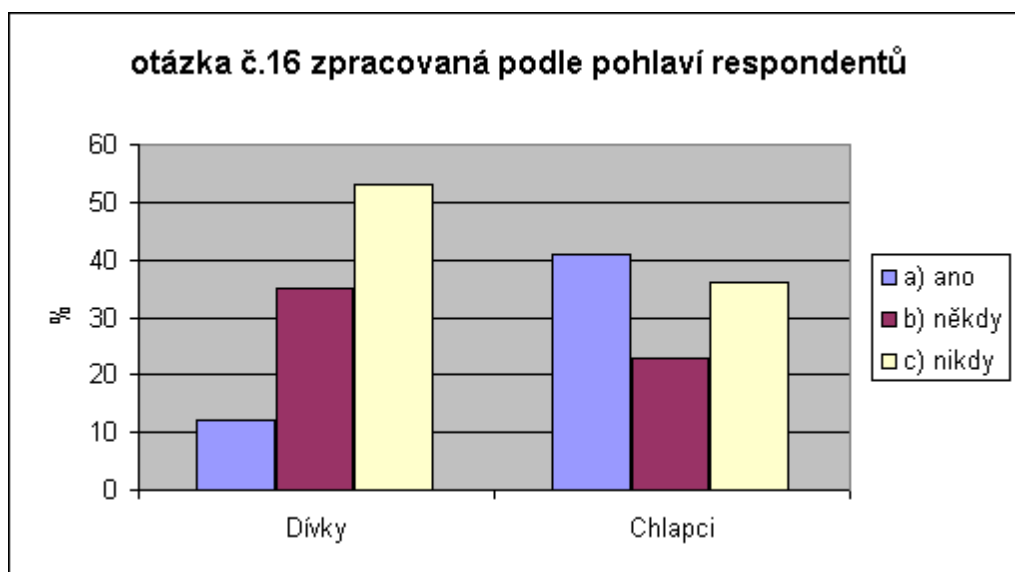
Zdroj: Vlastní dotazník

15) Je ti lhostejné co budeš ve svém volném čase dělat ?		
Odpovědi v %	Dívky	Chlapci
a) ano	56	48
b) ne	44	52

Zdroj: Vlastní dotazník

16) Spolupracuješ s okolím při vytváření programu pro volný čas ?		
Odpovědi v %	Dívky	Chlapci
a) ano	12	41
b) někdy	35	23
c) nikdy	53	36

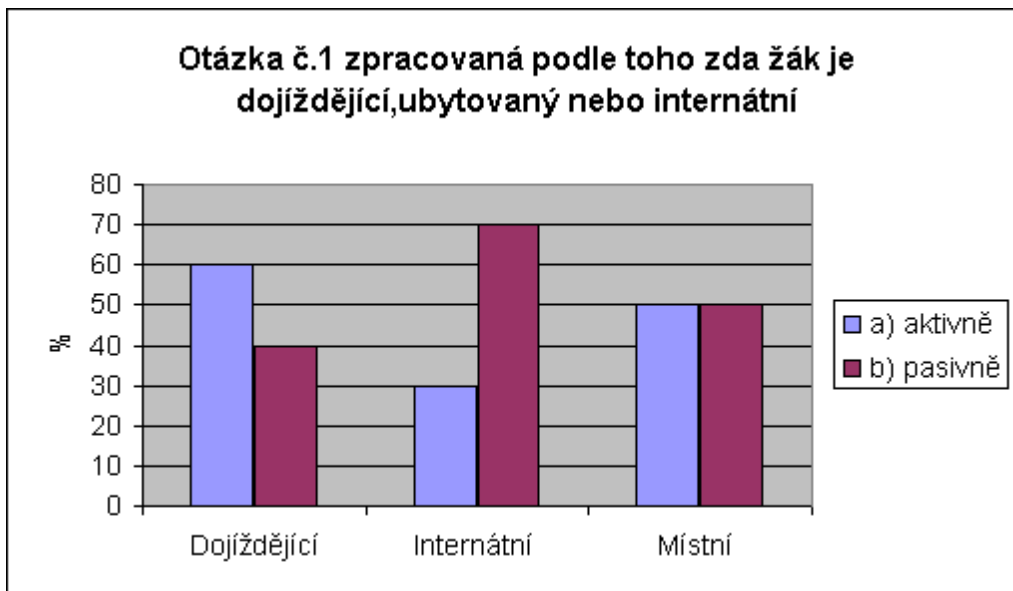

Zdroj: Vlastní dotazník

Grafické zpracování dotazníkových otázek 1 až 16 z hlediska dojíždějících, internátních nebo místních

Příloha č.17

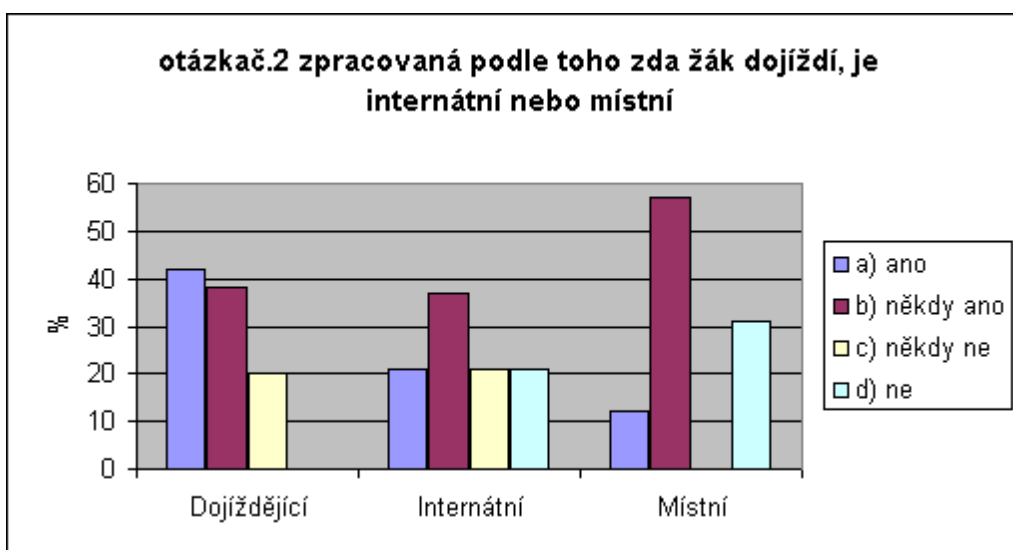
1) Jak nejraději trávíš svůj volný čas?			
Odpovědi v %	Dojíždějící	Internátní	Místní
a) aktivně	60	30	50
b) pasivně	40	70	50

Zdroj: Vlastní dotazník

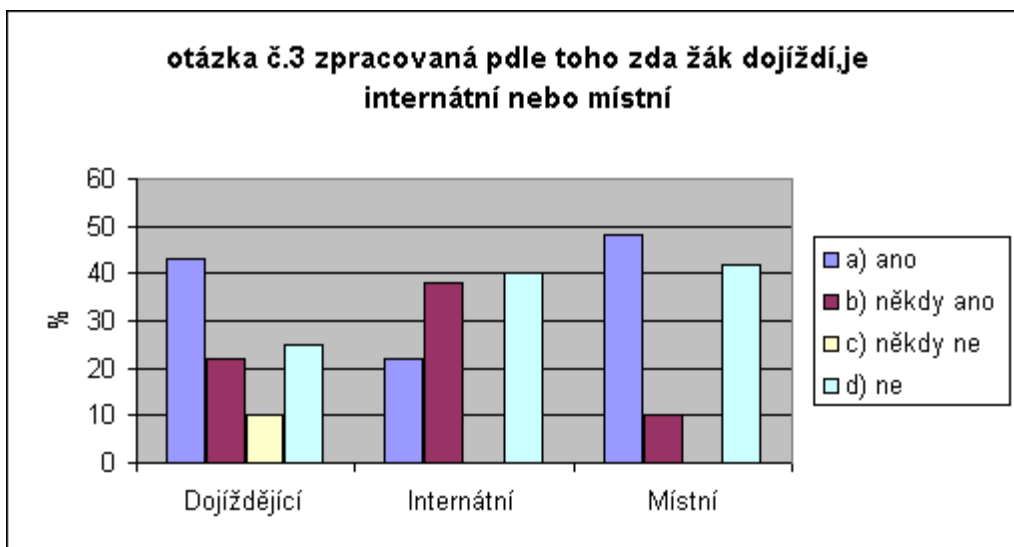
Příloha č.18

2)Svůj volný čas máš možnost využívat dle svých zájmů?			
Odpovědi v %	Dojíždějící	Internátní	Místní
a) ano	42	21	12
b) někdy ano	38	37	57
c) někdy ne	20	21	0
d) ne	0	21	31

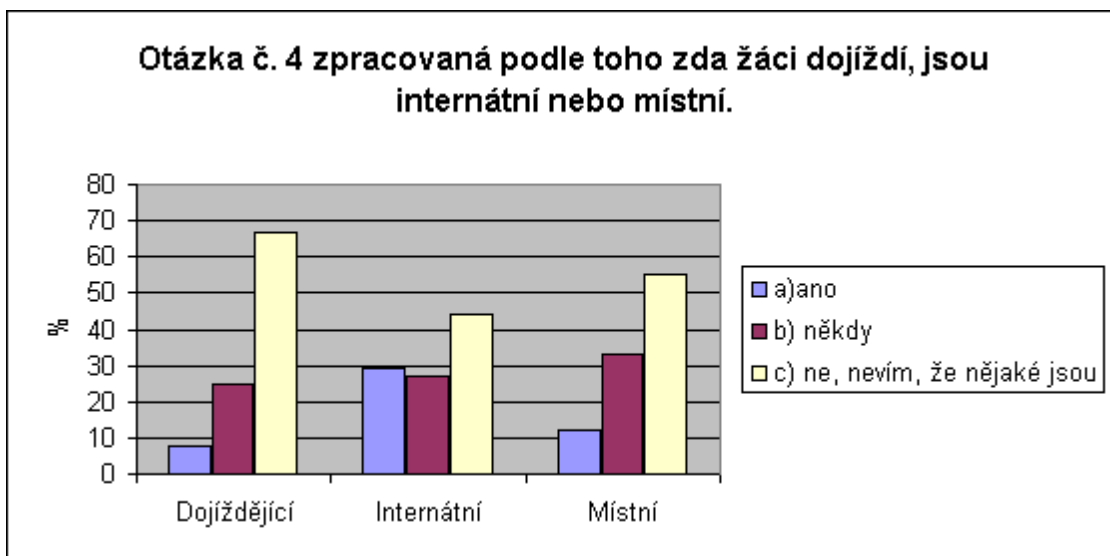
Zdroj: Vlastní dotazník

3) Využívání volného času tě uspokojuje ?			
Odpovědi v %	Dojíždějící	Internátní	Místní
a) ano	43	22	48
b) někdy ano	22	38	10
c) někdy ne	10	0	0
d) ne	25	40	42

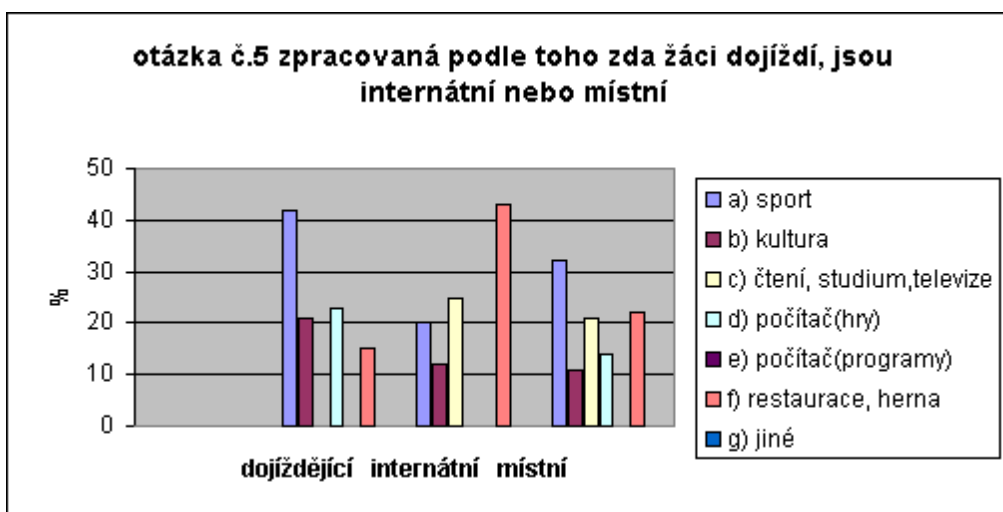
Zdroj: Vlastní dotazník

4) Nabízené školní aktivity využívám ?			
Odpovědi v %	Dojíždějící	Internátní	Místní
a)ano	8	29	12
b) někdy	25	27	33
c) ne, nevím, že nějaké jsou	67	44	55

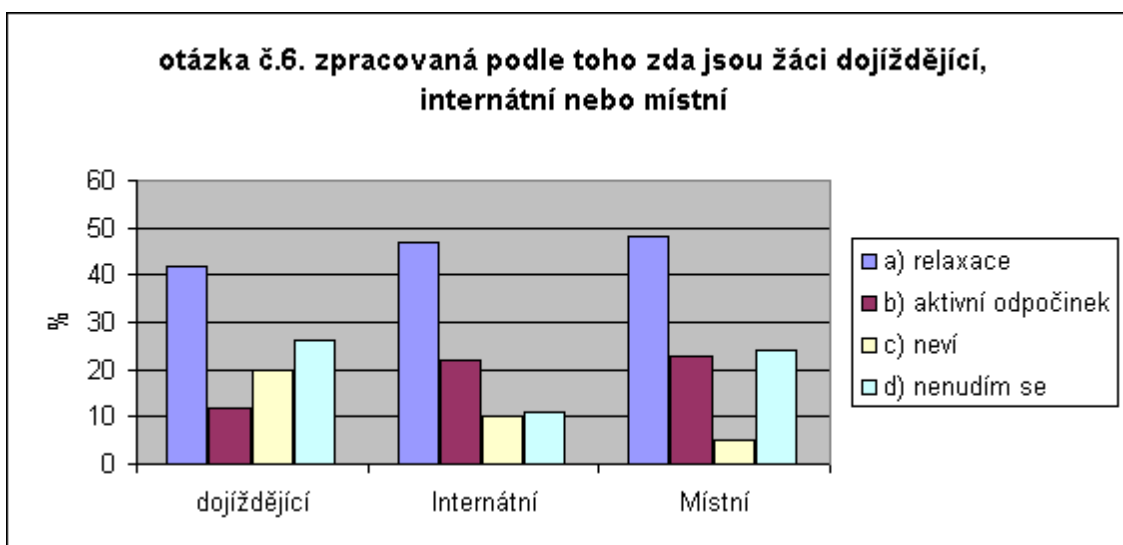
Zdroj: Vlastní dotazník

5) Jakou činností se ve svém volném čase nejčastěji zabýváš ?				
Odpovědi v %		Dojíždějící	Internátní	Místní
a) sport		42	20	32
b) kultura		21	12	11
c) čtení, studium, televize	,televize	0	25	21
d) počítač(hry)		23	0	14
e) počítač(programy)		0	0	0
f) restaurace, herna		15	43	22
g) jiné		0	0	0

Zdroj: Vlastní dotazník

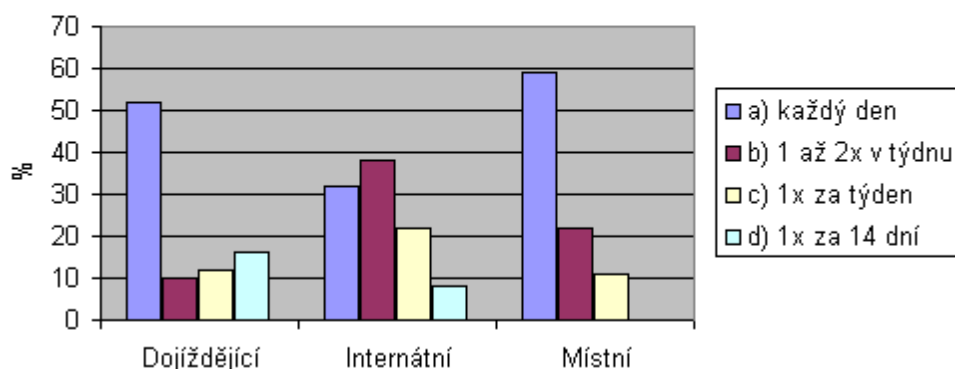
6) Proč mám tuto činnost nejraději ?			
Odpovědi v %	dojíždějící	Internátní	Místní
a) relaxace	42	47	48
b) aktivní odpočinek	12	22	23
c) neví	20	10	5
d) nenudím se	26	11	24

Zdroj: Vlastní dotazník

7) Jak často tuto oblíbenou aktivitu provozují ?			
Odpovědi v %	Dojíždějící	Internátní	Místní
a) každý den	52	32	59
b) 1 až 2x v týdnu	10	38	22
c) 1x za týden	12	22	11
d) 1x za 14 dní	16	8	0

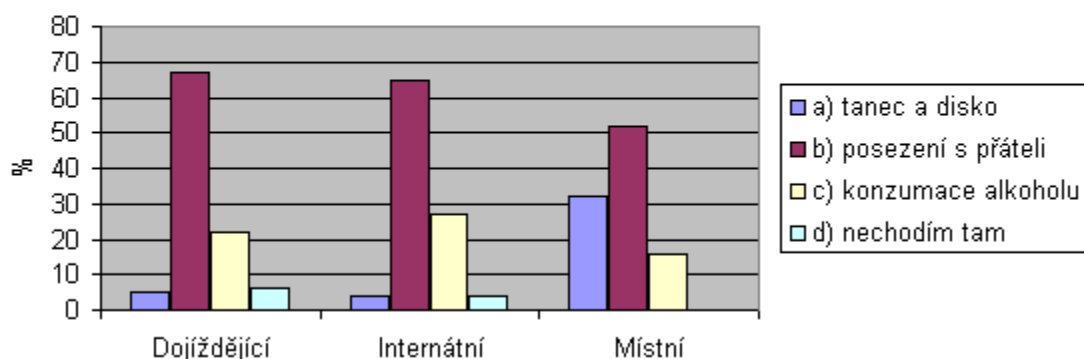
otázka č.7 zpracovaná podle toho zda jsou žáci dojíždějící, internátní nebo místní.

Zdroj: Vlastní dotazník

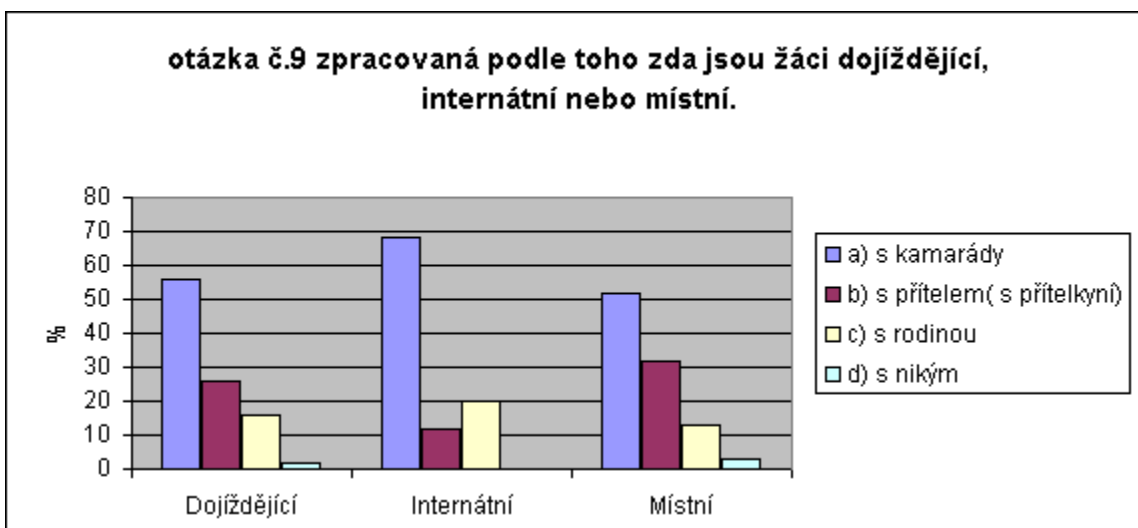
8) Za jakým účelem navštěvuješ restaurační zařízení, pokud je vůbec navštěvuješ ?			
Odpovědi v %	Dojíždějící	Internátní	Místní
a) tanec a disko	5	4	32
b) posezení s přáteli	67	65	52
c) konzumace alkoholu	22	27	16
d) nechodím tam	6	4	0

otázka č.8 zpracovaná podle toho zda žáci jsou dojíždějící, internátní nebo místní

Zdroj: Vlastní dotazník

9) S kým trávíš většinu volného času ?			
Odpovědi v %	Dojíždějící	Internátní	Místní
a) s kamarády	56	68	52
b) s přítelem(s přítelkyní)	26	12	32
c) s rodinou	16	20	13
d) s nikým	2	0	3

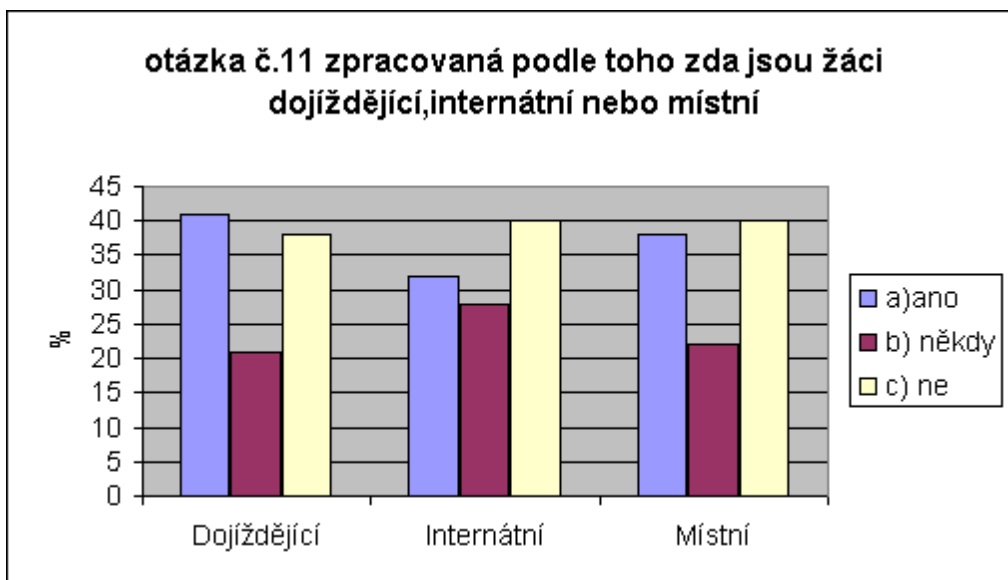
Zdroj: Vlastní dotazník

10) Proč ti tento způsob vyhovuje ?			
Odpovědi v %	Dojíždějící	Internátní	Místní
a) stejné zájmy	98	95	64
b) láska	2	5	36

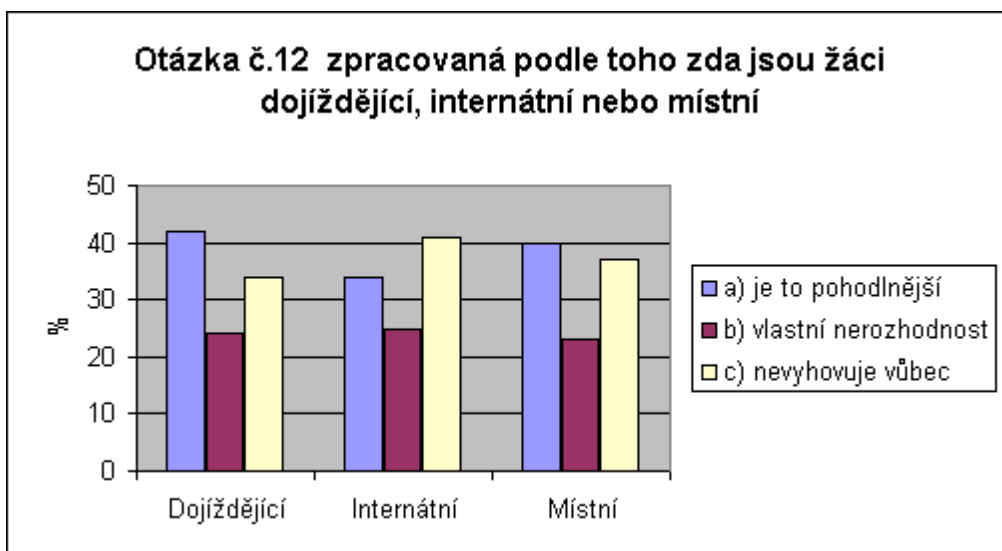
Zdroj: Vlastní dotazník

11) Máš rád(a) organizovaný způsob zábavy ?			
Odpovědi v %	Dojíždějící	Internátní	Místní
a) ano	41	32	38
b) někdy	21	28	22
c) ne	38	40	40

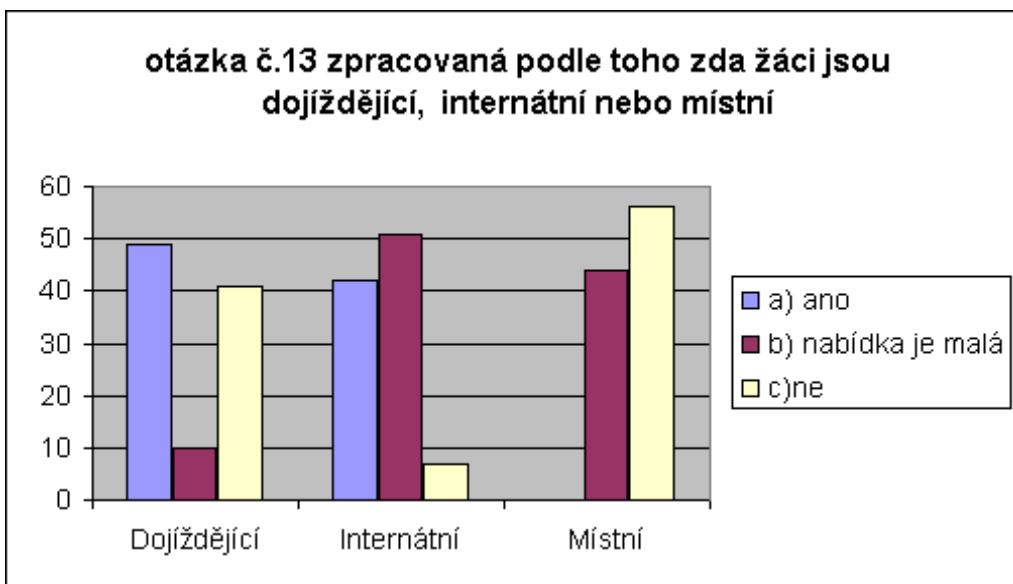
Zdroj: Vlastní dotazník

12) Proč ti tento způsob vyhovuje nejvíce?			
Odpovědi v %	Dojíždějící	Internátní	Místní
a) je to pohodlnější	42	34	40
b) vlastní nerozhodnost	24	25	23
c) nevyhovuje vůbec	34	41	37

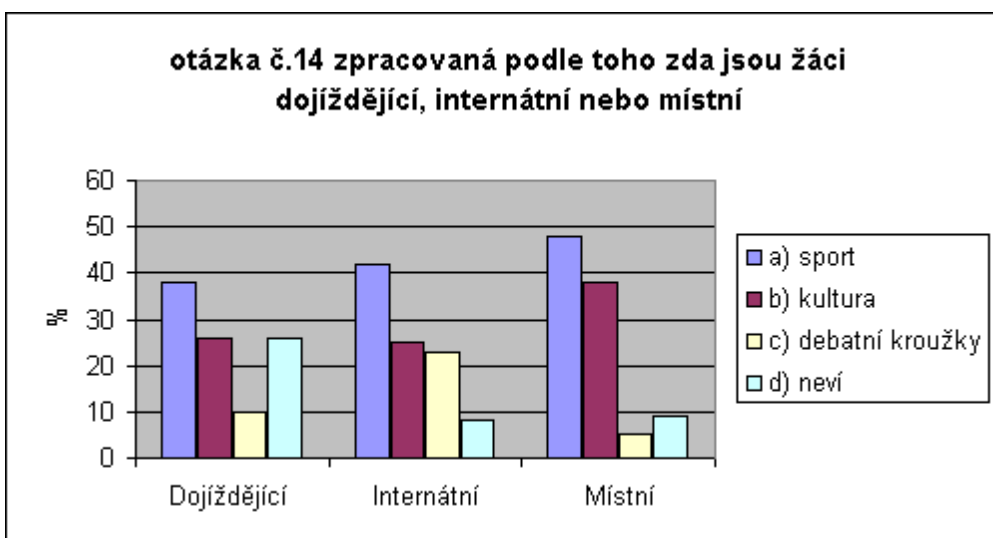
Zdroj: Vlastní dotazník

13) Myslíš si , že škola nebo město vytváří dostatečně uspokojivé podmínky pro využívání volného času ?			
Odpovědi v %	Dojíždějící	Internátní	Místní
a) ano	49	42	0
b) nabídka je malá	10	51	44
c)ne	41	7	56

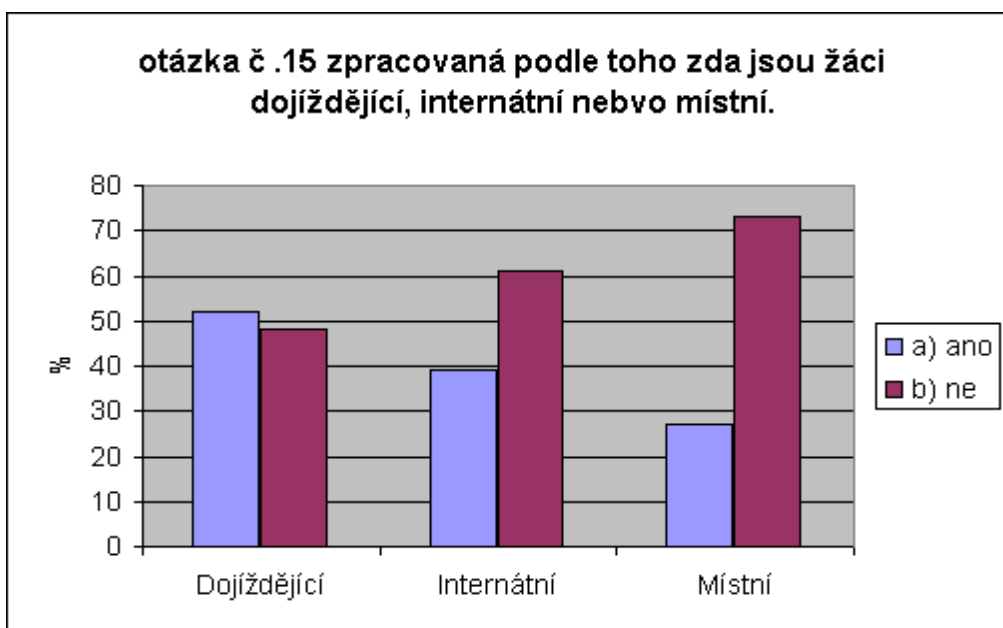
Zdroj: Vlastní dotazník

14) co by jsi nabízel ty pro mladé, kdybys k tomu měl příležitost ?			
Odpovědi v %	Dojíždějící	Internátní	Místní
a) sport	38	42	48
b) kultura	26	25	38
c) debatní kroužky	10	23	5
d) neví	26	8	9

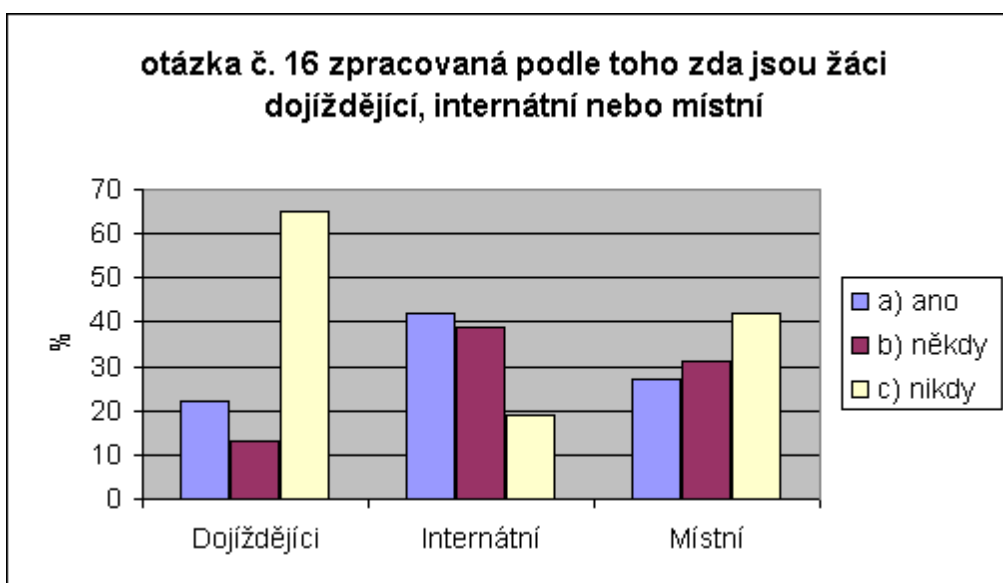
Zdroj: Vlastní dotazník

15) je ti lhostejné co budeš dělat ve svém volném čase ?			
Odpovědi v %	Dojíždějící	Internátní	Místní
a) ano	52	39	27
b) ne	48	61	73

Zdroj: Vlastní dotazník

16)Spolupracuješ s okolím při vytváření programu pro volný čas ?			
Odpovědi v %	Dojíždějící	Internátní	Místní
a) ano	22	42	27
b) někdy	13	39	31
c) nikdy	65	19	42

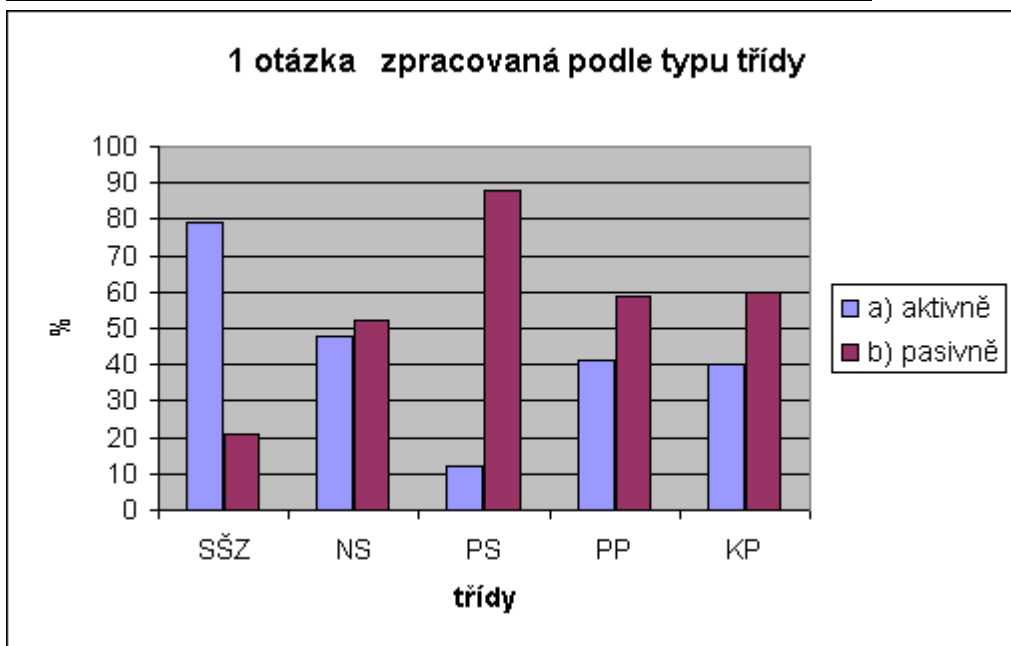

Zdroj: Vlastní dotazník

Grafické zpracování dotazníkových otázek 1 až 16 z hlediska typu školy třídy

Příloha č. 33

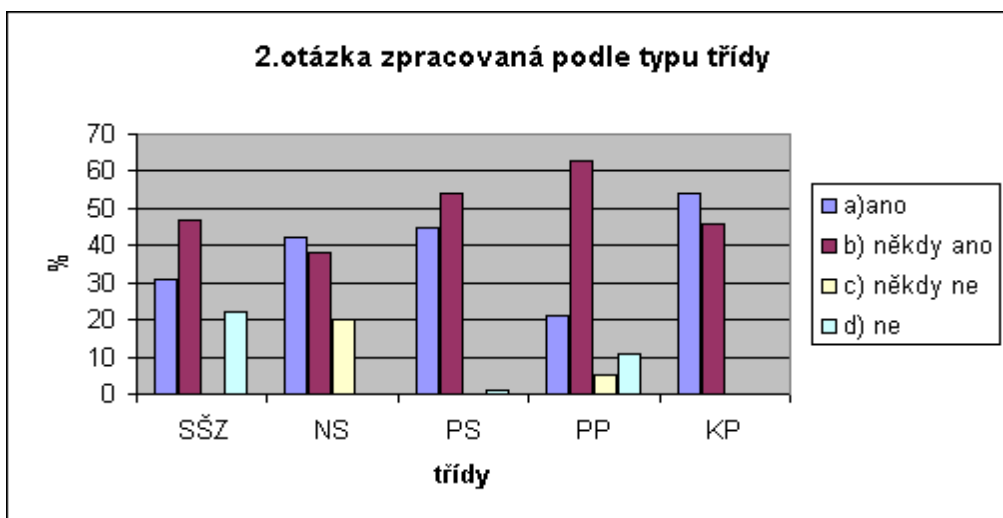
1) Jak nejraději trávíš svůj volný čas?					
odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP
a) aktivně	79	48	12	41	40
b) pasivně	21	52	88	59	60

Zdroj: Vlastní dotazník

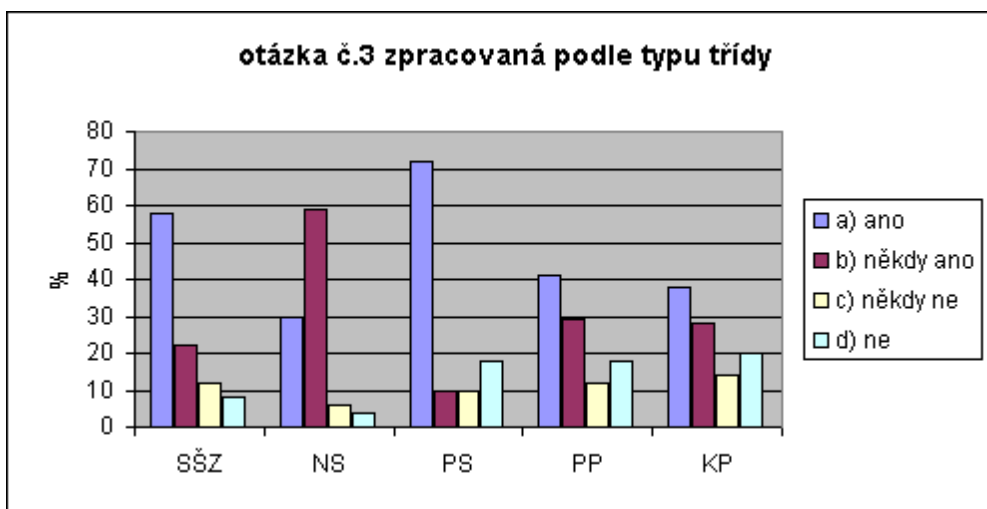
Příloha č. 34

2) Svůj volný čas máš možnost využívat dle svých zájmů ?					
Odpovědi v%	SŠZ	NS	PS	PP	KP
a) ano	31	42	45	21	54
b) někdy ano	47	38	54	63	46
c) někdy ne	0	20	0	5	0
d) ne	22	0	1	11	0

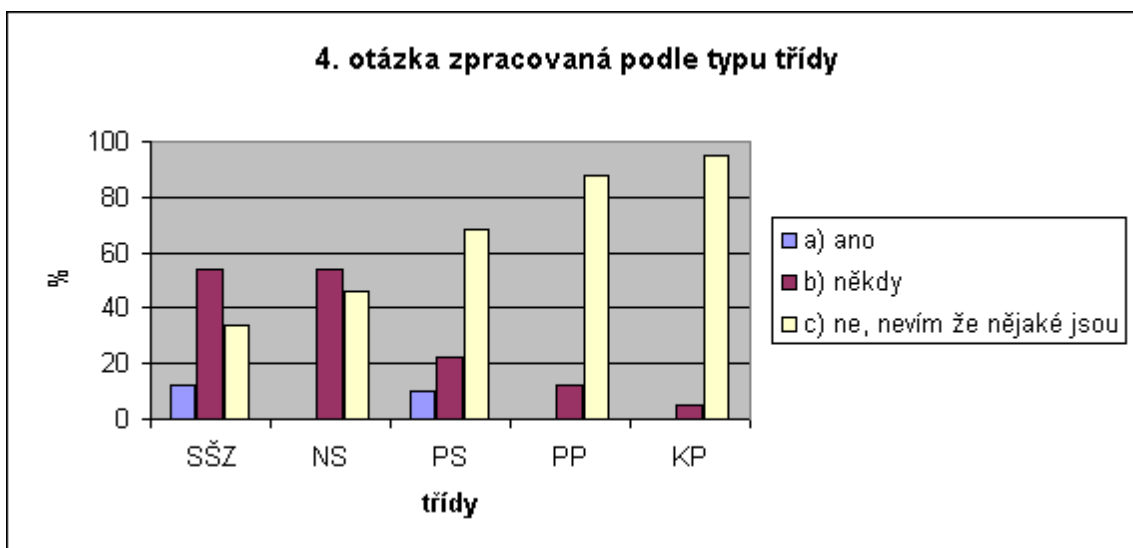
Zdroj: Vlastní dotazník

3)Využívání volného času tě uspokojuje ?					
Odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP
a) ano	58	30	72	41	38
b) někdy ano	22	59	10	29	28
c) někdy ne	12	6	10	12	14
d) ne	8	4	18	18	20

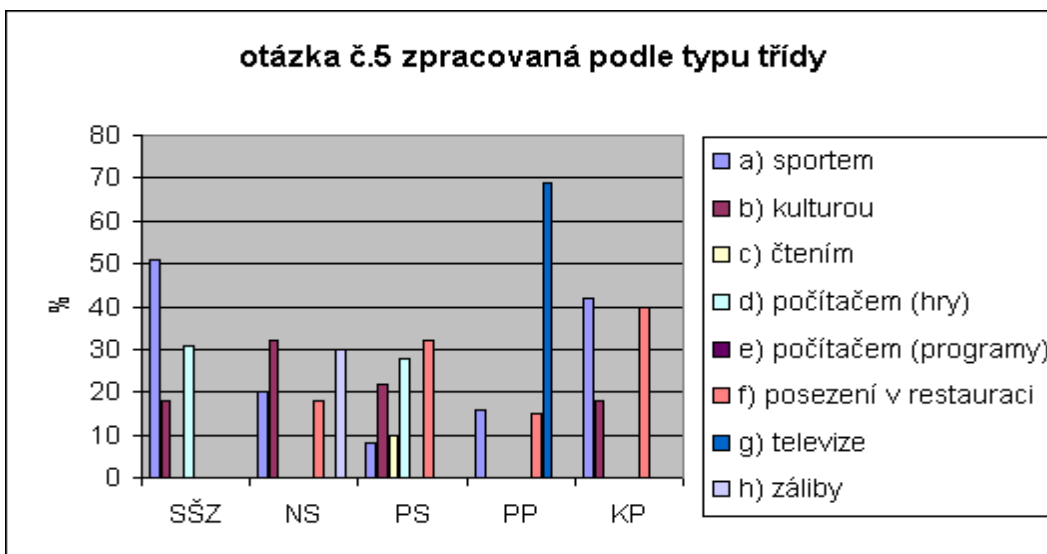
Zdroj: Vlastní dotazník

4) Nabízené školní aktivity využívám ?					
Odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP
a) ano	12	0	10	0	0
b) někdy	54	54	22	12	5
c) ne, nevím že nějaké jsou	34	46	68	88	95

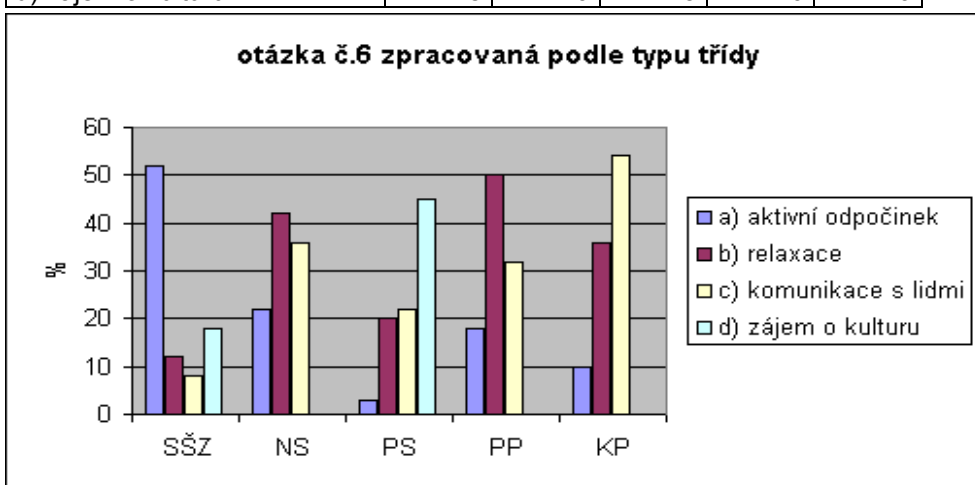
Zdroj: Vlastní dotazník

5) Jakou činností se ve svém volném čase zabýváš?						
Odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP	
a) sportem	51	20	8	16	42	
b) kulturou	18	32	22	0	18	
c) čtením	0	0	10	0	0	
d) počítačem (hry)	31	0	28	0	0	
e) počítačem (programy)	0	0	0	0	0	
f) posezení v restauraci	0	18	32	15	40	
g) televize	0	0	0	69	0	
h) záliby	0	30	0	0	0	

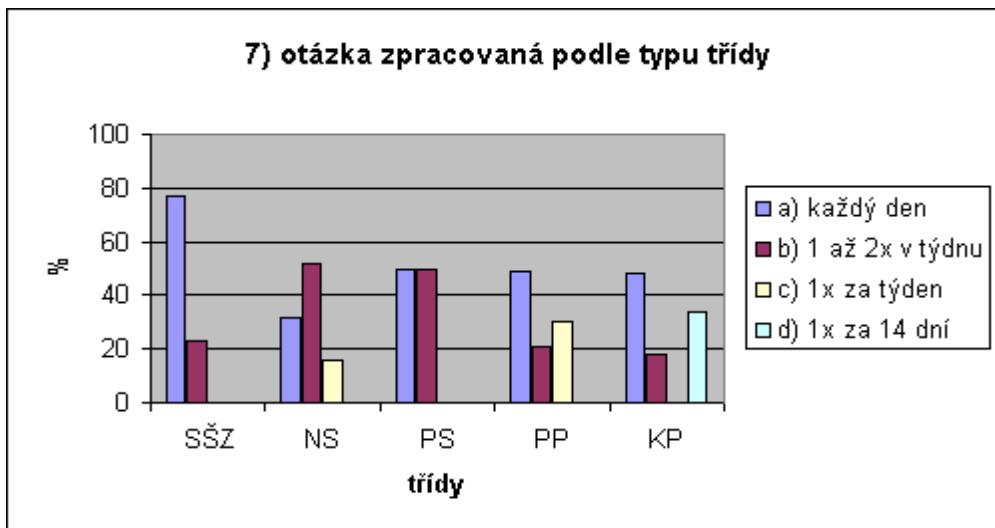
Zdroj: Vlastní dotazník

6) Proč mám tuto činnost nejraději ?						
Odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP	
a) aktivní odpočinek	52	22	3	18	10	
b) relaxace	12	42	20	50	36	
c) komunikace s lidmi	8	36	22	32	54	
d) zájem o kulturu	18	0	45	0	0	

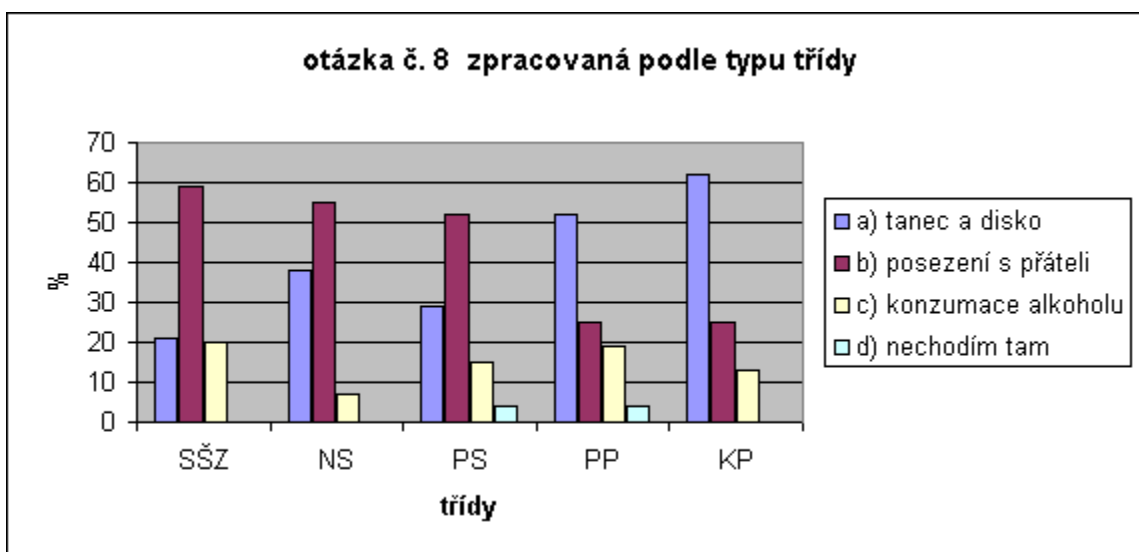
Zdroj: Vlastní dotazník

7) Jak často tuto oblíbenou aktivitu provozují						
odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP	
a) každý den	77	32	50	49	48	
b) 1 až 2x v týdnu	23	52	50	21	18	
c) 1x za týden	0	16	0	30	0	
d) 1x za 14 dní	0	0	0	0	34	

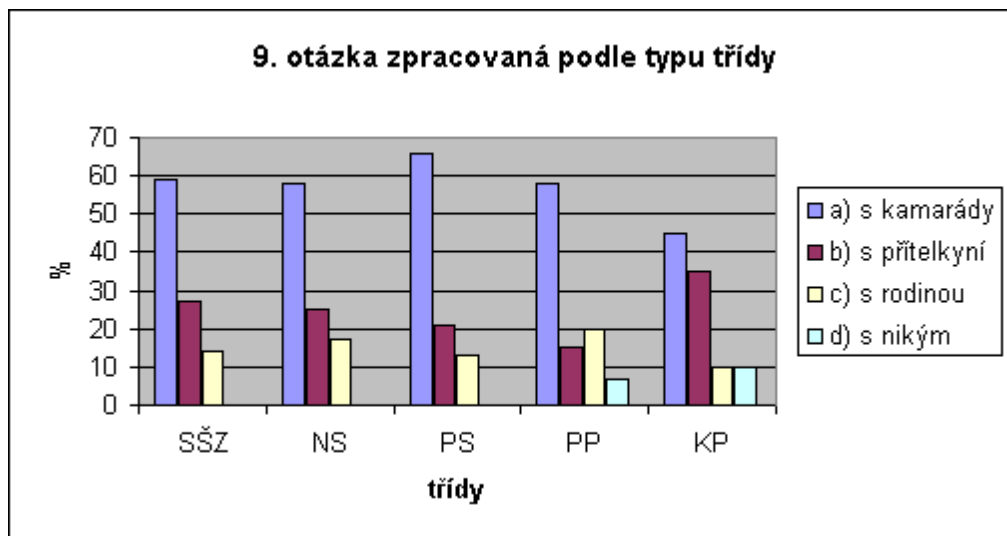
Zdroj: Vlastní dotazník

8) Za jakým účelem navštěvuješ restaurační zařízení, pokud je vůbec navštěvuje ?						
Odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP	
a) tanec a disko	21	38	29	52	62	
b) posezení s přáteli	59	55	52	25	25	
c) konzumace alkoholu	20	7	15	19	13	
d) nechodím tam	0	0	4	4	0	

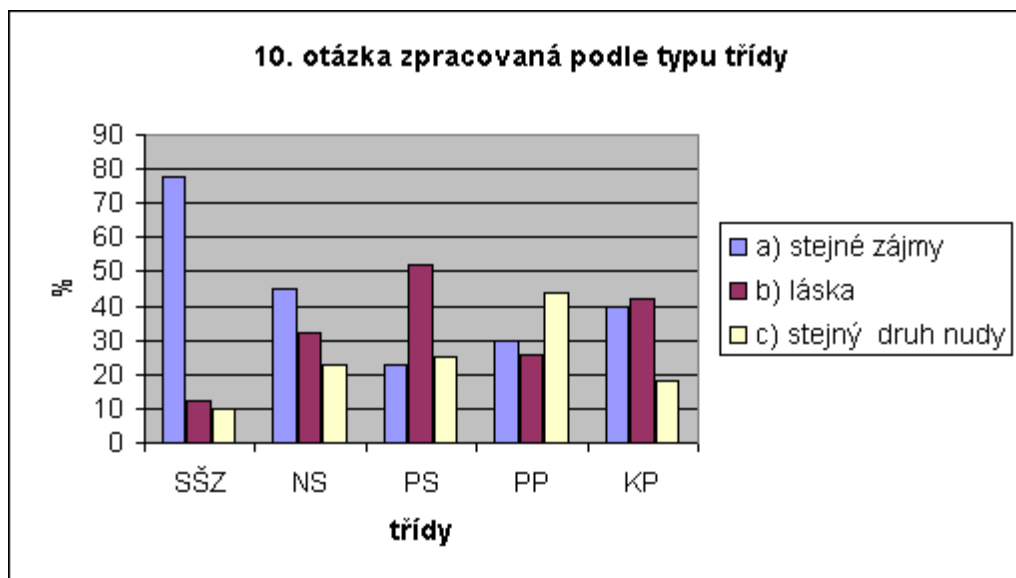
Zdroj: Vlastní dotazník

9) S kým trávíš většinu volného času ?					
Odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP
a) s kamarády	59	58	66	58	45
b) s přítelkyní	27	25	21	15	35
c) s rodinou	14	17	13	20	10
d) s nikým	0	0	0	7	10

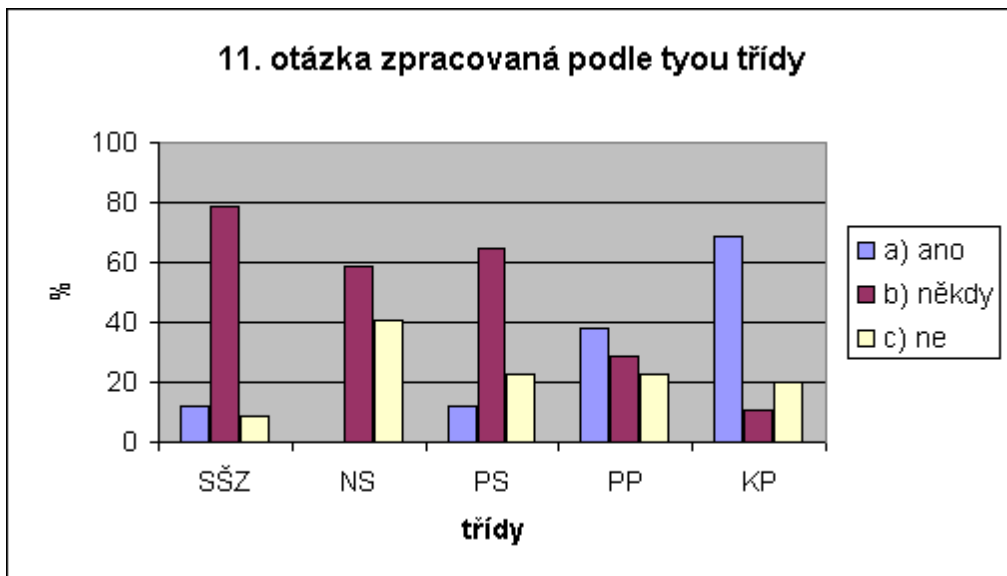
Zdroj: Vlastní dotazník

10) Proč jsi nejraději s nimi					
Odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP
a) stejné zájmy	78	45	23	30	40
b) láska	12	32	52	26	42
c) stejný druh nudy	10	23	25	44	18

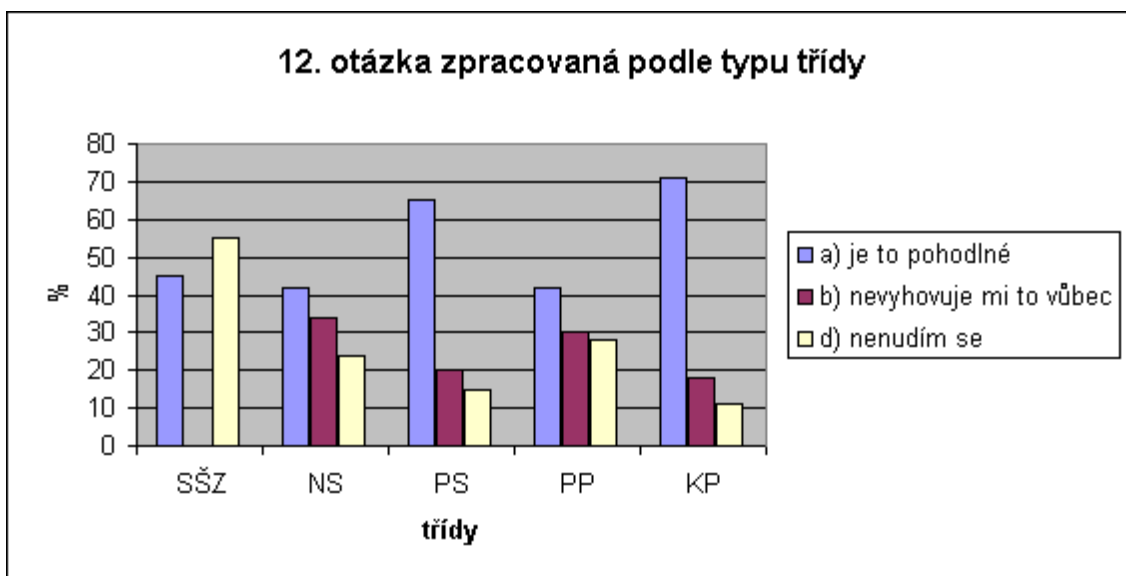
Zdroj: Vlastní dotazník

11) Máš rád organizovaný způsob zábavy					
Odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP
a) ano	12	0	12	38	69
b) někdy	79	59	65	29	11
c) ne	9	41	23	23	20

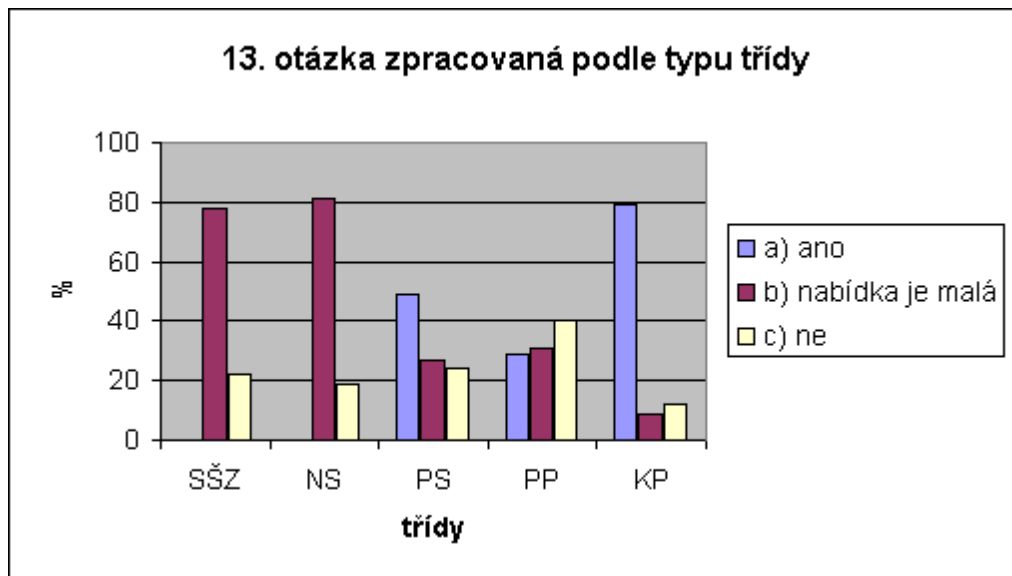
Zdroj: Vlastní dotazník

12) Proč ti tento způsob vyhovuje nejvíce ?					
Odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP
a) je to pohodlné	45	42	65	42	71
b) nevyhovuje mi to vůbec	0	34	20	30	18
d) nenudím se	55	24	15	28	11

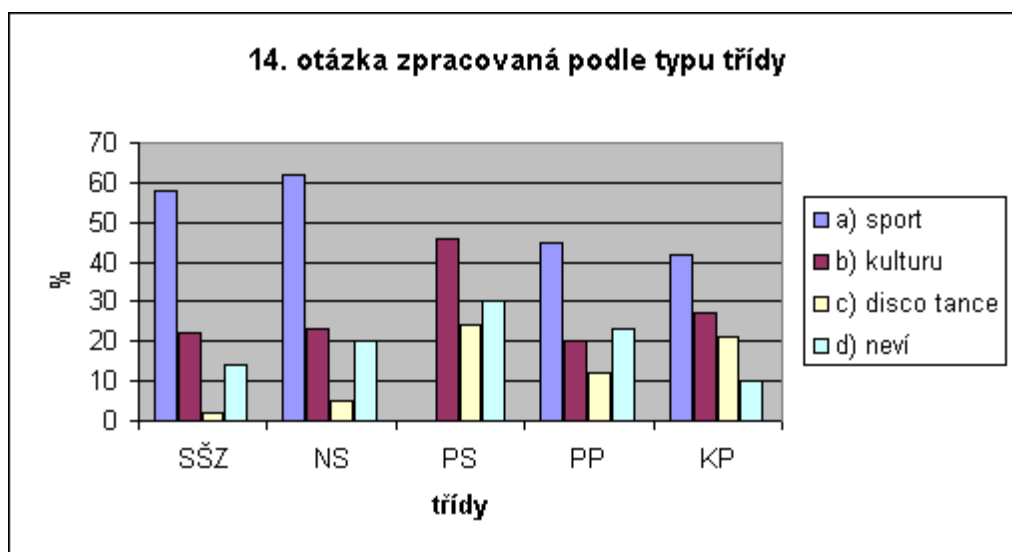
Zdroj: Vlastní dotazník

13) Myslíš si, že škola, ale i město vytváří uspokojivé podmínky pro využívání volného času?					
Odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP
a) ano	0	0	49	29	79
b) nabídka je malá	78	81	27	31	9
c) ne	22	19	24	40	12

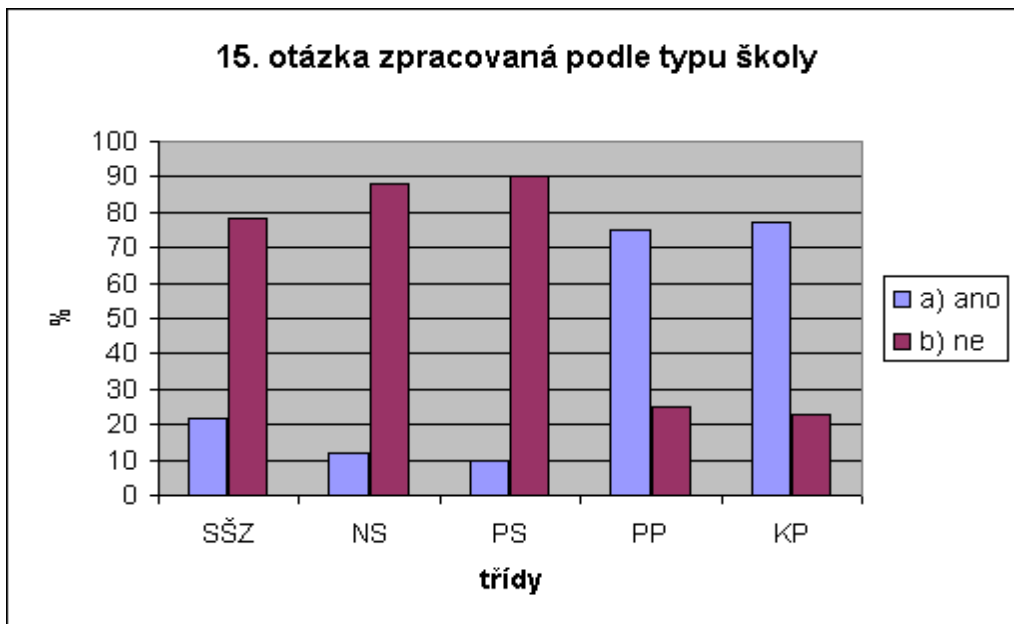
Zdroj: Vlastní dotazník

14) Co by jsi nabízel ty pro mladé, kdybys k tomu měl příležitost?					
Odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP
a) sport	58	62	0	45	42
b) kulturu	22	23	46	20	27
c) disco tance	2	5	24	12	21
d) neví	14	20	30	23	10

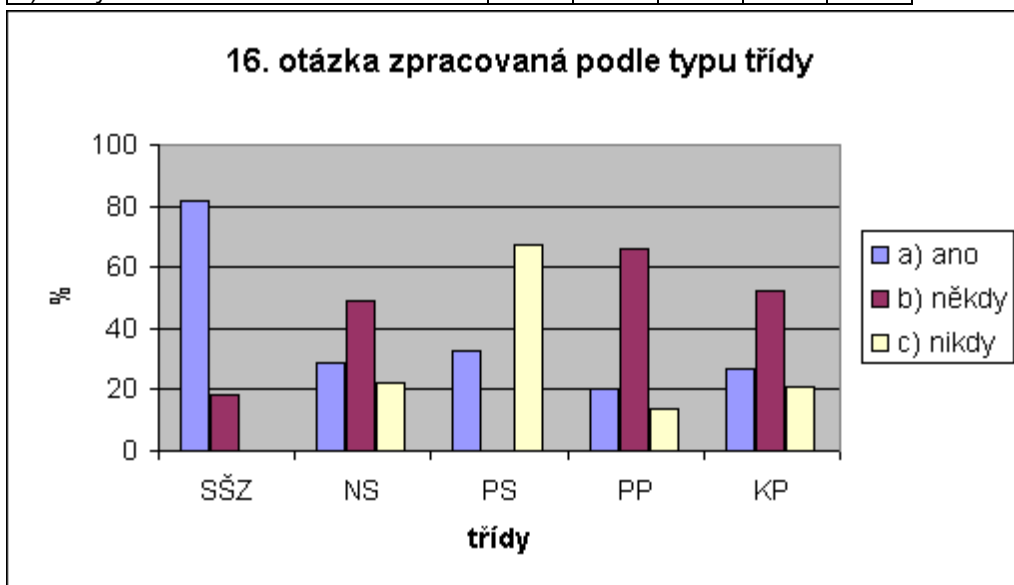
Zdroj: Vlastní dotazník

15) Je ti lhostejné co budeš ve svém volném čase podnikat ?					
Odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP
a) ano	22	12	10	75	77
b) ne	78	88	90	25	23

Zdroj: Vlastní dotazník

16) Spolupracuješ s okolím při vytváření programu pro volný čas ?					
Odpovědi v %	SŠZ	NS	PS	PP	KP
a) ano	82	29	33	20	27
b) někdy	18	49	0	66	52
c) nikdy	0	22	67	14	21

Zdroj: Vlastní dotazník

Dotazník

Dotazník je anonymní. Bude sloužit k průzkumu využívání volného času mládeže.

Děkujeme za spolupráci.

Zatrhni příslušné možnosti(v některých případech jednu i více nebo odpověď doplň).

Muž – žena

Dojíždějící – místní

Internátní

Věk

Učební obor – zaměření, Střední škola – zaměření

1) Jak nejraději trávíš svůj volný čas?

- a) aktivně(sport,četba...)
- b) pasivně(sledováním televize,poslechem hudby a ležením)

2) Svůj volný čas máš možnost využívat dle svých zájmů?

- a) ano
- b) někdy ano
- c) někdy ne
- d) ne

3) Využívání volného času tě uspokojuje?

- a) ano
- b) někdy ano
- c) někdy ne
- d) ne

4) Nabízené školní aktivity využíváš?

- a) ano
- b) někdy
- c) ne, nevím že nějaké jsou

5) Jakou činností se ve svém volném čase nejčastěji zabýváš?

- a) sport
- b) kultura(kino,divadlo,koncert)
- c) čtení, studium
- d) počítač(hraji hry)
- e) počítač(pracuji s programy)
- f) posezení v restauraci nebo herně
- g)jiné (lze dopsat)

6) Proč mám tuto činnost nejraději?

.....
.....

7) Jak často tuto oblíbenou aktivitu provozuji?

- a) každý den
- b) 1 až 2x v týdnu
- c) 1x za týden

d) 1x za 14dní

Příloha č. 49

8) Za jakým účelem navštěvuješ restaurační zařízení, pokud je vůbec navštěvuješ?

- a) tanec a diskotéky
- b) posezení s přáteli
- c) konzumace alkoholu(dát si jedno pivo)

9) S kým trávíš většinu volného času?

- a) s kamarády
- b) s přítelkyní(s přítelem)
- c) s rodinou(rodiče a sourozenci)
- d) s nikým

10) Proč jsi nejraději právě s nimi?

.....

11) Máš rád(a) organizovaný způsob zábavy (využívání volného času organizovaně)?

- a) ano
- b) někdy ano
- c) ne

12) Proč ti tento způsob vyhovuje nejvíce?

.....

13) Myslíš si že škola, ale i město vytváří uspokojivé podmínky pro využívání tvého volného času?

- a) ano
- b) nabídka je malá
- c) ne

14) Co by jsi nabízel ty pro mladé, kdybys k tomu měl příležitost?

.....

15) Je ti lhostejné co budeš ve svém volném čase podnikat?

- a) ano
- b) ne

16) Spolupracuješ s okolím při vytváření programu pro volný čas?

- a) ano
- b) někdy
- c) nikdy